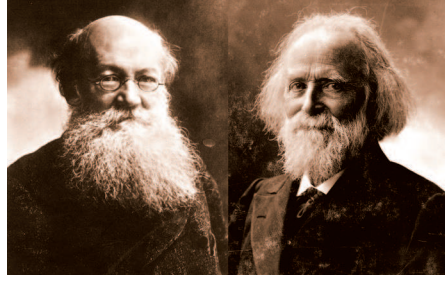

Anarşist Ekonomi Tartışmaları(23)

Zapatistlerin Perspektifinden
Ekonomi Politik (2) s 26

Anarşistlerin Teori ve Pratik Tartışmaları (3)

Radikal Bir Coğrafya Neden
Anarşist Olmalıdır s 34

Devletin Tutsak ve Tecrit Politikalarına Karşı

Tutsaklarla Dayanışma İniyatifi s 40

Tacizci Watsons'a Karşı Kadınlar Sokakta

s 29

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi kadar özgür insanların arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI: 35
ARALIK
2016

Farksız Sizin Bu, Şu, O HAL leriniz; Biz

HER HALİMİZDE SIKIŞTIRILIYORUZ

s 24

ASGARİ ÜCRET ASGARİ YAŞAM

Merve Demir

Genç İşçi Derneği
genciscidernegi@gmail.com

"2002'de asgari ücret 184 liraydı. Beş kişilik bir aile, günde üç öğün çay ve simitle geçinse 270 liraya ihtiyaç vardı. Yani asgari ücret, çay ve simide yetmiyordu. Bugün bu hesabı yaptığınızda, asgari ücret 804 lira. Beş kişilik bir aile üç öğün çay ve simit tüketse, ihtiyacı olan miktar 450 lira. 11 yıl önce asgari ücret, çay ve simide yetmezken bugün ise asgari ücretin yarısı buna yetiyor. Anladığınız dilden konuşuyorum."

2012'de yapılan bu konuşma Tayyip Erdoğan'a ait. Yıl 2016, asgari ücret bin 300 lira 99 kuruş. 450 liraya ihtiyaç varsa (simide zam gelmediğini farz edersek) elimizde geriye 950 lira 99 kuruş kalıyor. Peki bu parayı ne yapmalı?

Günümüzde 6,5 milyon işçi asgari ücret alıyor ve bütün bir ay bu parayla geçinmek zorunda. Yani kira, elektrik, su, aidatlar, yeme-içme tam tamına bin 300 lira 99 kuruş ile karşılanmaya çalışılıyor. Bu rakamı belirleyen Asgari Ücret Komisyonu'na göre bu para yeterli. Ancak bu giderler her geçen gün zamlanırken asgari ücret daha yıl ortasına kalmadan eriyip gidiyor.

Peki kim tarafından ve neye göre belirleniyor bu asgari ücret?

Milyonlarca işçinin aylık alacağı ücreti, hükümetten 5, Türkiye İşveren Sendikaları Komisyonu'ndan 5 (TİSK) ve Türk-İş'ten de 5 olmak üzere 15 kişiden oluşan Asgari Ücret Komisyonu belirliyor. Bu komisyon her yıl toplanarak herkes tarafından merakla beklenen rakamı açıklıyor.

Başta, bu komisyonda işçi ve işverene eşit söz hakkı verilyormuş gibi görünse de, hükümetin de işverenin yanında olduğu gözden kaçırılmamalı. Zaten karar almada bir eşitlik söz konusu olduğunda başkanın oyu belirleyici ve o hep hükümetten. Yani komisyonda işçinin i'si bile yok.

Nasıl yaşadığımızı, ne şartlarda çalıştığımızı, ne kadar kira, su, elektrik ödediğimizi bilmelerini bırakın, bunun farkında bile olmayan, adını sanını bilmediğimiz üç beş kişi tarafından belirleniyor asgari ücret. Ücreti belirlerken, Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerini kullanarak tespitlerinde başarılı olduklarını düşünüyorlar. Asgari ücret 11 yılda yüzde 242 artarken aynı zamanda temel ihtiyaçlara üç misli zam yapılıyor. Yani, tam anlamıyla çay kaşığı ile verip kepçe ile alıyorlar biz işçilerden.

TÜİK bir işçinin yaşam maliyetini bu yıl için bin 600 lira olarak açıkladı. Matematik hesabı yapmayacağız. Hele beş kişilik aile hesabına hiç girmeyeceğiz. Ama devletin asgari ücret tanımına bir kez daha dönüp bakalım; işçilere bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım, kültür vb. gereksinimlerini günün fiyatları üzerinden en az düzeyde karşılamaya yetecek ücret.

Hadi bir ayda 450 liraya simit hesabıyla karnımızı doyurduk, geriye kalan 950 lira ile kira, elektrik, su hatta ve hatta ulaşım ve kültürü fazlasıyla karşılayabiliriz. Bir de geriye 99 kuruş kalıyor, onu da bozdurup bozdurup harcarız artık.

KESK Üyeleri Ankara'ya Yürüdü

KESK üyelerinin, 21 Aralık tarihinde İstanbul Kadıköy'den "İşimi Ekmeğimi Geri İstiyorum" şiarı ile başlattıkları "Emekçi Yürüyüşü", Kadıköy'de ve Gebze'de gerçekleştirilen polis saldırılarının yanı sıra yol boyu süren baskılara rağmen 24 Aralık'ta Ankara'da yapılan basın

açıklamasıyla tamamlandı. OHAL'in derhal kaldırılması, KHK'lerin iptal edilmesi ve bunlar kapsamında ihraç edilen 2077 KESK üyesi başta olmak üzere yaklaşık 86000 kamu çalışanı için yürüyen KESK'liler; ihraçlar, açığa almalar, baskılarla teslim alınmayacaklarını vurguladı.

Evyapport İşçileri'nden Patronun Eğlencesinde Eylem

Kocaeli Körfez'de faaliyet gösteren Evyapport Limanı'nda geçtiğimiz aylarda 20 işçi sendikalı olduğu için işten çıkarılmıştı. Küçülme bahanesiyle işten çıkarılan işçiler, patronla-

rın katıldığı akşam yemeğini bastı.

Sloganları ve dövizleriyle otelin önüne gelen işçiler, burada bir basın açıklaması gerçekleştirdi.

BELMAR Taşeron İşçileri İşleri ve Maaşları için Direnişte

İzmir'in Kiraz Belediyesi'nde çalışırken işten çıkarılan ve sekiz aylık maaşlarının gasp edildiğini belirten 24 işçi, Kiraz Atatürk Rekreatyon alanında basın açıklaması gerçekleştirerek maaşlarının verilmesini istedi.

Basın açıklamasında söz alan işçilerden Alaattin Akdemir, "Kiraz Belediyesi BELMAR şirketinde 13 yıldır iş-

çiyim. Kiraz Belediye Başkanı AKP'li Saliha Özçınar bize, 'Taşerona geçin' diye ısrar etti, ama biz geçmedik. Sekiz ay maaşlarımızı ödemedi. Sekiz ay sonra bizi işten çıkardı." dedi. İşten atılan işçilerden Yavuz Akdemir ise "Çok zor durumdayız. Belediyeye sorunlarımızı halletmek için konuşmak istiyoruz ama bir türlü konuşamıyoruz. Evimize ekmeğe götürmüyoruz." şeklinde konuştu.

HEMA'da İşten Atmalar Başladı

Bir süredir işten çıkarılmaların işçiler arasında gündem olduğu HEMA Enerji'de 4 işçinin iş akdine son verildi.

Takip eden süreçte işten çıkarılmaların devam edeceği, yaklaşık 50 kişilik bir çıkarılma listesinin olduğu belirtiliyor.

Denizli'de İş Cinayeti

Denizli'nin Kale ilçesinde altyapı çalışmaları sırasında meydana gelen göçükte 1 işçi toprak altında kaldı.

Üç metre derinlikte bulunan kanala su borusu döşeyen 18 yaşındaki işçi Murat Aksan yaşamını yitirdi.

2016'da En Az 1922 İşçi Katledildi

2016 yılında en az 1922 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin açıkladığı rapora göre, bu yıl içerisinde en az 96 göçmen, en küçüğü

6 yaşında olmak üzere en az 55 çocuk katledilen işçiler arasındaydı. Bu cinayetler sırasıyla en çok inşaat, taşımacılık, tarım, maden, ticaret ve belediye sektörlerinde gerçekleşti.

www.meydangazetesi.org

iletisim@meydangazetesi.org

İstanbul: İstiklal Caddesi Mis Sokak No: 4/5 Taksim/(Saray Ozalit Üstü) Tel: 0212 244 22 41

Amed: Kooperatifler Mahallesi Bahar Sokak. Pamukçuoğlu Apartmanı No:11/18 Ofis

GAZETE MEYDAN Yerel Süreli Yayın Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Faaliyet
Yayınevi adına Hüseyin Civan Adres: İstiklal Caddesi Mis Sokak No: 4/5 Taksim/
İSTANBUL iletisim@meydangazetesi.org www.meydangazetesi.org Baskı: Özdemir
Matbaacılık Gümüşsuyu C. Odin San. Sit. No:28/245 Zeytinburnu/İST Tel:(212) 577 54 92

Meslek Hastalıkları(3): Boyun Fıtığı

Aylin Sal

aylinsal@meydangazetesi.org

Meslek hastalıklarına ayırdığımız yazı dizimizin bu sayısında, kasiyerlerden moto kuryelere, fabrika işçilerinden masa başı işçilerine kadar çok sık rastlanan, neredeyse tüm iş alanlarında karşılaşılan bir hastalığı ele alacağız: Boyun Fıtığı.

Boyun fıtığı diğer meslek hastalıklarından farksız bir şekilde Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından meslek hastalığı olarak kabul edilmiyor olsa da hastalığın en önemli sebeplerinden biri iş yeri çalışma yoğunluğudur. Ezilenlerin çalışma ve yaşam koşullarının neden olduğu boyun fıtığı işçilerin hastalığıdır, bir meslek hastalığıdır.

Bir iş yerinde çalışmamız sırasındaki vücut duruşumuz ve hareketlerimizin nasıl olduğu ne kadar sağlıklı olduğumuz hakkında bir göstergedir.

Çalışırken boynun ve omuzların sabit pozisyonda olması kas iskelet sistemi hastalıklarının oluşmasında etkili bir durumdur. Uzun süre sabit konumda durmak boyun ve omuzların kasılmasına ve bu kasılma sonucu damarların sıkışmasına neden olur. Ayrıca işçilerin çalıştıkları yerlerde aynı işi defalarca yapması oldukça yorucudur ve kas iskelet hastalıkları için risk oluşturur. Bundan dolayı işçiler çalışma arasında mola verse bile tam anlamıyla dinlenemezler. Tekrarlı hareketler az güç

gerektiriyor gibi görünse de, işe yetersiz molalarla devam etmek incinmelere sebep olabilmektedir. Yapılan işin hızı da bir diğer risk faktörüdür. Sabit vücut pozisyonu, tekrar ve az mola vererek çalışmanın zararlarını neredeyse ikiye katlamaktadır. Ayrıca çalışan işçi azlığı, patronların sonu gelmeyen talepleri, yapılan işten memnun olmamak ve tüm bunların bireyde oluşturduğu stres kas iskelet sistemi hastalıkları için ciddi risk faktörleridir.

Uygun ve doğru olmayan duruş ve hareketlerin gün içerisinde defalarca yapılması sonucu kas iskelet sistemimizde aksaklıklar açığa çıkar ve kimi zaman tedavisi ameliyat olan durumlara karşı karşıya kalırız. Bu durumlardan biri de servikal disk hernisi adı verilen "boyun fıtığı"dır.

Boyun Fıtığı Vücudumuzda Nasıl Gelişiyor?

Boynumuz kafatasından kuyruk sokumuna kadar uzanan bir kemik eksen oluşturan omurga sisteminin bir parçasıdır. Omurga, omur adı verilen birbirine bağlı kemikler serisinden oluşur. Her bir omurun ortasında beynin devamı olan omurilik bulunur. Vücudun çeşitli bölümlerinden beyne dönen duyular veya vücuda dağılan emirler omurilik içerisinde geçer. Yani omurilikten vücudun çeşitli yerlerini yöneten sinirler çıkar. Boyun kısmından çıkan sinirler kola ve sırta

yayılarak bu bölgelerin duyu ve hareketlerini sağlar. Omurlar ise birbirine disk adı verilen esnek yapılarla bağlanır. Bir omuru diğerine bağlayan sağlam bağlantılı dokulardan oluşan diskler, omurların arasındaki bir yastık ya da amortisör gibi görev yapar. Bu sayede hareket eder, eğilip kalkar, boynumuzu ve sırtımızı döndürebiliriz. Zaman içerisinde çeşitli nedenlerle diskler yıpranmakta ve geriye doğru celeşmektedir. Yani disklerin iç kısmının baş dokudan oluşan dış kısmını yırtarak omurilik ve sinirlerin geçtiği kanala doğru taşarak baskı yapması sonucu boyun fıtığı oluşuyor. Bu fıtıklaşma sinirlere baskı yapabildiği için kollara doğru yansıyan ağrıya, sızlanmaya, his ve kuvvet kaybına sebep olabilmektedir. Başın arkaya doğru hareketi ağrıyı arttırabilmektedir. Yani sadece boyundan ibaret kalmıyor. Boyun fıtığı olmuş birinin ellerinde, kollarındaki sinirlere baskı olduğu için kas gücü kayıpları yaşayabilir, tutma yeteneğinde de azalma olabilmektedir. Bu durum işçinin günlük ihtiyaçlarını gidermesini bile engelleyebilir. Gün içerisinde hafif ağırlıkları bile tutamaz, dişlerini fırçalayamaz, yazı yazamaz. Boyun fıtığının ilerleyen dönemlerinde kollarda inceleme gözle görülebilir duruma gelebilmektedir. Ayrıca boyundan beyne giden kan damarları olduğu için fıtık bu damarlara da baskı yapabilir. Bu durumda algılamada güçlük, konsantre olmama, uyku bozukluğu, sabah yor-

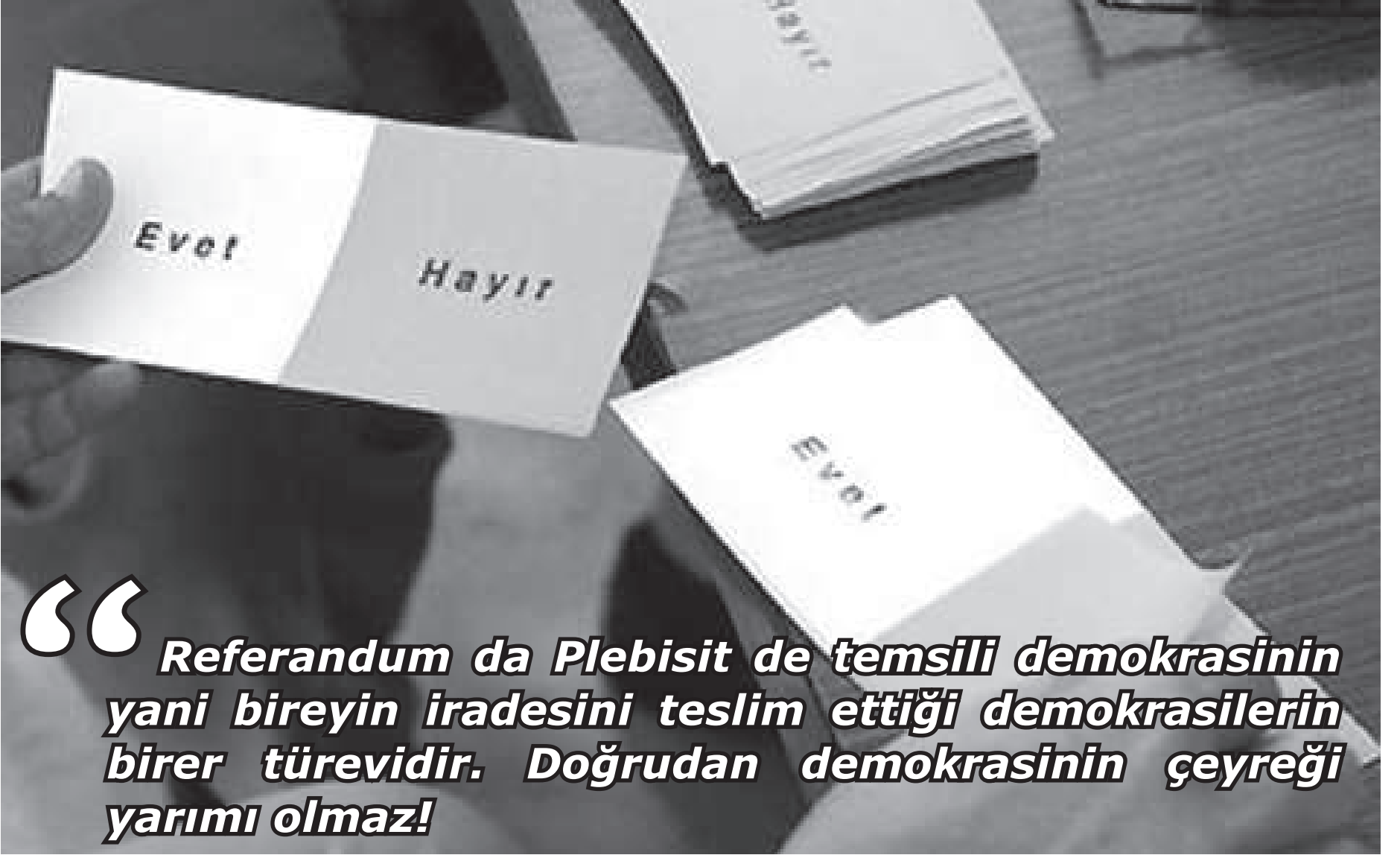
gun kalkmak, kulak çınlaması, baş dönmesi ve görmeye güçlük gibi sorunlar yaşanabilir.

Ameliyatla Tedavi

İşçi belirtilen sebeplerle hastaneye başvurduğunda çekilen MR gibi bir görüntüleme yöntemiyle fıtıklaşmış disk kolaylıkla görülür ve ameliyat seçeneği değerlendirilebilir. Boyun fıtığı için ilk tedavi seçeneği ilaç tedavisidir. Ayrıca kaslardaki gerilmeyi azaltmak için fizyoterapistler tarafından ultrason ve elektrikli kas uyarıcı yöntemler de uygulanabilir. Bunlardan başka cerrahi tedavi de mümkündür. Boyundan fıtık oluşumu çıkartılarak hastanın kalçısından veya kemik bankasından alınan kemik, bir metal parçayla birlikte yerleştirilir. Bu tedavide amaç baskı altındaki siniri rahatlatmaktır. Kimi zaman fıtık ameliyatlarında yapay diskler de kullanılabilir.

Tıbbi müdahalelerle beraber eğer boyun fıtığı teşhisi konmuş bir işçiyse, bunu kesinlikle "meslek hastalığı" olarak kayıtlara geçirmelisiniz. Ancak 20 yıl boyunca lastik fabrikasında çalışan Mevlüt Aslan'a dedikleri gibi "boyun fıtığı bir meslek hastalığı değildir" cevabı ile karşılaşabilirsiniz. Tüm bu cevaplara karşı ısrarcı olmak çok önemlidir. Elbette tek başına değil; dernek, sendika gibi işçi örgütlerinin dayanışmasıyla...

Referandum mu Plebisit mi?

“Referandum da Plebisit de temsili demokrasinin yani bireyin iradesini teslim ettiği demokrasilerin birer türevidir. Doğrudan demokrasinin çeyreği yarımını olmaz!”

İlyas Seyrek

ilyas@meydangazetesi.org

Bir coğrafya düşünün ki, burada neredeyse her gün bombalar patlıyor; milletvekilleri ve belediye başkanları tutuklanıyor; muhalif dernekler, basın yayın kuruluşları kapatılıyor; polis terörü yaşanıyor; siyasi cinayetler işleniyor; onlarca insan, devletin politikalarıyla yaşamını yitiriyor; KHK'larla binlerce kişi işinden ediliyor; yani kelimenin gerçek anlamıyla OHAL yaşanıyor. Tüm bunlar olurken, aynı coğrafyaya ege-men olan devlette sistem değişikliği konuşuluyor.

İktidarın ve MHP'nin ortaklaşarak hızlıca meclise taşıdığı anayasa değişikliği maddeleri komisyonunda tartışılmaya başlandı. Komisyonunda görüşülen, gündemin yoğunluğu sebebiyle arz ettiği önem kadar gündemde yer edemeyen değişiklik maddelerinin Meclis Genel Kurulu'na taşınmasının ardından, AKP ve MHP'nin oylarıyla "referandum" bekleniyor.

Anayasa değişikliği maddelerinin meclis komisyonuna taşınmasından önce referanduma gideceği günün tartışılması, amacın maddelerin tartışılması ya da maddelerde ortaklaşılmasından çok referandumla yasallaştırılması olduğu anlaşılıyor. İktidar yürüttüğü savaş ve OHAL politikalarıyla birlikte seçimlerde kazanacağına emin bir şekilde, sistemi referandumla, "halkın oyuna sunarak", değiştirmeyi hedefliyor.

Sistem değişikliğinin bir kişinin statüsünün belirlenip otoritesinin artırılması üzerinden gelişmesi ve halkın üzerindeki baskıların yoğunlaştığı süreçte gerçekleşecek olması; oylamanın referandum mu yoksa plebisit mi olduğu sorusunun sorulmasına neden oluyor.

Referandum Nedir? Plebisit Nedir?

Her ikisinin de birbirine karıştırılıp eş anlamlı olarak "halk oylaması" şeklinde tanımlandığı referandum ve plebisit kavramları, aslında farklı anlamlar ve kullanımlar ifade etmektedir.

"Refere" kelime kökenine sahip, geri getirme anlamında kullanılan referandum kavramı; bir yasama işlemi hakkında, yasama organı (ya da yasama organlarından biri) tarafından hazırlanan hukuksal bir metnin halkoyuna sunulmasıdır. Plebisit ise Eski Roma'da, ayrıcalıklı "patricii"ler dışında kalan kalabalık halk sınıfına verilen isim olan "plebs" isminden türemiştir. Plebisit bir kişi hakkında veya önemli bir siyasi meselede halkın oyuna başvurma, bir hükümdar veya bir hükümet seçme, bağımsızlık veya başka bir devlet tarafından ilhak edilme yönünde bir tercihte bulunma amacıyla halkın oyunun sorulması anlamına gelmektedir.

Ayrıca, tarihteki uygulamalarıyla birlikte düşünüldüğünde, plebisitin, seçim öncesinde zaten yönlendiril-

miş ve bir seçeneğe kanalize edilmiş olan halkın oyuyla istenilen sonucu meşrulaştırma amaçlı olduğu görülecektir.

Plebisit, ilk defa Fransız İhtilali'nde, Fransız Cumhuriyeti tarafından; sonraki zamanlarda I. Napoleon tarafından gerçekleştirilen toprak ilhaklarına meşruiyet kazandırmak amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca plebisit uygulamalarının bilinen örneklerinden biri, yine Fransa'da, 1852'de III. Napoleon'a imparatorluk unvanının verildiği plebisittir.

Plebisitlerin hangi amaçlarla uygulandığını ve neleri meşrulaştırdığını görmemiz açısından en çarpıcı örneği Nazi Almanyası'nda bulabiliriz. Almanya Cumhurbaşkanı Paul von Hindenburg'un 2 Ağustos 1934'te ölmesi üzerine şansölye (başbakan) Hitler, Cumhurbaşkanlığı makamını da kendi bünyesine dahil etmek istemişti. Bunun için de 19 Ağustos 1934 tarihinde bir referandum düzenlenmişti. İktidarda olduğu süre boyunca baskı ve korkutma politikalarını ve popülist söylemleri çokça kullanan Hitler, "halk oylaması" sonucunda %89.93 "evet" oyu alarak Führer ve İmparatorluk Şansölyesi unvanıyla devlet başkanı olmuştu.

Tarih boyunca pek çok diktatör tarafından da plebisitler, politikaları veya alınması gerekli herhangi bir kararı meşrulaştırma amaçlı olarak

kullanılmışlardır.

Referandum mu? Plebisit mi?

Coğrafyamızda yapılmasına kesin gözüyle bakılan "halk oylaması" da, anayasa değişikliği çerçevesinde referandum olarak nitelendirilmektedir. Fakat bir kişinin çevresinde gelişen siyasi bir oylama olması, hayati bir konu olarak coğrafyanın geleceğinin belirleneceği algısının işlenmesi, çıkacak kararı etkilemek için iktidarın fiziksel ve psikolojik baskı politikalarını uygulaması gibi nedenlerle bir plebisit niteliği taşımaktadır.

Bazı siyasetçi ve hukukçular plebisitlerin "anti demokratik" uygulamalara sebep olabileceğini vurgulasalar da, referandumun bir "yarı doğrudan demokrasi örneği" olduğunu iddia etmişlerdir.

Ne Referandum Ne Plebisit!

Plebisitlerin tüm bu yönleriyle hiç de masum geçmişlere sahip olması referandumları tercih edilebilir kılmaz. Merkezi yasama organlarının belirlediği konularda, yine merkezi idarinin izin verdiği ve sınırlandırdığı hukuki çerçevede alınabilecek kararların belirli seçeneklere indirildiği ve yine iktidarlar tarafından kararların manipüle edilebileceği seçimler "yarım" da olsa, doğrudan demokrasiyle ilişkilendirilemez.

MİLLİYETÇİ-MUHAFAZAKAR İTTİFAKIN YENİ ANTLAŞMASI

BAŞKANLIK

Emrah Tekin

emrahtekin@meydangazetesi.org

7 Haziran 2015 sonrası, kurul(a)mayan koalisyon, Kürdistan'daki savaş, 1 Kasım seçimleri ve 15 Temmuz darbe girişimi sonrası oluşan "yeni" ittifak, coğrafyanın politik gündemleri içinde yerini aldı. Son dönemde topluma dayatılan başkanlık sistemi-referandum gündemi bu ittifakın oluşma nedeniydi. Politik yelpazenin sağında milliyetçi ve muhafazakar kulvarlarda yer alan MHP ve AKP'nin önceleri yakınlaşma, 15 Temmuz sonrası açık ittifakı şeklinde ortaya çıkan bu konjonktür, yaşadığımız coğrafyanın politik gerçekliğine oldukça aşina bir durum. Bu yanıyla da söz konusu ittifakın yeniliği, giriş cümlesinde olduğu üzere tırnak içine alınmayı hak ediyor.

Dünden Bugüne "Vatan-Millet" Cepheleeri

Toplumsal muhalefeti, devletin kolluk güçleri haricinde de baskılamak amacıyla kurulan çeşitli ittifaklar-cepheler-koalisyonlar, coğrafyamızda öteden beri karşılaşılan bir durumdur. 1950'lerin ikinci yarısında, zayıflayan Demokrat Parti iktidarı, Kore Savaşı'yla belirginleşen, 6-7 Eylül ile mobilize edilen milliyetçi rüzgarla, kendi yanlılarını

konsolide etmek amacıyla "Vatan Cephesi" adında milliyetçi-muhafazakar bir blok oluşturmuştu. Devletin o dönemdeki iktidar sahiplerinin bu adımı, toplumu kısa sürede kutuplaştırmaya götürmüş, toplum Vatan Cephesi'nden olanlar-olmayanlar şeklinde bölünmüştü. Dönemin en etkili iletişim aracı radyolar kullanılarak, düzenli bir şekilde haber bültenlerinde Vatan Cephesi'ne katılanların listeleri okunurken; kısa bir süre sonra TSK, gerçekleştirdiği 27 Mayıs Darbesi'nin gerekçeleri arasında Vatan Cephesi'ni de sayacaktı.

1970'li yılların ikinci yarısında ise ilkinden farklı politik tonlarda, başka bir koalisyona tanık olduk. Dönemin merkez sağ partisi olan Adalet Partisi, muhafazakar Milli Selamet Partisi ve milliyetçi cemahtan Milliyetçi Hareket Partisi'nin oluşturduğu "Milliyetçi Cephe" hükümeti temelinde, o dönem yükselen devrimci mücadeleyi sindirmeyi hedefliyordu. Yine bu süreçte TC'nin Kıbrıs İşgali'nin, oluşturulan bu milliyetçi koalisyona uygun bir iklim oluşturması bekleniyordu. Milliyetçi Cephe iktidarlarıyla faşist çetelerin mobilize edilerek silahlandırılması sonucu

Çorum, Maraş gibi katliamlar, söz konusu koalisyonun politik dokusuna uygun bir şekilde, "Kanımız Aksa da Zafer İslamın" nidalarıyla yapılmıştı. Milliyetçi Cephe hükümetinin ve faşist çetelerin "misyonunun" bittiği yerde ise 12 Eylül 1980 Darbesi devreye girdi.

Rejim Değişimi İçin AKP-MHP İttifakı

1 Kasım seçimleri sonrası oluşan politik tabloda AKP, referandum için yeterli sayıya ulaşamadı; ama beri yandan 7 Haziran öncesinden daha güçlü olmanın özgüveniyle, muhalefete ve Kürt hareketine karşı daha saldırgan bir ton yakaladı. Bu tonun bir üst perdesinde HDP'li milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılarak tutuklanması vardı. Bu hamle kendini muhafazakarlık üzerinden de var eden milliyetçi MHP ile ileriki süreçte yaşanacak yakınlaşmanın işareti oldu. Bu işaretin devamında ise 15 Temmuz sonrası oluşan "Yenikapı Ruhu" ortaya çıktı. Ancak bunun ötesinde, yaşanan bu yakınlaşmayı ve ittifakı, AKP'nin coğrafyanın politik havasına dayattığı rejim değişikliği ve dönüşümle birlikte değerlendirmek mümkün.

Muhafazakarlığın milliyetçiliği kapsayan baskınlığı, sağın bu iki akımını yeni bir sentezde buluşturdu. Bu yeni sentezin ittifakının dönemselsac ayağı başkanlık-referandum gündemi olurken, kadim ortak noktası ise muhaliflere, devrimcilere, Kürtlere yönelik saldırılar ve düşmanlık olarak belirginleşti. Bu anlamda 7 Haziran seçimleri öncesi MHP tarafından dillendirilen 17-25 Aralık söylemleri sümen altı edildi. AKP'den bu "jeste" verilen karşılık ise "rabia" işaretinin tek millet, tek vatan, tek bayrak ve tek devlete evriltilmesi oldu. Bu "yeni" ittifakın, daha önceki Vatan Cephesi ve MC'lerde Kore-Kıbrıs savaşlarıyla beliren militarist motivasyonu, Suriye ve Rojava'ya yönelik savaş ve işgal olarak güncellendi.

Muhafazakarlıkla milliyetçilik arasındaki eski ve yeni ton farkları, bu topraklarda tarih boyunca gerçekleşmiş ittifaklarının "hatırına" bir kenara bırakılırken; özellikle 15 Temmuz sonrası oluşan politik atmosferde bu ittifakla belirginleşenler ise daha çok devletçilik, devrimcilere ve Kürtlere yönelik daha çok tutuklama-katliam oldu.

Milliyetçi, Muhafazakar, Kapitalist

ŞİRKET

Amerika Birleşik Şirketleri

Özlem Arkun

ozlema@meydangazetesi.org

Çekişmeli bir seçim sürecinin ardından Amerika Birleşik Devletleri'nin yeni başkanı olan Donald Trump, kuracağı kabine ile 20 Ocak'ta Obama'nın yerini devralacak. Forbes dergisine göre dünyanın en zengin 400 insanı arasında yer alan Trump'ın kabinesindeki isimler de kendisinden geri kalmıyor. Kabineye önerilen isimler arasında kimler yok ki... Bankerler, CEO'lar, şirket sahipleri...

Bloomberg'in haberine göre ABD'nin ilk milyarder iş adamı başkanı olan Trump'ın kabinesinin toplam değeri 5,6 milyar dolar. Buna ailelerin serveti de eklendiğinde bu rakam 14 milyar dolara kadar çıkıyor. Make America Great Again! (Amerika'yı yeniden büyül yap!) sloganıyla seçimleri kazanan Trump'ın, Amerika'yı hangi kesim ya da kimler için harika yapacağı da açıkça görülüyor. Zenginliklerinin

yanında ırkçı, göçmen karşıtı, doğa düşmanı ve kadın düşmanı söylemlerde de ortaklaşan bu ekibi kısaca tanıyalım:

REX TILLERSON - DIŞ İŞLERİ BAKANI

Yağmur ormanlarının katledilmesinden ve Alaska'daki petrol sızıntısından bizzat sorumlu olan, enerji tekeli ve Exxon Mobile CEO'sudur. Putin'le yakın iliş-

kileri olan Tillerson'ın bu yakınlığının ABD'nin dış ilişkilerine nasıl yansıtacağı ise merak konusu. Ayrıca Tillerson 2011'de Güney Kürdistan'la da bölgedeki petrol alanlarının geliştirilmesi konusunda bir anlaşmaya varmıştı. Tillerson eğer seçilirse, şirketteki hisselerini satmak zorunda ama Amerika'nın en önemli diplomatı olacağından, gücünden pek bir şey kaybetmeyecekmiş gibi gözüküyor.

MICHAEL FLYNN - ULUSAL GÜVENLİK DANIŞMANI

Haiti'de 1994-95 yılları arasında Demokrasinin Yeniden Tesisi Operasyonu'nda yer almış, aynı zamanda Irak ve Afganistan'da görev yapmıştır. Ayrıca Emekli Korgeneral Flynn'in "Müslümanlardan korkmak mantıklıdır" ya da "İslam İdeolojisi hastalıklıdır" gibi tarihe geçmiş Müslüman karşıtı söylemleri bulunmaktadır. Obama yönetiminde, 2012-2014

yılları arasında Savunma İstihbaratı Teşkilatı'nda başkanlık yapmış fakat radikal islam hakkındaki düşüncelerinden dolayı görevden uzaklaştırılmıştır.

JAMES MATTIS - SAVUNMA BAKANI

General Dynamics şirketi yönetim kurulu üyelerinden, 2012 gelirlerine bakıldığında şirket dünyanın en büyük 5. savaş teknolojileri şirketi. Aynı zamanda Mattis, Emekli Donanma Generallerinden. "Amerikan donanmasından daha iyi bir dost, daha kötü bir düşman olmadığını dünyaya gösterelim" diyen Mattis; Afganistan ve Irak işgalinde de yer almıştı. Ayrıca Mattis, Obama'nın Ortadoğu politikasının ve İran'la nükleer anlaşmasının en belirgin eleştirmenlerinden. Pentagon'un başına gelirse IŞİD'le mücadele de ondan sorulacak.

JEFF SESSIONS - ADALET BAKANI

Alabama'nın Cumhuriyetçi Parti'den Senatörü. Bilinen en sağcı ve göçmen karşıtı senatörlerden. Alabama'da Başsavcılık yaptığı süreçte Alabama'daki çeşitli üniversitelerdeki gay ve lezbiyen öğrencilerin tanınmasını ve devlet bursundan faydalanmasını engellemeye çalıştı. 1886 yılında Ronald Reagan yönetiminde federal yargıçlığa önerilmiş fakat ırkçı beyanlarından dolayı kongrede reddedilmişti.

SCOTT PRUITT- ÇEVRE KORUMA AJANSI BAŞKANI

Çevre Koruma Ajansı Başkanlığına aday gösterilen Scott Pruitt'in geçmişte çeşitli petrol ve gaz şirketlerinden 270.000 dolar bağış aldığı biliniyor. Ayrıca iklim değişikliği karşıtı olan Pruitt'in EPA başkanlığına adaylığı "kurda kuzu emanet etmeye" benzetiliyor. Aday olarak gösterilmesinin ardından Pruitt de bunu doğrulayarak "Bu ajansı yürütürken hem doğanın korunmasını hem de Amerikan şirketlerinin özgürlüğünü sağlamayı hedefliyorum" diyor.

WILBUR ROSS - TİCARET BAKANI

"İflasin Kralı" olarak bilinen Ross özellikle kömür- çelik sektöründe batmakta olan şirketleri satın alarak kara geçirmesiyle tanınıyor. Ayrıca son dönemlerde İngiltere, Yunanistan ve Kıbrıs'ta batan bankaları almasıyla da gündeme gelmişti.

Yönetim kurulu üyesi olduğu şirketlerin arasında Kıbrıs Bankası, Diamond S Shipping Group, Exco Resources, Sun Bancorp ve ArcelorMittal'ı sayabiliriz. Ross'un ilk olarak Çin'in uluslararası ticaret yapmasını zorlaştıracak ve NAFTA'yı yeniden devreye sokacağı düşünülüyor.

ANDREW PUZDER - ÇALIŞMA BAKANI

Elbette Trump'ın çalışma bakanlığına bir sendikacıyı önerceği düşünülemezdi, fakat Andrew Puzder gibi işçi düşmanlığıyla nam salmış bir fast food patronunun önerilmesi Trump'ın işçi politikasının açık bir göstergesi olsa gerek. Ayrıca 1980'lerden, 90'ların başına kadar Missouri'de en bilinen kürtaç karşıtı avukatlardan biriydi.

Kabineye veya kabine dışındaki kritik rollere getirilecek kişiler elbette bunlarla sınırlı değil. Michael Pompeo, Rick Perry, Elaine Chao gibi milyonerlerin yanında Trump'ın sevgili kızı Ikana Trump, damadı Josh Kushner ve iki oğlu Eric ve Donald Jr. Trump'da sayılan isimler arasında.

Amerika Birleşik Devletleri tarihine bakıldığında bu tablo bazılarında çok şaşırtıcı ya da korkunç geliyor olabilir. Oysa ABD başkanları danışmanlarını ya da "dost"larını, çoğu zaman perde arkasından, bankerler, işadamları ve generaller arasından seçmişti. Aslında bugün "korkutucu" görünen; artık bu "dost"luğu perde arkasına saklamaya gerek duyulmamasıdır. Her ne kadar, Trump ve kabinesi de ABD'de geçmiş devlet geleneklerinin süreceğine işaret etse de, kabine seçimindeki, bu titizlik ve pespayelik bu ekibin farklılığını gösteriyor. Öyle görünüyor ki, 20 Ocak'ta Obama'nın yerini devralan Trump, Amerika Birleşik Şirketlerinde yeni bir sayfa açacak.

Başkanlığında "Demokrat" Olmadı Son Anda "Demokrat"

Gökhan Soysal

gokhan@meydangazetesi.org

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde İsrail'in işgali altındaki Filistin topraklarında yasadışı tüm yerleşim faaliyetlerini "derhal ve tamamen" durdurmasını talep eden karar tasarısı, ABD'nin ilk defa çekimser oy kullanmasının ardından 14 oyla kabul edildi.

Karar tasarısı Mısır tarafından hazırlanmasına rağmen daha sonra tasarı üzerinde görüşmelerin devam edilebilmesi için oylamanın ertelenmesi talebinde bulunmuştu. Mısır'ın geri adımı, ABD'nin 20 Ocak'ta başkanlık koltuğuna oturacak olan Trump ile Sisi arasındaki görüşmenin ardından gelmişti. Müstakbel başkan Trump ise Obama yönetimini karar tasarısını veto etmeye çağırıyordu. Mısır'ın bu geri adımı üzerine tasarı, tasarıya destek veren Yeni Zelanda, Malezya, Venezuela ve Senegal tarafından Güvenlik Konseyi'ne getirilerek oylama sonucunda kabul edildi.

Kararda "İsrail hemen ve tamamen, Doğu Kudüs de dahil olmak üzere, işgal altındaki Filistin topraklarında tüm yerleşim yeri faaliyetlerini durdurmalı" çağırısı yapılıyor. İsrail yerleşimlerinin "yasal dayanağının olmadığı" belirtiliyor ve "iki devletli çözümü tehlikeye attığı" kaydediliyor.

Kararın ardından İsrail Başbakanlık ofisinden açıklama yapılarak karara uyulmayacağı açıklandı. Açıklamada ayrıca "Obama yönetimi sadece İsrail'i korumakta başarısız olmakla kalmadı, aynı zamanda BM'deki bu örgütlenmeye perde arkasından destek verdi" denilerek Obama yönetimine "İsrail seçilmiş başkan Donald Trump ile çalışmayı dört gözle bekliyor" ifadeleri de yer aldı. Ayrıca İsrail, tasarıyı sunan ülkelerdeki elçilerini istişare için ülkeye geri çağırdı.

Trump, Twitter hesabında görevinin başlayacağı tarihe atıfta bulunarak "20 Ocak'tan sonra BM'de işler farklı olacak" ifadesini kullandı.

Barack Obama yönetimi yerleşimlere karşı çıkıyorsa da, gelecekte Güvenlik Konseyi'nde bu konuda İsrail'i kınayan kararlar alınmasını engellemiş ve İsrail ile Filistin arasındaki sorunun müzakerelerle çözülmesi gerektiğini savunmuştu.

Birleşmiş Milletler'in yürütme organı diyebileceğimiz Güvenlik Konseyi 15 devletten oluşup bir tasarının karar olabilmesi için üyelerin üçte ikisinin olumlu yönde oy kullanması gerekiyor. 5 daimi üye olan Amerika, Rusya, İngiltere, Fransa ve Çin'in ise tasarıları veto etme yetkisi olup tasarıların veto edilmesi halinde Güvenlik Konseyi'nden karar çıkmamış oluyor. Kalan 10 üye ise her 2 yılda bir Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda oylanarak seçiliyor.

Şimdiye kadar Güvenlik Konseyi'nde İsrail'e yönelik eleştirilerin karşısında duran ve Obama'nın başkan olduğu 2011'de İsrail'in yasa dışı yerleşim birimlerini kınayan karar tasarısını veto eden ABD, ilk defa çekimser oy kullanarak bu kararın geçmesine izin vermiş oldu.

2016 yılına kadar Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde alınan bütün kararların muhataplarınca uygulandığından bahsedemeyiz. ABD yönetiminin tavrıyla çıkan bu kararın da Filistin halkının hayatında büyük değişiklikler yaratmasını beklememek gerekir. Bu karar esas olarak ABD'de Trump'ın kazanımı ve Demokratların yenilgisiyle biten seçimlerin bir sonucudur. Müstakbel Trump yönetiminin, Obama yönetiminin aksine kendisiyle ilgili ilişkiler geliştireceğinin beklentisi içindeki İsrail'in karara tepkisini de bu şekilde yorumlamak gerekir.

Obama'nın başkanlık süresinin bitimine 1 ay kala ve Trump'ın muhalefetine rağmen böyle önemli bir tasarının kabul edilmesine izin vermesi, başkanlığı boyunca -özellikle Filistin politikalarında- aklına getirmedikleri "demokrat" kimliğini son anda kurtarmaya çalışması ve cumhuriyetçilere/Trump'a karşı son bir hamlesi olarak değerlendirilebilir.

Suriye Savaşı'nda 2. Hal

Mercan Doğan

mdogan@meydangazetesi.org

Çok değil, bundan yaklaşık 1.5 yıl önceye gidelim. 2015'in yaz aylarında Suriye'de, TC-Körfez-Batı destekli rejim muhalifleri bir çok koldan yoğunlaştırdığı saldırılarla Şam yönetimini neredeyse köşeye sıkıştırmıştı. IŞİD tarafından işgal edilen Rakka'dan sonra, ülkenin kuzeyindeki İdlip kenti de bir başka cihatçı çete olan Fetih Ordusu'nca alınarak orada islami emirlik ilan edilmiş, yine muhaliflerin fiili başkenti addedilen Halep ise "düştü düşecek"ti. İşte Suriye savaşında ne olduysa ve olacaksa, 2015 yazından sonra oldu. Eylül sonunda rejime hava bombardımanı desteğiyle savaşa giren Rusya, bu süreçten itibaren dengeleri değiştirerek savaşın yeni bir hale geçmesini sağladı. Suriye'de bulunan hava ve deniz üsleriyle Suriye ordusunun sahada elini rahatlatan Rusya, öncelikle Şam ve Lazkiye kırsalının cihatçı muhalif çetelerden alınmasında kilit rol oynadı.

Rüzgar Nasıl Tersine Döndü?

2015 sonlarından itibaren girilen bu yeni halde, Rusya destekli Rejim-İran blokunun, ABD-Batı destekli Körfez-TC saflaşması karşısında Suriye savaşını adım adım domine ettiğini gördük. Musul-Rakka hattında tüm yoğunluğunu IŞİD'e sabitleyen ABD, Suriye'nin batısında özellikle Halep'te yoğunlaşan çatışmalarda sahayı fiilen Rusya-Rejim-İran blokuna bıraktı. Bunda ABD'nin IŞİD gündeminin yoğunluğunun yanı sıra, savaşın başından beri TC'nin de ajandasında bulunan "ılımlı muhalif" kavramının muammaya dönüşmesinin de payı vardı. Suriye savaşında özellikle TC ve ABD'nin Esad Rejimi'ni devirmek için sunduğu "ılımlı muhalifler" projesinin yaldızları her döküldüğünde, altından bir başka cihatçı çete çıktı.

Bu süreçte bir taraftan da ABD-TC arasında tampon bölge üzerinden başlayan ve YPG ile yükselen gerilim, bu devletlerin savaştaki ittifaklarını bulanıklaştırmaya başladı. Ağustos'ta TC'nin başlattığı Fırat Kalkanı adı altındaki işgal hareketi ise kısa bir süre ABD tarafından desteklense de, bu destek fiiliyatta uzun ömürlü olamadı. TC'nin Fırat Kalkanı'nda sahadaki müttefiki ÖSO bileşeni cihatçı çetelerin ABD askerlerine gösterdiği tepki sonrası, söz konusu operasyon bir TC projesi olarak ilerledi. Bu ilerleyişte de kuşkusuz TC'nin "Rusya özrü" sonrası yürüttüğü pazarlıklar sonucu, operasyon için aldığı icazetin payı vardı.

TC'nin Kırmızı Çizgileri Aşılırken

Bu pazarlıklarda TC, Suriye savaşındaki iki kırmızı çizgisinden biri olan Rojava konusunda prestijini kurtararak hiç olmazsa "zarardan kar etmeyi" amaç edindi. Diğer kırmızı çizgi olan Esad yönetiminin devrilmesi ise, savaştaki Rusya faktörü ve son olarak Halep'in tekrar Rejim kontrolüne geçmesiyle, savaşın söz konusu yeni halinde de işlerin bundan sonra Emevi Camii'nde şükür namazı kılma yönünde seyretmeyeceğini belli etmişti. Söz konusu pazarlıklar da belli ki, 2015 yazında "82. vilayet Halep" manşetleri atan devlet yanlısı basın ve yanlıları için bu ağır yenilgiyi dengeleme yönünde seyretti.

Halep'te desteklediği cihatçı çetelerin buradan çıkarılarak İdlip'e nakledilmesi konusunda ara bulucu olan TC, bu hamlesiyle Halep meselesine "insani" bir boyut kazandırmaya çalışırken diğer taraftan da, buradaki çetelerden bir kısmını pazarlıkların odağındaki El-Bab'a kaydırmaya ça-

lıştı. Esas olarak TC'nin El-Bab hamlesindeki amacı ise, Rojava kantonlarının birleşmesine engel olmak için araya girmekti. Ağustos'ta başlattığı bu işgal hareketinin ortaya çıkmasını da tetikleyen, El-Bab'a komşu Menbiç'in SDG/YPG güçlerinin eline geçmesi idi. IŞİD kontrolündeki El-Bab'a SDG/YPG'nin yaklaşmasını önlemek, buradaki IŞİD çetesiyle çatışmayı zorunlu kılıyordu. Bu çatışmalarda TC önemli kayıplar vermeye başladı. El-Bab'da IŞİD ile yaşanan çatışmalarda TC, sahadaki vekili ÖSO'nun yetersiz kalmasıyla bordo bereli özel kuvvetlerden oluşan kara birliklerini bölgeye sevk etmişti. Kasım ayı içinde TC ile IŞİD arasında yaşanan çatışmalarda verilmeğe başlayan kayıplar 20 Aralık sonrası artmaya başladı. Bu kayıpların TC ana akım medyasındaki verilmesi ise 14 askerin öldüğü şeklindeydi. IŞİD'in internete koyduğu 2 TC askerinin yakıldığı video ise görmezden gelindi. Ancak videodaki görüntüler, aslen Rojava kantonlarının bileşmesini engelleyerek kırmızı çizgilerinden birini kurtarmak adına girilen Suriye'de TC'nin düştüğü durumu ortaya serdi.

Halep'te desteklediği cihatçıları çekmenin yanı sıra, Rusya'ya El-Bab'da IŞİD'i durdurma üzerinden verilen teminat sonrası yaşanan çatışmalar, bu cephede TC adına açık bir yenilgi görüntüsü verdi. Suriye savaşını iç politikaya tahvil etme refleksi ise bu yenilgiyi gizlemek için TC'ye fırsat vermişti. TV haberlerinde El-Bab cephesinde öldürülen askerler için yazılan "kahramanlık hikayeleri" bu fırsatın bir yönünü hayata geçirmeye yönelikti. Diğer taraftan ise, devlet yetkililerince El-Bab'taki askeri kayıplara atfen dil-

lendirilen asimetrik savaş söylemi, bu ve benzeri yenilgilerin üstü kapalı bir kabullenişiydi.

Halep Yolu Moskova'ya Çıktı

Halep'in tamamen Rejim kontrolüne geçmesi sonrası gerçekleştirilen Moskova Mutabakatı, savaşın bundan sonra başka bir hale geçtiğinin ilanıydı. Diğer taraftan da, Moskova zirvesi öncesi gerçekleşen Ankara'daki Büyükelçi suikastı kimi kriz beklentilerinin aksine, Rusya'nın sahada elde ettiği askeri kazanımı diplomatik başarıyla taçlandırma fırsatı sundu. Aynı zamanda büyükelçi Karlov suikastı ile birlikte Rusya verdiği olumlu ve temkinli mesajlarla, uçak krizi sonrası geliştirdiği "itidalli" politikanın devamı olarak, Batı'yla yaşadığı krizlerle tecrit olma aşamasına gelen TC'ye yeni bir dış politika alanı açtı. Rusya, tüm bunları yaparken ise alt metinde "ipler benim elimde" mesajı veriyordu.

Rusya ve İran'la birlikte Suriye rejiminin garantör devletleri arasında yerini alan TC'nin Halep-Şam güzergahı hedefiyle çıktığı yol, tersi bir istikamette; Moskova'da sonlandı. Moskova Mutabakatı'nda ortaya çıkan bu fotoğraf, öte yandan TC adına fiilen Körfez-Batı blokunun, -en azından- ABD'de yeni yönetimin işbaşı yapacağı 20 Ocak'a kadar terk edildiğini gösteriyordu.

Diğer taraftan da verilen bu fotoğrafla TC'nin iç gündemine geçişkenlik arz eden Suriye politikasında, Halep savaşıyla yarı yolda bırakılarak -şimdilik- İdlip'te konuşlandırılan cihatçıların, coğrafyanın "Suriyeleşme" yolunda TC'ye nasıl bir fatura çıkaracağını ise ikinci Suriye savaşında göreceğiz.

Savaştan Önce Savaştan Sonra Halep

Halep'te 4 yıldan fazla süren savaş bitti. Ortadoğu'nun bu kadim kenti, 4 yıl boyunca, devletlerin güdümündeki cihatçı çeteler ile rejim güçleri ve müttefiklerinin savaşta yaşadı. Dünyanın en uzun kapalı çarşısına, Ortadoğu'nun en büyük kanser hastanesine ve halkların binlerce yıllık sosyo-kültürel birikimine sahip Halep'ten savaş öncesine ve savaş sonrasında ait yayınlanan fotoğraflar; yaşamları yok eden savaşın yıkıcılığını gösterdi.

Halep Enkazında Selfie

Halep, 4 yıl süren şiddetli bir savaşın sonunda Aralık ayının ortalarında rejim güçlerinin eline geçti. Kentte bir yandan cihatçı çetelerin ve sivillerin tahliyesi sürerken, şehrin tarihi bölümü Doğu Halep'ten savaşın dumanları henüz tüterken ilginç fotoğraflar geldi. Savaştan önce rejim, sonra da muhaliflerce üs olarak kullanılan ve büyük oranda enkaz haline gelen Halep Kalesi'nin önünde kadınlar selfie çekti. Henüz birkaç gün öncesine dek bombardıman, çatışma ve ölüm haberlerinin geldiği kentten gelen bu fotoğraflar, acı bir tezat oluşturdu.

Barzani'den Şengal Tehdidi

İKBY Başbakanı Neçirvan Barzani, PKK'nın Şengal'den çıkması gerektiğini, Şengal halkının PKK'nın varlığından rahatsız olduğunu söyledi. "Şengal halkı endişeli, çünkü geri döndüklerinde neyle karşılaşacaklarını bilmiyor. Tekrar başka çatışmayla karşılaşmaktan korkuyorlar. Şengal halkının nasıl yönetileceğinin kararını kendilerinin vermeleri gerekir." şeklindeki açıklamasının ardından kendisine yöneltilen "Peki PKK Şengal'de kalmakta ısrarcı olursa güç kullanmayı düşünüyor musunuz?" sorusuna "Evet." cevabını verdi.

Suriye'deki Savaşın Para Hali

Halil Çelik

halil@meydangazetesi.org

Suriye'deki savaş başladığından bu yana, savaş gündeminin önemli bir parçası paralı askerler meselesiydi. Özellikle ABD'nin Afganistan'dan Irak'a varıncaya kadar, birçok çatışma sürecinin içerisinde yoğunluklu olarak özel güvenlik şirketlerine başvurduğu bir gerçek.

Özel güvenlik şirketlerine dönük talebin ve şirket sayısının artışı, savaş durumunu aslında bir sektör haline getirmiş durumda. Şirketler, devletlerin yapmak isteyip de yapamadığı, uluslararası sözleşmelere aykırı birçok hamleyi yapmakta çekinmiyor.

Bu özel güvenlik şirketleri, rakamların kesin olmadığı, gizli ilişkilerin, siyasi ve ticari ağların olduğu bir endüstride hareket ediyor. Uluslararası hukukta, bu şirketlerle ilgili herhangi bir düzenleme yok. Şirket olduklarından dolayı, kendi endüstrisinden ya da farklı endüstriden başka şirketlerle finansal bağlar geliştirmektedirler. Örneğin, 1992'de ABD'de kurulan Executive Outcomes'ın çok uluslu enerji ve maden şirketleriyle doğrudan bağları var. Bugün Ortadoğu'da da faaliyet gösteren şirketlerden MPRI, Armorgroup ve Vinnell gibi özel güvenlik şirketleri, başka büyük şirketlerin yan kuruluşudur. Vinnell Corp., 1975'te Suudi Arabistan'ın petrol bölgelerini koruyan muhafızları eğitmek için 77 milyon dolarlık bir sözleşme imzaladı. Şirket görevine, 2003'te Irak ordusunu eğitmek için imzaladığı 48 milyon dolarlık başka bir anlaşmayla devam ediyor.

Söz konusu coğrafya Suriye olunca, ilişki ağlarının iç içe geçtiği çok daha karışık bir düzlemden bahsetmek gerekiyor. Suriye'deki savaşın başından bu yana, Suriye'de rejime destek vermek için bulunan Rus özel güvenlik şirketlerinin olduğu biliniyor. OMON, SOBR, VDV, Spetzvaz gibi şirketlerden deneyimliler ile oluşturulan Slavonic Corps. bunların başında geliyor. Büyük bir çoğunluğu Çeçenistan Savaşı'nda ve Tacikistan İç Savaşı'nda görev almış askerlerden oluşuyor. Önce Şam'a sonra da Lazkiye'deki Suriye Ordu Üssü'ne kaydırılan grubun, Deyr Ez-Zor'daki petrol tesislerinin güvenliği sağladığı biliniyor. Şirketi bu kadar özel kılan birkaç durum önemli. İlki,

şirket Hong-Kong menşei olarak hareket ederek, Rusya'da "paralı askerlerin" varlığını yasaklayan düzenlemelerden kurtuluyor. Diğer önemli bir durum da, şirketin bağlı olduğu üst şirket ile alakalı. Uluslararası medyanın bu kadar gündeminde olmasının sebebi, üst şirket Moran Security Group'un %50 hissesinin Britanya Virjin Adaları menşei Neova Holdings LTD.'ye bağlı olması...

Yani ortadaki tablo, Suriye'de Esad rejimini korumak için, bir İngiliz şirketine bağlı olarak çalışan Rus paralı askerleri; İngiltere'nin dahil olduğu koalisyon güçlerinin desteklediği Özgür Suriye Ordusu'na karşı savaşıyor!

Cerablus'a yönelik operasyonlar sürecinde kilit bir rol oynayan SADAT, yukarıda bahsi geçen özel güvenlik şirketlerinin yerli versiyonu. 2012'de hangi mevzuatta göre kurulduğu belli olmayan SADAT, özellikle 15 Temmuz sürecinde oldukça popüler oldu. Cumhurbaşkanı başkanlığına yükselen, şirket sahibi emekli Tuğgeneral Adnan Tanrıverdi gibi şirket çalışanlarının büyük bir çoğunluğu ordundan "irticai" faaliyetler nedeniyle atılan askerlerden oluşuyor. Şirket "şimdilik" sadece yurtdışında görev yapabiliyor. "Arap dünyasında verdiği eğitimlerle, bölgeyi büyük güçlerin kontrolünde hareket ettirmekten kurtarmayı" hedefleyen şirket, Arap Körfezi'nde Al Aquid Trading Saudi şirketi ismiyle faaliyet yürütüyor. Suriyeli göçmenlere silahlı eğitim vererek, ÖSO'ya adam yetiştirdiği en çok konuşulan durumlar arasında. 2015'te Rusya'da, Irak ve Suriye'ye cihatçı olarak gittiği için soruşturma açılan 889 kişiden yaklaşık dördte birinin SADAT ile bağlantılı olduğu ortaya çıktı. SADAT'ın şimdilik varlığı teyid edilen tek kampı Suriye'nin İdlib kentinde bulunuyor. Antakya'ya komşu olan kent 2015 Nisan ayında bileşenleri arasında Nusra ve Ahrar uş-Şam gibi El Kaide kökenli cihatçı-selefi örgütlerin bulunduğu Fetih Ordusu'nca ele geçirilmişti.

Savaş, dünyanın farklı bölgelerinde giderek zorunlu bir gerçeklik haline gelirken, her şey üzerinden para kazanmanın etiğini kendisine ilke edinen kapitalizm bunun üstünden de para kazanmaya devam ediyor.

Ali İsmail Korkmaz'ın Katletmenin Bedeli 10 Yıl Ethem Sarısülük'ün Katili Ödüllendirildi

2013 yılında Taksim Gezi İsyanı sürecinde, Eskişehir'de polis ve faşistler tarafından dövülerek katledilen Ali İsmail Korkmaz'ın katillerinin yargılandığı dava sonuçlandı.

Yargıtay 1. Ceza Dairesi, Korkmaz'ın dövülerek katledilmesi davasında, sanık polis Mevlüt Saldoğan'a verilen 10 yıl 10 ay ve sanık polis Yalçın Akbulut'a verilen 10 yıl hapis cezasını onadı. Daire, sanık polis Ebubekir Harlar'a, "Kas-

ten yaralama sonucu ölüme neden olma" suçundan verilen hapis cezasını ise eksik ceza tayininden bozarak; Harlar'ın, "suçun yardımcı" değil "faili" olduğuna karar verdi. Davada ayrıca sanık polisler Hüseyin Engin ve Şaban Gökpinar hakkındaki beraat kararları da onandı.

Kararı değerlendiren Ali İsmail Korkmaz'ın ağabeyi Gürkan Korkmaz, "mücadelemizi sürdüreceğiz." şeklinde konuştu.

1 Haziran 2013'te, Taksim Gezi İsyanı sırasında Ankara'da düzenlenen eylemlerde polis tarafından katledilen Ethem Sarısülük'ün katilinin yargılandığı dava sonuçlandı.

Aksaray Ağır Ceza Mahkemesi'nden çıkan kararla mahkeme heyeti sanık polis Ahmet Şahbaz'ı 1 yıl 4 ay 20 gün hapis cezasına çarptırdı. Mahkeme bu hapis cezasını da, 10 bin 100 liralık para cezasına çevirdi.

Kararın ardından Ethem Sarısülük'ün avukatı Murat Yılmaz "Bugün katil Ahmet Şahbaz, Aksaray Ağır Ceza Mahkemesi tarafından ödüllendirildi. Artık hiç kimse, bu ülkede hukukun olduğu, adaletin olduğunu herkesin mahkemelere güvenebileceğini söylemesin." diye konuştu. Ethem Sarısülük'ün annesi Sayfi Sarısülük ise "Utansın, parası çoksa kendisi versin. Benim oğlum yatıyor, katil geziyor, parasını yiyor." diyerek karar tepki gösterdi.

Ceğexwîn Kültür Merkezi'ne Kayyum Polis Baskını

Amed'de kültürel çalışmaların yapıldığı Ceğexwîn Kültür Merkezi polis tarafından basıldı. Amed'in Kayapınar ilçesinde bulunan Ceğexwîn Kültür Merkezi çeşitli tiyatro, müzik etkinlikleri ile uzun yıllardır Amed gençlerinin toplandığı bir kültür merkezi haline gelmişti. Devletin bölgeye yönelik kayyum saldırılarından nasibini alan Kayapınar Belediyesi'ne Di-

yarbakır Kayapınar İlçe Kaymakamı Mustafa Kılıç atandı. Bu aramanın ardından Ceğexwîn Kültür Merkezi kayyumun hedefi oldu. Kayyum sonrası kültür merkezi polis ablukasına alındı. Kültür merkezi etrafında çok sayıda polis ve zırhlı araç beklerken, kültür merkezine gelen kursiyerler ve eğitimciler de polisler tarafından içeriye alınmadı.

Polisten Kadıköy 26A'ya Çay Ablukası

1 Aralık günü Caferağa Spor Salonu'nda oynanan maç gerekçesiyle, Kadıköy 26A'nın da bulunduğu sokağa gelen çevik kuvvet polislerinin "çay isteme"siyle oluşan gerginlik sonucu polisler sokağı ablukaya aldı. 26A kafeden çay isteyen çevik kuvvet polisleri, 26A gönüllülerinin polise çay vermemesi üzerine "Polise çay

vermiyorsunuz! Sokağı kapatıyoruz" diyerek sokağın iki tarafından da giriş çıkışı kapattı. Kafe gönüllüleri ve kafede bulunanlar GBT uygulamasıyla taciz edildi. Polislerin tüm provokasyonlarına ve tacizlerine karşı Kadıköy 26A gönüllülerinin kararlı duruşu ve kafeye gelen devrimcilerin dayanışmasıyla polisler geri çekildi.

Ege'de Göçmen Ölümleri Sürüyor

AB-TC arasındaki geri gönderme anlaşmaları, Ege üzerinden Avrupa'ya giden göçmenlerin sayısını azaltmış olsa da, göçmen botları Ege Denizi'nde batmaya devam ediyor.

En son 20 Aralık sabahı Midilli'ye gitmeye çalışan 14 göçmeni taşıyan bir teknenin batması sonucu 5 kişi yaşamını yitirdi, 8 kişi de sağ kurtarıldı. Kayıp olan bir göçmen ise aranıyor.

Macaristan'da Göçmen Genç 10 Yıl Hapis Cezası

2015 Eylül ayında sınırda taş attığı ve megafon kullandığı için "terörizm" suçuyla yargılanan Ahmet H., Röszke-Horgos sınır kapısında çıkan isyandan sorumlu tutuldu. Ahmet bütün duruşmalarda elleri ve ayakları zincirli ve tasma takılmış halde tutuluyordu. Macaristan'daki göçmen dayanışma grubu Migszol'un açıklamasına göre, Macaristan devletinin Sırbistan sınırını kapattığı 15 Eylül'den kısa süre sonra, sınırı geçen yüzlerce göçmen, polis engellemelemlerini protesto etmeye başladı. Polisin biber gazı ve tazyikli suyla saldırdığı eylemciler taşlarla karşılık verdiler. Protestolar sırasında tutuklanan on kişi, bir yıl boyunca hukuksuz olarak kötü koşullarda tutuklu kaldı. Mahkeme, bağımsız gazetecileri ve diğer tanıkları dinlemeyi redderek, uydurma bir terörizm bağlantısı ve isyan lideri suçlamalarıyla Ahmet'i 10 yıl hapse mahkum ederken tutuklu diğer göçmenler de 1-3 yıl arası hapis cezaları aldılar.

2015 Eylül ayında sınırda taş attığı ve megafon kullandığı için "terörizm" suçuyla yargılanan Ahmet H., Röszke-Horgos sınır kapısında çıkan isyandan sorumlu tutuldu. Ahmet bütün duruşmalarda elleri ve ayakları zincirli ve tasma takılmış halde tutuluyordu. Macaristan'daki göçmen dayanışma grubu Migszol'un açıklamasına göre, Macaristan devletinin Sırbistan sınırını kapattığı 15 Eylül'den kısa süre sonra, sınırı geçen yüzlerce göçmen, polis engellemelemlerini protesto etmeye başladı. Polisin biber gazı ve tazyikli suyla saldırdığı eylemciler taşlarla karşılık verdiler. Protestolar sırasında tutuklanan on kişi, bir yıl boyunca hukuksuz olarak kötü koşullarda tutuklu kaldı. Mahkeme, bağımsız gazetecileri ve diğer tanıkları dinlemeyi redderek, uydurma bir terörizm bağlantısı ve isyan lideri suçlamalarıyla Ahmet'i 10 yıl hapse mahkum ederken tutuklu diğer göçmenler de 1-3 yıl arası hapis cezaları aldılar.

Göçmenlerin Ölmediği Gün Yok

Pelin Derici

pelin@meydangazetesi.org

Açıklanan 2016 rakamlarına göre, özellikle savaş koşullarından uzaklaşmak için Avrupa ülkelerine gitmeye çalışan göçmenlerin sayısında azalma olmuş. Ama bu sevinilecek bir haber değil. Çünkü, buldukları yerlerden göç etmek zorunda kalanların sayısında geçen yıllara göre büyük bir artış yaşanmış. 2016 yılında 5 binden fazla göçmen, botlarının batması/batırılması yüzünden Akdeniz'in ortasında yaşamını yitirmiş. Bu rakamlara göre günde ortalama 14 göçmen yaşamını yitirmiş.

Geçtiğimiz 18 Aralık'ta, Uluslararası Göçmenler Günü'nde çeşitli etkinlikler düzenlendi. En büyük etkinlik ABD'de, New York'ta yapılan yürüyüşü. Bu yürüyüşe katılanlar, ellerinde pankartlarla ve sloganlar eşliğinde Birleşmiş Milletler binasının karşısındaki parktan, göçmen karşıtlığıyla bilinen yeni başkan Trump'a ait Trump Tower'ın önüne yürüdü. Yürüyüşte "Bizim New York, Göçmen New York", "New York Düşmanlığı Reddediyor", "İnsanlık Adına Faşist Amerika'yı Kabul Etmiyoruz" gibi dövizler taşındı.

Katıldığı bir televizyon programında, suç kaydı bulunan göçmenleri sınır dışı etmeye kararlı olduğunu bildiren Trump, oldukça tepki almıştı. Dahası, Kaliforniya saldırısı sonrası bir açıklamasında, müslümanların ülkeye girişini engellemenin şart olduğunu ifade etmişti. Herkes Trump'tan geri adım beklerken, Ankara'da Rus büyükelçiye yapılan suikast sonrası Trump, "Haklı çıktım. Yüzde 100" tweetini paylaştı.

Geçtiğimiz ay Berlin'deki kamyonlu saldırı sonrasında da bir göçmen tartışması alevlendi. Bu kez eleştirinin hedefi Merkel'di. Almanya'nın göçmenlere kapıları açmasının bu tür saldırıları artırdığı söylendi. İşin ilginç, tartışmalara bu kez Almanya dışından Le Pen dahil oldu.

Fransa'nın ırkçı Front National partisinin lideri Marine Le Pen, saldırıyla ilgili yaptığı değerlendirmede, Merkel'in göçmen politikasını çok sert eleştirdi ve "içlerine teröristlerin sızdığını bildiğimiz göçmenlere kapıların kapanması için daha kaç saldırı olması bekleniyor" açıklamasını yaptı. Üstelik Fransa sınırlarının derhal göçmenlere kapatılmasını istedi.

Hükümet ya da devlet başkanları göçmen meselesinde sorunu göçmenler olarak görmeye devam etse de, Avrupa halkları arasında yapılan araştırmalarda verilen yanıtlar, ülkelere gelen göçmenlere kötü davranıldığının bir ispatı niteliğinde. Yani asıl tehdit altında olanlar göçmenler. Bulabildikleri botlarla ya da teknelerle Akdeniz'i aşabilenlerin de durumları hiç iyi değil.

İşte böyle bir ortamda geldi çattı 18 Aralık Uluslararası Göçmenler Günü.

Avrupa Birliği ile göçmenleri Avrupa sınırlarına sokmama anlaşması yapan TC'de de "kutlandı" bu gün. Kutlandı diyoruz çünkü göçmenlerin kendi sorunlarını anlatabildiği, sorumluları işaret edebildiği ya da çözüm arayabildiği bir gün olmaktan çok, resmi bir kutlama havasında geçti. Urfa'da yapıldı bu etkinlik ve valisinden kaymakamına, Jandarma Komutanı'ndan İl Göç İdaresi Müdürü'ne varıncaya dek resmi bir protokole dönüştü.

Burada yapılan konuşmalar da tahmin edileceği üzere "bakın, biz ne kadar da çok Suriyeli kardeşimizi bağrımıza bastık" ekseninden öteye geçmedi. Ama göçmen meselesini çözen konuşmayı Urfa Valisi Güngör Azim Tuna yaptı: "İnsan hakları deyince mangalda kül bırakmayan Batı ülkeleri, göçler ve göçmenler konusunda üstüne düşeni yapmasa da, biz bize yeteriz. Etrafımızı ateş çemberi sarsa da biz bize yeteriz. Çünkü bizim "üzülme, Allah bizimdir" diyen bir peygamberimiz, "korkma" diye başlayan bir marşımız, "istikbal bizimdir" diyen bir cumhurbaşkanımız var"

Kısacası, göçmenlere yönelik olumlu bakış da olumsuz bakış da onların bir yerden bir yere göçmek durumunda kalıyor olduğu gerçeğini değiştirmeye yetmiyor. Sadece "herhangi bir yere sağ salim varmak" için bir bot ya da tekneye doluşmak için sırada bekleyenler olacak. Hem de yalnızca 18 Aralık'ta değil, hemen her gün.

Mutsuzluğa Sıkıştırılıyor!

Mutsuzluk Sendromu

Ece Uzun

ece@meydangazetesi.org

Saat uygulamaları, günışığından daha çok yararlanmak içindir. Uygulama kapsamında saatler periyodik olarak genellikle ilkbahar başlangıcında bir saat ileri, sonbahar aylarında bir saat geri alınır.

Biz 1972 yılından beri aynı yaz-kış saati uygulamasını yaşarken, geçtiğimiz **8 Eylül 2016'da Enerji Bakanı, "Artık saatler geri alınmayacak, enerjiden tasarruf edeceğiz" şeklinde bir açıklamayla uygulamayı sonlandırdı. UTC+3 zaman dilimi kullanılmaya başlandı, yani saatler geri alınmadı, kış uygulamasına geçilmedi.** Bu zaman diliminin kullanılmaya başlanması çeşitli tartışmaları da beraberinde getirdi; Avrupa devletleriyle son süreçte yaşanan gerilimli ilişkiler, dış siyasette Batı'dan uzaklaşarak doğuya yönelen eksen kayması ve bir dizi başka yorum. Sosyal medyada imza kampanyaları başladı; her gün karanlıkta işe veya okula gitmenin olumsuz etkilerine dikkat çekmek istendi. Ancak şu ana kadar uygulamada hiçbir değişiklik olmadı.

EMO'nun verilerine göre, yeni saat uygulamasıyla beraber kasım ayı elektrik kullanım oranı, %6.5 arttı. Bu daha önce kaydedilmemiş, rekor bir artış.

Uzun Süreli Karanlık

Güne karanlıkta başlamak, biyolojik ve psikolojik olarak insan bedeninde çeşitli değişikliklere yol açar. Bu değişikliklerden en önemlisi, uyku düzeninin değişmesidir. Çünkü uyku düzeninin değişmesi, bedende ki pek çok değişimin tetikleyicisidir.

Uyku kişinin ses, ışık gibi uyarılarla uyandırabileceği bir bilinçsizlik durumu olarak tanımlanır ve tüm memeli canlılarda enerjinin korun-

masını, sinir sisteminin onarımını ve gelişimini sağlayan bir süreçtir. Davranışları, düşünceleri ve hücre içi mekanizmaları kontrol eden sinir sistemi başta olmak üzere, biyolojik yapının birçok bileşeniyle ilişkilidir.

Zihnin ve bedenin dinlenmesi uykuyla gerçekleşir. Bedensel olarak bağışıklık sisteminin güçlenmesi, büyüme hormonunun salınımı; zihinsel olarak bilginin depolanması, hafızanın güçlenmesi, yetenek ve yaratıcılığın gelişmesi uyku ile ilişkilidir. Bu hormonların salınımı ise periyodik tekrar eden uyku süreçleriyle gerçekleşir. Yetişkin bir insanın uyku süresi 5 ile 9 saat arası değişir, ancak 7 saat uykunun ideal olduğu savunulur. Uyku yoksunluğu halinde baş dönmesi, baş ağrısı ve kas ağrıları, ellerde titreme gibi bedensel rahatsızlıkların yanı sıra sinirlilik, unutkanlık, dikkat dağınıklığı gibi zihinsel rahatsızlıklarla da karşı karşıya kalınır.

Uyku, beyin sapındaki hipofiz bezinden salgılanan melatonin hormonu ile gerçekleşir. Genellikle 21.00-22.00 arasında salgılanmaya başlayan melatonin, doğrudan ışık ile ilişkilidir. Melatonin, retinanın ışık durumunu -karanlık olup olmadığını- beyne iletilmesiyle salgılanmaya başlar. Vücuttaki melatonin salınımı karanlık süresine, yani gecelerin uzunluğuna bağlı olarak artar. Bedenin melatonin salınımıyla çevresel faktörler arasındaki ilişkide uyumsuzluk söz konusuysa, çeşitli biyolojik ve psikolojik hastalıklar oluşmaya başlar.

Melatonin hormonunun uyku sağlaması dışındaki en büyük özelliği biyolojik ritmi ayarlamasıdır. Biyolojik ritim, fizyolojik ve davranışsal tepkilerin belirli periyotlar içinde tekrarlanması olarak özetlenebilir. İnsan bedeni, gün boyunca bir programa ayak uydurur gibi, artan ya da azalan ritmik değişikliklere uğrar. İnsanların kendini uyanık, uykulu,

dikkatsiz, yorgun ya da zinde hissettikleri saatler vardır. Uyku ve uyanıklık durumu, vücut ısı dalgalanmaları, yorgunluk ve dinçlik, ruh durumu, kan basıncı, fiziksel ve zihinsel performans biyolojik ritimle düzenlenir. Biyolojik ritmin ani değişimi veya bedenin biyolojik ritme uygun davranmaması, çevresel faktörlere bağlı olarak gelişir.

Uzun aydınlık veya uzun karanlık, vücuttaki melatonin salınımının oranının değişmesine, bu da serotonin salınımının azalmasına ya da engellenmesine neden olmaktadır. Mutluluk hormonu olarak bilinen serotonin hormonu, canlılık ve zinde hissi verir. Depresyonun en önemli biyolojik nedeni, serotonin salınımının azalmasıdır.

Çoğu hormon ışıkla ilişkilidir, ancak melatonin doğrudan olarak ışıkla ilişkilidir. Güne karanlıkta başlamak, melatonin hormonu salgılanırken uyanmak anlamına gelir. Bu durum, sabah uyanmama isteği, kan basıncının düşük olmasına, uzun süren yorgunluğa ve bitkinlik hissine, gündelik yapılan işlerde zorlanmaya hatta gündüz uyuklamaya neden olur. Aynı zamanda, bu durumun tekrar eden bir hal alması durumunda hormon salınımlarında değişiklikler meydana gelir. Melatonin hormonunun fazlalığı, biyolojik olarak yarattığı bu etkilerin yanı sıra psikolojik olarak da kısa süreli depresyonlara ve SADS (mevsimsel duygudurum bozukluğu sendromu)'a neden olur.

Uzun süreli aydınlık ya da uzun süreli karanlık yaşamının yarattığı duygudurum bozukluklarına, 6 ay gece 6 ay gündüzün ve bu orana yakın yaz ve kış sürelerinin yaşandığı kuzey ülkelerinde sıkça rastlanır. Yorgunluk, sürekli uyku isteği, evden dışarı çıkmama, ani gülme veya ağlama atakları, hayattan keyif alamama gibi spesifik davranışların yanı sıra ani duygu değişiklikleri en

sık rastlanan belirti olarak karşımıza çıkar. Bu sendromda kişi, herhangi bir sebep olmaksızın gülmeye başlayabilir, ağlamaya başlayabilir veya intihar düşüncesine kapılabilir. Finlandiya, Belarus gibi ülkelerde, karanlık ve aydınlık oranlarıyla ilgili olarak gelişen bedensel ve zihinsel değişimlere bağlı olarak oluşan duygudurum bozuklukları paralelinde intihar oranları oldukça yüksektir. 2015 yılında açıklanan dünya intihar oranlarına göre Finlandiya'da her 100.000 kişiden 26'sı intihar etmektedir. Modern tıp her ne kadar ışık tedavisi veya serotonin yüklemesi gibi çözüm önerileri sunsa da, olumsuz sonuç verdiği az görülür; daha da önemlisi duygudurum bozukluğunu yaşamayı önlemez.

Mutsuzlaştırma Yeni bir Yöntem mi?

Devlet yasal yöntemlerin haricinde de birey ve toplum üzerinde kontrol stratejileri uygular. Değişen saat uygulaması, yeni bir yöntem olarak devletin kontrol etme stratejisi olarak yorumlanabilir. Uyku düzeni değiştirilerek, biyolojik ritmine, dolayısıyla bedenine, zihnine saldırılan birey, içerisinde bulunduğu biyolojik ve psikolojik durumdan dolayı mutsuzlaşmaktadır. Mutsuzlaştıkça yalnızlık hissiyatı güçlenir, bireyin toplumla olan ilişkisi seyreler ve birey toplumsal olma davranışını kaybederek acizleşmeye başlar. Böylece gelişen siyasal, ekonomik veya yamsamsal olaylara bir etkisinin olmayacağını düşünerek tepkisiz kalmaya başlar. **Tepkisizlik; içinde bulunduğumuz OHAL sürecinde bireylerin toplumsal olaylara yaklaşımını çok net özetliyor. Devletin mevcut iktidarı, yaz-kış saati değişikliğini uygulamayarak daha itaatkar bireyler ve toplum yaratmayı amaçlamakta, bizler ise "Mutsuzluk sendromu" etkisiyle görmez, duymaz, bilmez bireyler olarak mutsuzluğa hapsedilmekteyiz.**

Devletin OHAL'inde Gündemin Halleri

“**İŞİD'in yaktığı askerler, Rusya büyükelçisine suikast, Kayseri patlaması sonrası HDP binalarına ve kürt siyasetçilerine yönelik saldırılar, Beşiktaş patlaması sonrası gelen seferberlik tartışmaları... Her biri ayrı ayrı, farklı bir coğrafyada yaşanması halinde; üzerine uzunca politik-sosyolojik değerlendirmeler ve çözümlenmeler yapılacak bu gündemleri; yaklaşık 20 günlük kısa bir zaman diliminde yaşadık.**

Vahap Güler

vahapguler@meydangazetesi.org

Bu kadar ağır ve sert olmasa da; bir süre öncesine dek konuşulan -örneğin Lozan tartışmaları, AB-ABD-Batı Bloku ile TC arasında yaşanan gerilim, Musul'daki Başika restleşmesi gibi- konuların üzerinden birkaç ay geçmesine karşın bu gündemleri neredeyse hatırlamıyoruz bile. Hızlı bir şekilde değiştirilerek tüketilen, "rafine" gündemler dışında; başkanlık tartışmaları ise "daimi" gündem olarak OHAL süreci ve sonrasında kendini dayatmayı sürdürüyor.

Hızlanmanın Miladı : OHAL

Esasen gündem değişiklikleri 15 Temmuz öncesi de hızlanma eğilimi taşııyordu. Örneğin, devletin Suriye'de müdahil olduğu savaş-ışgal politikalarının "akil insanı" Ahmet Davutoğlu'nun başbakanlıktan azli bile tek başına önemli bir gündem konusu oluşturuyordu. Ayrıca, bu gelişmenin arefesinde ve akabinde iç ve dış politikada, kimileri keskin ve zorunlu dönüşler içeren (İsrail ve Rusya özürleri gibi) sert ve hızlı gündem değişimleri de yaşandı. Ancak

tüm gündem değişikliklerindeki hızlanmanın miladını 15 Temmuz sonrasına koymak gerek. Devletin iktidar klikleri arasında yaşanan kanlı bir darbe girişimi; ardından önce 3 aylığına ilan edilen ve sonrasında uzatılan OHAL sürecinde, bu hızlanmanın baş döndürücülüğü daha bariz hissedildi. Bu baş döndürücülük ise devletin kurguladığı -suni gündemler de denilen- ya da kurgulamadığı şekillerde, toplumun önemli bir kesimini sersemletici bir ruh haline soktu. OHAL'in önümüzdeki süreçte de uzatılacağına ilişkin işaretler ise, bir yanıyla bu halin içselleştirilmesi amacını barındırıyor.

Kısaca hatırlarsak; darbe girişimi bahanesiyle önce on binlere varan sayıda insan tutuklandı ya da işten çıkarıldı. Önceleri, darbe girişiminin muhatabı Cemaat'i hedef alan bu hamle, sonrasında giderek Kürt Hareketi başta olmak üzere devrimcilerle yöneldi. Gazeteler, dergiler, TV'ler, radyolar ve dernekler kapatıldı. İlerleyen süreçte ise; devletin yeni müttefikleri ulusalcı-milliyetçi

çevrelerin desteğiyle; Cerablus üzerinden, esas olarak Rojava'yı işgal planı olan Fırat Kalkanı hayata geçirilmeye çalışıldı. Yaklaşık 6 aylık süreçte bir darbe girişimi, benzerleri başarıya ulaşmış bir darbe sonrası görülebilecek tutuklamalar, baskılar ve bir işgal hareketi... Tüm bu gündemlerin üzerine ise uzun zamandır varlığını bir şekilde hissettiren ancak son dönemde dolar tartışmalarıyla açığa çıkan ekonomik kriz eklendi. Farklı bir coğrafyada belki de bir ya da birkaç on yılda yaşanabilecek tüm bu gelişmeler sadece yaklaşık 6 aylık bir süreçte yaşandı.

Yeni Gelene Dek Hızlıca Tüket!

Coğrafyanın genelinde iç ve dış gündem değişikliklerindeki bu hızlılık hali devlet iktidarınca avantaj olarak kullanıldı. Genellikle bağlamından koparılan ilgili bir gündem konusu, OHAL sonrası tamamen "sahibinin sesine" dönüştürülmüş TV kanallarının "tartışma programlarında" hızlı bir şekilde tüketildi.

Bu noktada devletin farkındalıklı bir politika izlediği söylenebilir. Arkasında yedi kollu bir ahtapot misali medya gücü ile gündemi özellikle OHAL süreci ile birlikte istediği gibi manipüle etme şansı yakalayan devlet, medyanın propagandif işlevini de toplumu baskılama yöntemi olarak kullandı. Bu "görünmez" baskı karşısında topluma düşen, devletin karar vericilerinin almış oldukları -halkın çıkarına olduğu elbette tartışmasız(!)- gündem maddelerine, mümkünse muhalefet etmeden uyum sağlamak olacaktı.

Hızlı bir şekilde değişen gündemlerin özellikle 15 Temmuz sonrası bir strateji olduğunu düşünürsek bu stratejinin devletin toplumu edilgenleştirme üzerine kurulu olduğunu görüyoruz. Bu edilgenleştirme günümüzde, sosyal medyadaki profillerin "ana sayfalarından" ya da "zaman tünellerinden" birbiri ardına akıp giden haberlerin bir zaman sonra, çoğunlukla, donuklaşmış bakışlar eşliğinde ekranın alt sıralarına düşmesi ile manidar bir benzerlik taşıyor.

Panikle Sıkıştırılıyor!

Hepimizin Panik (O) HALİ

“Siyasal iktidarlar, “ne pahasına olursa olsun toplumsal birliği sağlamak” amacıyla korkuyu sıkça kullanır. Böylelikle, en büyük meşruiyet kaynağı ve aracı olan korkuları üretir; kendi egemenliği için korkuyu toplum üzerinde sürekli kılar.

Merve Arkun

mervearkun@meydangazetesi.org

2010 yılında, Gürcistan’da yayın yapan bir televizyon kanalı, Rus tanklarının Gürcistan’a girdiği bir görüntüyü yayınladı. İki ülke arasında 2008 yılında yaşanan Güney Osetya Savaşı’nın ardından, Gürcistan halkı bu görüntülerle birlikte yeniden paniğe kapıldı. Programın başında gösterilen ve hemen ardından kaldırılan “simülasyon uyarısı”ni kaçırarak binlerce Gürcistanlı, programda yayınlanan görüntülerin canlı olduğunu düşündü. İnsanlar yakınlarını aramaya başladı, telefon hatları tıkanıp, binlerce kişi banka hesaplarındaki parayı çekmeye ve Gürcistan’dan kaçış planları yapmaya başladı. Televizyon kanalının 2008 yılından kalma görüntüleri yayınladığının ortaya çıkması üzerine, yüzlerce kişi kanal önüne yürüdü. Ama yaşanan bu kaotik durumun etkisiyle üç kişi çeşitli sebeplerle yaşamını yitirdi ve oluşan panik hali Gürcistan halkı üzerindeki etkisini bir süre sürdürdü.

Korkunun teorisyeni olarak bilinen Thomas Hobbes, ölüm korkusunun belirleyici olduğu kaotik halden kurtulmanın yolu olarak, bireyin tüm özgürlüklerini devredeceği çok güçlü bir egemen, bir Leviathan yaratmayı öneriyor; bireyin özgürlüğünden vazgeçip, bu Leviathan’ın kucağında

derin bir uykuya dalmasını diliyordu. Hobbes’un 17. yüzyılda, Leviathan ile tasvir ettiği bu korku politikası, o günden bugüne otoriter rejimlerin en belirgin özelliği olarak karşımıza çıkıyor. Askeri darbelerin, sıkıyönetimlerin, OHAL’lerin bahanesi, iktidarlar tarafından her zaman kurtuluş ya da demokrasi olarak dillendirildi; ölüm, savaş, kriz gibi senaryoların zemini bu şekilde meşrulaştırıldı. Siyasal iktidarların uyguladığı baskı ve zulüm politikaları, topluma dayatılan korku üzerine inşa edildi.

Yaşadığımız coğrafyada, son bir yıldan bu yana onlarca bombalı saldırı yaşandı; bu saldırılarda yüzlerce kişi yaşamını yitirdi, binlercesi yaralandı. Hemen her saldırıdan sonra ana haber bültenlerinde aynı haberler yayınlandı: “Bomba korkusuyla sokaklar boşaldı”, “İstanbul’un trafik yoğunluğu, bomba korkusuyla en düşük seviyede”, “Halk canlı bomba korkusuyla eve kapandı”...

Peki, bir türlü bitmek bilmeyen bu saldırıların ardından yaşanan ve toplumsal her alanda giderek örgütlenen sadece korku mu oldu yoksa korku, kendisinin var olmasını tetikleyen hiçbir etmen olmadan da, artık gündelik yaşamlarımıza tezahür etmeye ve sürekli hale gelerek bir

paranoyaya dönüşmeye mi başladı?

İktidar Aracı Olarak Korku ve Korku Politikası

Birey sosyal bir varlık olarak toplum içerisinde var olduğu andan itibaren, korku hissini çeşitli şekillerde deneyimler. Bu deneyimin en yoğunlaşmış hali ise, bireyin yaşantısını şekillendirip tahakküm altına almaya çalışan iktidarlar için kaçınılmaz bir araç olarak kullanılan korkuyla ortaya çıkar.

Siyasal iktidarlar, “ne pahasına olursa olsun toplumsal birliği sağlamak” amacıyla korkuyu sıkça kullanır. Böylelikle, en büyük meşruiyet kaynağı ve aynı zamanda aracı olan korkuları üretir; kendi egemenliği için korkuyu toplumsal alanların tümünde sürekli kılar.

İktidarın çeşitli araçları kullanarak ürettiği “toplumsal korku” ne kadar güçlü olursa, siyasal iktidara ve devlete bağlılık da o kadar güçlü; korku unsuru ilan edilen “öteki ve düşman” unsurlara karşı tepki ve cezalandırma yöntemleri de o denli şiddetli olur. Siyasal iktidarlar, bireylerin iradelerini iktidara teslim ederek korkuları yok edebilecekleri gerçeğini dayatır. Bu yok etme-

nin ise “öteki”den korkmamak için ötekiyi korkutarak korkudan izole olmakla ve korku kaynağı olan “öteki”yi yok etmekle; kurulu düzene boyun eğmekle; hakim beklentilere uygun davranıp, bu beklentileri yaşama yansıtmakla mümkün olduğunu iddia eder.

İktidarlar, yürüttükleri korku politikalarıyla, bireylerin kendilerini yaklaştırmakta olan bir felaketin “potansiyel kurbanı” olarak görmelerini sağlayacak bir politik atmosfer yaratmayı hedefler. Bunu, akla değil, insan varoluşunun en zayıf noktalarından birine, korku hissine hitap ederek yaparlar. Kendi egemenliğini sürekli kılabilmek için, topluma yönelik korku politikasını da sürekli kılan iktidarlar, korkuyu üretip yaygınlaştırdıkça, egemenliğini daha da artırır.

İktidarın bireye ve topluma yönelik ürettiği korku, güçlü olan ve mağdur olan ilişkisini de beraberinde getirir. Bu ilişki, iktidar karşısındaki bireyi giderek daha sinik, daha mağdur ve korkularına daha mahkum birine dönüştürür. Birey, sürekli olarak hissettiği korkunun yarattığı paranoya ile kendi dışında bir iktidar tarafından yönetilmeye tamamen açık bir hale gelir, itaatkarlaşır.

Korkunun Örgütlenmesi Toplumsal Paranoya

Korkunun bir dehşet duygusuna dönüşmesi sonucu açığa çıkan panikle başlayan paranoya bireyin yalnızca kendisini ilgilendirirken; topluma yansımalarıyla açığa çıkan "toplumsal paranoya" ise toplumun bütününe etkiler.

Nereden, kimden geleceği ya da nasıl olacağı belli olmayan saldırı ihtimali, güvensizlik, gündelik yaşamın rutininin bozulması, giderek toplumda etkisizleşen birey olma hali, statüsünü, işini, konforunu kaybetme korkusu paniklettir. İktidarsa bu panik hallerinden faydalanarak kendi çıkarları doğrultusunda toplumu etkileyecek senaryolar üretir. Birey, bu senaryoların kısılcacında kontrolünü giderek yitirir.

Yaşadığımız coğrafyada katliamlarla ve bombalı saldırılarla bu panik hali bugün giderek toplumsallaşmakta; toplumsal paranoya gündelik yaşamın rutinine hakim olmaktadır. Bu toplumsal paranoyanın, yaşamlarımızın nasıl bir parçası haline geldiğini anlamak için, birkaç örneğe göz atalım.

Temmuz 2015'te, İstanbul'da bir

belediye otobüsünde yolculuk yapan ve sıcağın terleyen Pakistanlılar canlı bomba zannedilmiş, polis tarafından gözaltına alınmıştı. Aynı yıl, 10 Ekim Ankara Katliamından iki gün sonra, Ankara metrosunda bir kadın "arkadaş canlı bomba" diye bağıarak bir yolcuyla işaret etmiş; yolcu kendisinin canlı bomba olmadığını ispat etmek için ceketinin önünü açsa da, metro içerisindeki arbede engellenememişti.

Geçtiğimiz 10 Aralık'ta Beşiktaş'ta yaşanan patlamadan hemen sonra, Trabzon'da belediye otobüsünde yolculuk yapan tansiyon hastası kadın, kullandığı holter cihazının kabulünü sebebiyle canlı bomba zannedildi. Bursa'daysa röntgen çekilen M.O'nun kemer tokasındaki el bombası ve tabanca deseni röntgene yansınca, hastaneye polis çağrıldı; canlı bomba sanılan M.O gözaltına alındı.

Ankara'da Rus Büyükelçisi Andrey Karlov'a düzenlenen suikastın ardından, suikastı kimin-nasıl gerçekleştirdiği soruları henüz yanıt bulamamışken; Rusya'nın Türkiye'ye uygulayabileceği yaptırımların senaryosu ve olası bir ekonomik krizin ya da savaşın etkilerinin nasıl olacağına düşünülmesi bile, yalnızca

ihtimalleri düşünen toplumda açığa çıkan korkunun ve paniğin bir örneği oldu.

Bu zaman dilimi içerisinde, siyasi ve ekonomik açıdan konuşulmaya başlanan komplo teorileri, bombaların gölgesinde büyüyen toplumsal paranoya halini daha da arttırdı. "Dolar yükseliyor", "zamlar geliyor", "ekonomik kriz kapıda" haberleri medyada sıkça dillendirilmeye başlandıkça; toplumsal paranoyanın bu kez de ekonomik yansımalarını hissetmeye başladık.

Toplumsal Paranoyadan Beslenen İktidar

Spinoza, "İktidarın kitlelerin kederine ihtiyacı vardır" der. Yaşadığımız coğrafyada korku, özellikle içinde bulunduğumuz bu zaman diliminde, tıpkı kitlelerin kederi gibi, politikayla çok yakından ilişkili karşımıza çıkıyor. Savaş, bomba, ekonomik kriz, yoksulluk gündelik yaşama tutunmaya çalışan bizler için hayat, kalabalıklardan uzak güvende olduğu sanılan yerler aramakla geçiyor. Dolayısıyla, sosyal ve ekonomik krizlerin karşısında, yaşamımızı koruyabilmenin peşine düşüp, ne hapsedildiğimiz bu kriz hallerini ne de sıkıştırıldığımız "gerçeklik"leri sor-

gulayabiliyoruz. Büyük paranoyanın içinde; işe, okula ya da eve giderken bir bombanın hedefinde olmamanın kaygısına düşüp; toplumsal paranoyanın asıl kaynaklarından çok uzakta bir yerde, anlık korkuların esiri oluyoruz.

Sosyal alanlardaki "güven" unsurunu kaybedildikçe; bunun yerini çatışma, gerginlik, düşmanlık kültürü ve toplumsallaşan paranoyalara alır. Bu durumda ise sürekli bir şeylerin tehdidi altında hissetmek ve gündelik yaşamın rutin döngülerini bile birer tehlike kaynağı olarak görmek söz konusu olur. Paranoaya hapsedilmiş bir toplumda, standart ve ortalama zihinsel kalıpların ötesinde; temeli korku, şüphecilik ve güvensizlik olan bir düşünce ve pratik sistemi işlemeye başlar.

Yaşamlarımızın savaş, bomba-ölüm ya da kriz kısılcacında sıkışıp kalmasının; fiziksel ve psikolojik bütünlüğümüzün günden güne yıpranmasının ya da yok olmasının ve içinde bulunduğumuz sosyal-ekonomik koşulların bizi giderek tüketmesinin ana etmenlerinden biri de işte budur; toplumsal tüm alanlarda giderek örgütlenen bu paranoyak hal.

Demokrasiyle Sıkıştırıyoruz!

Demokrasinin Muğlaklığı

“**Demokrasinin bu sınırlı yapısında dahi muhalefet etmekte ısrarcı olan "demokratik" seçim, referandum, plebisit vb. yanlıları, aynı stratejinin bir parçası olarak devletli sistemin aldatmacasına dahil olurlar. Bu sistemin içinde kazanmak yoktur. Kazandığını zannetmek vardır. Demokrasi kelimesinin içeriğini "daha iyi" dolduranlar, yalnızca kelimenin varoluşundaki kötülüğü kamufle ederler.**

Hüseyin Civan

hcivan@meydangazetesi.org

15 Temmuz'da yaşanan darbe girişiminin ve sonrasında ilan edilen OHAL uygulamalarının, coğrafyadaki siyasette yarattığı dönüşüme tanık olmaktadır. Bu dönüşümün sadece siyasetle sınırlı kalmadığı, ekonomiden topluma, bu dönüşümün birçok farklı alanda etkisinin olduğu bir zaman diliminin içinde yaşıyoruz. Bu dönüşümün siyasal alandaki dönüştürücülüğünü yapısal, kurumsal ve söylemsel olarak hissetmekteyiz.

Yapısal olarak hissetmekteyiz, çünkü Tayyip Erdoğan ve partisinin, devletin yapısında bir değişikliğe gittiği açık. Bu yeni yapıyı güçlendirmek adına, kurumlar arası hiyerarşi de yeniden şekillendirilmekte, hatta bazen olmayan kurumlar var edilerek politik işleyişe dahil edilmektedir.

Bu dönüşümün söylemsel iz dönüşümünü anlamak için, yine Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz sonrasındaki politik açıklamalarında aramak gerek. Söylemsel düzeyde, siyasal iktidarın (bu siyasal iktidarın artık bizzat Erdoğan'da vücut bulduğunu gözden kaçırmadan) demokrasiyle ne kadar haşır neşir olduğuna ilişkin

girişilen ufak bir çaba bile, bu dönüşümü anlamamız açısından bir kolaylık sağlayacaktır.

Demokrasi Sevdası

Tayyip Erdoğan'ın 15 Temmuz'dan bu yana Cumhurbaşkanlığı resmi internet sitesine kayıtlı konuşmalarına bir göz attığımızda:

İlk konuşması 15 Temmuz sonrasında gerçekleşen "ulusa sesleniş" konuşması... Konuşmanın "millele hitap" diye isimlendirilmesi bile sürecin siyasal söyleminin nasıl değiştiğini görmek açısından önemli bir ibaredir. 19.07.2016'daki "millele hitap" konuşmasından 14.12.2016'daki 32. Muhtarlar Toplantısı'na kadarki süre içerisinde toplam 42 konuşma gerçekleştirilmiş; gerçekleşen bu 42 konuşmada, demokrasi kelimesi 165 kez dillendirilmiştir. 15 Temmuz öncesinde gerçekleşen ve yine aynı kaynaktan bulunabilecek 42 konuşamadaysa, demokrasi kelimesi sadece 45 kez dillendirilmiştir. 15 Temmuz öncesi ve sonrası demokrasi kelimesi kullanımlarındaki bu fark, kelimenin 15 Temmuz'dan sonra

nasıl da popülerleştiğini göstermek adına kritik bir ayrıntıdır.

Özellikle 15 Temmuz sonrası "demokrasi meydanları"na, "demokrasi nöbeti" tutanlara, "demokrasi ve şehitler mitingleri"ne yönelik konuşmalarda kullanılan demokrasi kelimesi sayısı, 15 Temmuz öncesi gerçekleşen uluslararası konferanslardaki konuşmalardaki sayısından bile (BM Medeniyetler İttifakı Buluşması konuşması, Dünya İnsani Zirvesi konuşması vb.) daha fazladır.

15 Temmuz'dan sonraki konuşmalarda demokrasi kelimesinin beraber kullanıldığı diğer kelimeleri gözden geçirdiğimizde "demokrasi mücadelesi", "demokrasi nöbeti", "demokrasi direnişi", "demokrasi meydanı", "demokrasi ülkesi", "demokrasi derisi", "demokrasi destanı", "demokrasi kahramanı" gibi ikili kullanımların yanı sıra, "demokratik parlamenter sistem" in, "gerçek demokratiğin" övüldüğü "tatlı su demokratiği"nin yerildiği konuşmalara rastlamak mümkün. Bunun dışında kısmen demokrasi tanımlarının yapıldığı konuşmalarda "demokrasi milli irade-

nin üstünlüğüdür", "demokrasi milletin taleplerinin iktidar olduğu bir rejimdir" gibi ibarelerle demokrasi, 15 Temmuz sonrası oluşan siyasal ortama göre yeniden tanımlanmaktadır.

Demokrasinin Muğlaklığı

15 Temmuz'dan sonra ilan edilen OHAL, çıkarılan KHKlar, sıkıyönetim uygulamalarıyla tutuklananlar, kapatılan dernekler-basın ve yayın kuruluşları... Bu ve benzeri uygulamaların her geçen gün arttığı, devlet baskısı ve şiddetinin her geçen gün daha fazla hissedildiği bir ortamda mevcut siyasal iktidarın demokratik olmamak ve hatta diktatörlükle eleştiriliyor olmasını, yukarıda örneklediğimiz söylemsel dönüşümle beraber düşündüğümüzde, iş içinden çıkılmaz bir hale dönüyor.

OHAL süreciyle beraber, yaşadığımız coğrafyada gözlerimizden kaçmayan demokrasiye ilişkin bu ikirciklik aslında küresel siyaset sahnesinde de mevcuttur. Örneğin ABD'nin dünyanın farklı coğrafyalarındaki işgallerini meşrulaştırmak

için demokrasiyi kullandığını ya da İsrail devletinin Filistinlileri öldürme hakkını "demokratik seçim"lerle sağladığını biliriz. Batı diye tabir edilmeden coğrafyadaki bazı siyasal iktidarların diline dolanan ya da Arap Baharı gibi süreçlerde ulaşılabilecek hedef olarak gösterilen demokrasi teriminin içerdiği tezatlıkları görmek açısından önemlidir.

Dolayısıyla, ya demokrasi kavramının birbiriyle tezat halde bulunan milyonlarca anlamı var ya da kavramın kendisi anlamsız. Jean-Luc Nancy "demokrasinin her anlama (politika, etik, hukuk, uygarlık) geldiği için hiçbir anlam ifade etmez" olduğu tespitinde bulunuyor. Siyasal erdem tümünü temsil ettiği ve ortak iyiliği sağlamanın tek yolu olduğu için kelime, en sonunda her sorunlu niteliği, her türden sorgulama veya tartışma olanağını ortadan kaldırıyor.

İçinde bulunduğumuz süreçte Tayyip Erdoğan ve partisinin ağızına pelesenk ettiği demokrasiyi, benzer bir yerden düşünmek gerekiyor. Yani kavram varoluşsal olarak her tarafa çekilmeye müsait. Birisi bir şeyi demokrasi için yaptığını söylerken; başka birisi aynı şeyi, neden olarak demokrasiyi göstererek karşı çıkabilir. Demokrasinin ifade ettiği toplumsal modelin neye tekabül ettiğine ilişkin muğlaklık açıktır. Her şey demokrasi için yapılır, her icraat daha demokratik olma vaadiyle desteklenir.

Demokrasinin bu belirgin olmayan anlamı, terimle kast edilenin devletin kuruluş biçimi mi yoksa devletin yönetim tekniği mi olduğunun anlaşılmasında yatar. Yani terimle iktidarın hem meşrulaştırması hem de işleyiş biçimi tanımlanır. Bu Ge-

orgio Agamben'in ifadesiyle hukusal-anayasal bir terminolojinin bir yönetim tekniğiyle uzlaştırılmaya çalışılmasıdır.

Demokrasinin bu ikili anlamına benzeyen durum, Aristoteles'in "politeia" ve Rousseau'nun "toplum sözleşmesi" terimlerinde de mevcuttur. Kelimeler "anayasa" ile "yönetim"i imler. İkisi de birbirinden farklı olmasına rağmen, bu anlamların aynı kelimelerle karşılanmasıyla birbirine bağlanır.

Yine Agamben'den alıntılırsak "Bugün hükümet ve ekonominin gitgide her türlü anlamdan mahrum bırakılan halk egemenliği üzerindeki ezici hakimiyetine tanık oluyorsak bunun nedeni; Batı demokrasilerinin borçlarıyla birlikte kabul ettiği bir felsefi mirasın bedelini ödemekte olmasındadır belki de". Bunun anlamı şudur; devletin başı konumundaki siyasal iktidar ya da hükümet basit bir icra aygıtıymış gibi gösterilir. Yani "milli irade"nin sadece uygulayıcısıdır. Ancak devlet iktidarının temel gizemi "milli irade", halk egemenliği vs. değil, bu siyasal iktidarın uygulayıcısı olmasında yatar.

Demokrasiyle beraber birbirini meşrulaştıran ve birbirine tutarlılık kazandıran bu iki unsur, birbirine demokrasiyle bağlanır. Ancak birbirinden farklı bu iki unsur nasıl birbirine bağlanır buna ilişkin herhangi bir veri yoktur. Yönetimin kuruluş biçimi, yönetim tekniğine indirgenir. Demokrasi kelimesinin muğlaklığı buradan gelir.

Kutsal Demokrasi

Şimdiki devlet iktidarının, demokrasinin varoluşsal muğlaklığından

yararlanıyor oluşu tam da beklenendir. Bize farklı gelen OHAL sürecinde demokrasinin içerisinde bulunan bu zıtlığın, bu kadar aşikar biçimde görünmesidir. Mevcut siyasal iktidar bir taraftan seçilmişliği üzerinden, öte yandan "demokratik işleyiş yok edici başka bir gücü bertaraf etmesi" (15 Temmuz) üzerinden iktidarını iki kez demokrasiyle kutsamış, yaptıklarını ve yapacaklarını iki kez meşrulaştırmıştır. Bu meşruluk sağlandıktan sonra, yine aynı şekilde seçilmiş olmalarına rağmen vekillerin, belediye başkanlarının ya da diğer seçilmişlerin hapse atılmasının ya da görevden alınmasının aynı mantıkta tutarsız olduğu açıktır. Keza bunun dışında birçok baskı ve şiddet dolu uygulama, aynı tutarsızlık içerisinde konuşulur. Örneğin, 15 Temmuz'dan sonra yükselen idam isteminin "halk istiyor" diye ifade edilip "demokratik bir talep" ya da "milli iradenin isteği" kapsamında tartışılması...

Mesele bu tutarsızlığın bizzat demokrasinin içerisinde olduğu gerçeğini kavramaktır. Platon'un "demokrasi paradoksu" bu noktada kullanışlıdır: Halk bir tiran tarafından yönetilmek istediğinde ne olacak? Bu varoluşsal zıtlığı içerisinde taşıyan demokrasinin aptallaştırıcı etkisidir. Siyasal iktidarın demokratik olmadığından dem vurarak yine demokrasi içerisinde bir çözüm arayışı, aynı tutarsızlığı ısrarla devam ettirmektedir.

Demokrasinin bu sınırlı yapısında dahi muhalefet etmekte ısrarcı olan "demokratik" seçim, referandum, plebisit vb. yanılları, aynı stratejinin bir parçası olarak devletli sistemin aldatmacasına dahil olurlar. Bu sistemin içinde kazanmak yoktur. Kazandığını zannetmek vardır. Demokrasi

kelimesinin içeriğini "daha iyi" dol-duranlar, kelimenin varoluşundaki kötülüğü kamufle ederler yalnızca.

Tayyip Erdoğan ve AKP'nin "devleti ele geçirirken demokrasiyi öldürdüğü"ne üzülenler, sadece demokrasinin bu etkisinde kalmamakta, bu etkiyi kendileri de üretmektedir. Bir sonraki aşamada, demokrasiyi yoktan var eden "oylama" benzeri uygulamalarda, sorunsallaştırdıklarına çözüm aramakta; aynı kısır döngü içerisinde çözüm bulmamaktadır. Yaşadığımız coğrafya içerisinde, "toplumsal muhalefet" in sorundan kurtulmak için önerdiği "yaratıcı" çözümler yoğunlukla buna odaklanmış vaziyettedir. Oysa "oylama ya da benzeri demokratik çözümler aslında, bir üst gücün talep ettiği rızadır. Bu güçle aynı fikirde olduğu sürece rıza olarak çalışır."

Demokrasiyi Tanımlama Gerekliliği

Bir tarafı demokrasi bir tarafı diktatörlük olan bu ikiz yapının nasıl birbirinden ayıramayacağını anlamak için seçimlerin hangi yollarla yapıldığına, partilerin ve parlamenter grupların nasıl kurulduğuna, yasaların nasıl önerilip, oylanarak kabul edilip, nasıl uygulandığına bakmak yeterli olacaktır.

Demokrasinin bu aldatıcı etkisini kırabilmenin yegane yolu, onu iyi tanımlayabilmekten geçer. "Demokrasi bir yalandır, zulümdür ve gerçekte oligarşidir; yani ayrıcalıklı bir sınıfın çıkarlarını gözeterek birkaç kişinin yönetmesidir." der Malatesta ve şöyle devam eder; "Diktatörlükler, demokrasilere yalnızca iktidarı ele geçirebilenlerin daha rahat despotluk ve tiranlık yapabileceği bir yönetim biçimi bulduklarında karşı çıkar."

Medyayla Sıkıştırılıyor!

Medya Yalandır

“**Medya, yapısı gereği gerçekliği çarpıtır, ve medyanın gerçeği hep absürttür. Ama yakın dönemde, bu absürtlükler “olağanüstü” bir şekilde arttı. Eğer bu artış artık olağan ise, o zaman başka bir şeyler kurgulanıyor diye düşünmeli.**

Gürşat Özdamar

gozdamar@meydangazetesi.org

Futbol üzerine “derin” bir program izlemek isteyenler, açtıkları televizyon ekranında dumanların program stüdyosunu kapladığına, mangalda etlerin elden ele gezindiğine ve hatta programcılar şöyle dursun, kameramanlar tarafından bile canlı yayında afiyetle yenildiğine tanık oldular.

Aynı gözler, “tan” vaktinde başlayan televizyon haberlerinde, işi haberleri sunmak olan bir sunucunun, işini yapmak yerine, muhalefet partisinden bir milletvekiline beddualar yağdırdığına, cehennemde cayır cayır yanmasını istediğine de tanık oldular.

Ve, Gewer’de yıkılmış binaların arasında dolaşan “star” bir habercinin, aklındaki haberi oluşturma uğruna, boş sokaklarda çatışma mizan-seni oluşturması yetmezmiş gibi bir de bomba patlattırarak hazırladığı kurmaca haberle “yılın en iyi savaş muhabiri” ödülünü almasına da tanık oldu.

Bunlar, yüzlerce televizyon kanalında yayınlanan binlerce programdan, milyonlarca görüntüden yalnızca bir kaçı. Uzayı ve beynimizi birer çöplüğe çeviren bu tarz görüntüleri düşününce, belki de yukarıdaki cümleleri “tanık oldular” değil de “maruz

kaldılar” diye bitirmek daha doğru olabilir.

Gerçekten de, medya denilen şey, yapısı gereği gerçekliği hep tahrif etti, gerçeğe göre hep absürt kaldı. Ama yakın dönemde, bu absürtlükler “olağanüstü” sayıda arttı. Eğer bu artış bir tesadüf değilse, o zaman başkaca bir şeyler kurgulanıyor diye düşünmeli.

O zaman şu soruyu sormakta fayda var: Medya, yalnızca haber aldığımız, gündemi takip ettiğimiz, vakit geçirdiğimiz bir şey mi; yoksa davranışlarımızı ve düşüncelerimizi biçimleyen bir tuzak mı?

Asıl Hedef İzleyici mi?

Televizyoncuların görüntüdeki belirli bir şeyi vurgulamak için kullandıkları kırmızı okları ya da kırmızı halkayı hatırlayalım. “Aptala anlatır gibi” kullanılan bu işaretler, bir kapkaç ya da trafik kazası haberinde ya da bir paparazzinin çektiği görüntülerde kullanılıyor olabilir. Bu kullanım o kadar yaygınlaşmış ve onlara o kadar alıştırmışızdır ki, o işaretler olmadan görüntüdeki “hedef”i anlayamaz hale gelmişizdir. Yoksa asıl hedef izleyici midir?

Yalnızca bu işaretler değil, fonda çalan müzikten sunucunun ses tonu/jesti/mimiğine, haberin dilinden uzun süren yorumlanmasına varıncaya dek her şey, haberi vermek üzerine değil vermemek üzerine bir kurgunun parçasıdır. Kanalın ya da haber merkezinin, tutarlı ya da mantıklı olmak gibi bir kaygısı da yoksa, ki özellikle son dönemde bunun sayısız örneği var, metin haber olmaktan çıkıp bütünüyle bir propagandaya dönüşmüş demektir.

Titizlikle sıralandığı belli olan haberler, izleyeni bir üzüp bir sevindirirken, duygu sömürüsü tavan yaparken, aslında duygu nasırlaşmasına yol açıyor. İşte bu ortamda izleyici, her şeyi sorgusuz sualsiz kabul eder hale geliyor. Bir politikacının birbirini tutmayan açıklamalarını fark edemiyor bile. Bir gün olumlananın, ertesi gün düşman ilan edilmesine de hiç mi hiç şaşırıyor. Aslında bir süre sonra bunu fark edemiyor bile. Bu durum da iktidara, kendi propagandasını yapması için vazgeçilmez bir fırsat sunuyor ister istemez.

Haber Alalım Derken Trolleniyoruz

Günümüzde sosyal medya, haber almak ve yaymak için müthiş

bir olanak gibi düşünülse de, özellikle trol olarak nitelenen sahte hesaplarca dolaşıma sokulan “haberler”, bu olanağı kuşkuya çeviriyor. Çünkü, o denli hızlı ve yaygın olarak yayılan bir “trol”, herhangi bir sorgulama imkanı tanımadığından, çok geçmeden kendini “gerçek” olarak dayatıyor. Sonrasında, paylaşım sayıları da, gerçek olduğunun bir tescili gibi algılandığından, bu paylaşımların sorgulanmamasının bir gerekçesi haline gelebiliyor. Bir başka deyişle, trol trolü besliyor.

Bırakalım gerçekmiş gibi sunulan haberleri, absürt olduğu, saçma olduğu ilk bakışta anlaşılabilir pek çok paylaşımın gerçekmiş gibi görülmesi de, sosyal medyadaki bir başka sıkıntıdır. Örneğin, adını “15 Temmuz Şehitleri Kenan” olarak değiştiren birisinin varlığı, daha başında absürtken, sosyal medyadan o kadar hızla ve yüksek paylaşım ile yayılan bu asılsız “haber”i okuyan herkes bu durumu da hiç sorgulamaksızın doğru kabul etmiştir.

Tabii, her şey bu kadar masum da olmayabiliyor. İktidar tarafından hedefe alınan biri, bu bir belediye başkanı ya da bir akademisyen olabilir, trol hesaplarca yapılan trol paylaşımların hedefi haline getirilebilir.

Sonuçta sosyal medya, o kişi hakkında ya bir linç kampanyasına başlanmasına ya da bir soruşturma açılmasına neden olacak kadar bir etki alanına dönüşebilir. Sosyal medyada bu trolü sorgulamayan bireylerin, bu aşamada bunu kabullenmekten başka hiç bir şansları kalmamıştır. Çünkü "gerçekler apaçık ortada"dır ve bu kadar kabul görmüş bir gerçeği sorgulamak "mantıksız" olacaktır. Böylesi bir durum, elbette, gerçeğin bilinmesinden korkanların ya da çarpıtılmasından menfaati olanların işine gelir, aslen de bu trolleri onlar besler, bu durumu onlar organize ederler.

Dizilerle Yeniden Yazılan Dünümüz ve Bugünümüz

Sadece bugünü değil dünü de baştan yazan, tarihin tanığı gibi sunulan dönem dizileri, özellikle 15 Temmuz sonrası çekilen bölümlerinde edindiği konularla, tarihin belli bölümlerini alıyor ve kalan boşlukları yine iktidarın rengine boyamayı sürdürüyor.

Erdoğan'ın "bu millet sizi bağrına basmış" diyerek övgüler dizdiği "Diriliş: Ertuğrul" isimli dizi de bunlardan biri. Buradaki çarpıtmalardan en belirgin; gerçek tarihte böyle bir bayrak olmamasına rağmen, Oğuzların Kayı boyuna ait olduğu söylenen mavi renkli IYI yazılı bir bayrağın dizide yer almasıdır. Bu tarih çarpıtması o kadar ustaca kurgulanmıştır ki; etkileri günümüze(!) ulaşmış, Avrasya Tüneli'nin açılışında bile dalgalandırılmıştır.

Dizilerin 15 Temmuz sonrası çarpıtma yarışına, 80'leri anlatan bir dizi bile "dahiyane" bir şekilde dahil oluyor. Seksenler dizisinde karakterlere, sanki 15 Temmuz'u yaşamışçasına "Bir daha bu ülkede darbe olmaz. Eğer bir daha darbe olursa millet bizzat dikilecek", "Bir daha darbe yapınlar bizzat ben tankın altına yatarım." replikleri söyleniyor.

"Sevda Kuşun Kanadında" ise neredeyse yalnızca çarpıtmak üzerine kurulu bir dizi. Bugün AKP ile MHP'nin yakınlaşması, kendisini bu diziye de aksettiriyor ve tarihte Kıbrıs meselesi için milliyetçileri ve muhafazakarları ortak stand açmış olarak gösteriyor. Böyle bir olayın gerçekte hiç olmadığını söylemeye bile gerek yoktur, ama o dizi izleyicileri için artık tarih başkadır.

Bu sabık dizi, bununla da kalmıyor, yine gerçeğe uygun olmayan biçimde, bu stand devrimcilerin silahlı saldırıda bulunduğunu konu ediyor.

Yine günümüze paralel olarak, 15 Temmuz'dan sonra yayınlanan bir bölümde, "tesadüfen" Gülen karakteri de diziye dahil ediliyor, kendisi "daha o zamandan" hain ve işbirlikçi birisi olarak vurgulanıyor.

Manipülasyonlar Gerçeği Saklar

Haydi diziler neyse de, Rusya Büyükelçisi'ne yapılan suikast sonrası yapılan açıklamalara ne demeli?

El Nusra'nın suikasti üstlenip üstlenmediği tartışmaları muğlaklığını koruyorken, iktidar suikastın "FETÖ işi" olduğu yönünde açıklamalar yapıyor. Medya da netleştirmek yerine bu karışıklığı besliyor. Suikastçı polislin yanlış eliyle tekbir işareti yaptığını söyleyerek FETÖ'cü diyenler, suikast sırasında El Nusracıların sözünü söyledi diyerek Nusracı diyenler... Manipülasyonlarla kafa karışıklığı yaratılıyor; büyükelçi suikastinin hangi cihatçı örgüt tarafından planlandığı tartışması, onun bir TC polisi tarafından Ankara'nın göbeğinde vurulmuş olmasının da tamamen önüne geçiyor.

Tartışma programlarıyla da algılarımızla oynanıyor. Birbirinden farklı düşünür gibi görünen konuklar toplanıyor stüdyoya: Başkanlık yanlıları, başkanlık karşıtları, başkanlık karşıtı gibi görünüp aslında yanlısı olanlar ya da başkanlık karşıtlarının karşıtı olanlar... Derken mesele iyice içinden çıkılmaz bir hal alıyor.

Kimi programda ise bir evreden sonra "evet evet haklısınız"a bağlanıyor tartışmalar. Farklı fikirde oldukları tek konunun "başkanı kimin daha çok sevdiği" olduğu ortaya çıkıyor. Es kaza sevmeyen birisi çıkarsa, ya da biri az da olsa bir eleştiri getirecek olursa, izleyici daha neyin ne olduğunu anlamadan stüdyo bir arenaya dönüşüyor ve az önce güle oynaya konuşanlar tarafından hemen orada kurbanın infazı gerçekleşiyor.

Muhakeme Edemez Hale Geliyoruz

Televizyonda gördüklerimiz, gazetelerde okuduklarımız zaten uzun zamandır davranışlarımızda değişime yol açıyordu. Sözde "haber alma özgürlüğü" bizi ekrana ya da sütunlara hapsedip hareketsiz bırakıyordu. Günümüzün gözdesi sosyal medya da -özgürlükçü diye pazarlanmasına karşın- pek farklı değil. Şu bir gerçek ki; haber alma isteği ile başlayan bu serüven, kişiliklerimizi teslim almış durumda. Davranışlarımız değişiyor, belli hareketleri tekrar edip duran birer makineye dönüşüyoruz. Düşüncelerimiz daralıyor, muhakeme edemez hale geliyoruz. İktidarın propagandası karşısında savunma yeteneğimizi kaybetmeye başlıyoruz. Gördüğümüze değil bize anlatılan duygu sömürülerine, manipülasyonlara, absürtlüklere ve tutarsızlıklara inanır hale geliyoruz.

Bir maçta şike yapıldığı açığa çıkmışken yine de maç sonucunu beklemek, oy pusulalarını çöplüklerde görmüşken yine de sabaha kadar seçim sonuçlarını beklemek, ses ya da görüntü kaydı ortalara serilmişken "aman canım o öyle şeyler yapmaz" deyip hiçbir şey olmamış gibi davranmak, eğer bu işte bir çıkarın yoksa, akıl tutulması değildir de nedir? 15 Temmuz'un ardından ilan edilen OHAL'le yükselen paranoya ve güvensizlik ortamında, daha bir ihtiyaç duyduğumuz kralın çıplaklığını haykırmak yerine kendimizden şüphe duymaya başlıyorsak; durum daha da vahim demektir.

Aptallığın Popülerliği Popülerlerin Aptalları

Atakan Polat

1994 yılından bu yana Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olan Melih Gökçek, son yıllarda 7'den 70'e herkese bulaştığı, her meseleyi "gökçekçe" yorumladığı tweetlerle herkesin takip listesinde. Boş zamanlarında sosyal medya ajanlığı yaparak aynı kanatta olmadığı kişilerin tweetlerini yargıya taşıdığı da biliniyor.

Beşiktaş'taki patlama sonrası "Biz Çanakkale'de 250 bin şehit verdik; 25 bin şehit de burada verirsek kimse buna ses çıkartmasın. Şehit olmak zaten Allah makamında en büyük makam." açıklaması yapan Gökçek, popülerliğini kullanarak ölmeyi ve öldürmeyi kutsayıp devleti yüceltmeyi sürdürürken, popülerliğini de yükseltiyor.

İktidara kayıtsız şartsız biat eden, taşeronu olduğu iktidara popülerliğiyle katkı sağlayan ve katkı sağladıkça popülerleşen, bu popülerliğini kullanarak toplumu yer yer korkutup yer yer ümitlendirip devlete ve iktidarına sadakatlerini kalıcı kılmaya çalışan, ona ayrılan sürede sloganvari sözler söyleyip karşılığında oldukça dolgun maaşlar alanlardır "dönemin popülerleri". Bütün bunlarda 15 Temmuz'dan bu yana biatın ve bu doğrultuda propagandanın dozunu yükselten ve en önemlisi, biat ettikleri iktidar günün birinde yok olduğunda, ortadan kaybolacak olanlardır.

Popüler bir figür, "politik" olandan ve yürürlükteki "politik kültür"den ayrı düşünülemez. Özellikle de içinde bulunduğumuz siyasi dinamizmin hem yaşadığımız topraklarda hem de sınır ötesinde yaşananlarla ilişkili olarak oldukça yükseldiği şu günlerde...

Kimi entelektüel çevrelerce "boş" ve "vizyonsuz" olarak tanımlansalar da, bu popülerlerin vizyonları da politik misyonları da bellidir. Bütün o "içinden geldiği gibi yazan ya da konuşan" imajı, aslında içlerine enjekte edilenin dışı vurumudur. Tam da bu misyon uğruna şekilden şekle girer, türlü show hareketinden ve saçmalıklardan geri durmazlar.

Misal, geçtiğimiz günlerde bir magazin programında Nihat Doğan, konuyla hiçbir alakası olmadığı halde birdenbire "Halep'te Müslüman kardeşlerim katledilirken program yapamam" diyerek ağlamaya başladı, mikrofonu fırlatıp stüdyoyu terk etti. İktidarın gündemini popülerleştirme uğruna yapılan bu ve benzeri saçma hareketleri yapmasıyla sık sık gündem olan Doğan, programın başka bir bölümünde de, Erdoğan'ın İbn-i Arabi'nin kehanetlerindeki mehdidi olabileceğini söylemişti zaten.

Çocuklarının ismini Erdoğan'a koydurtma şerefine nail olan kadrolu yardakçı ROK (Rasim Ozan Kütahyalı) Beşiktaş'taki patlama sonrası, "teröre" karşı alışveriş önerisi yapmıştı. "Hangi semt bize yakınsa oranın AVM'sine gidelim ve alışveriş edelim. Kalleş ve alçak terörizme inat yaşamaya devam edelim. İnadına umutla yaşamak vaktidir!" İnadına umutla yaşamamanın alışverişle gerçekleşmeyeceğini o da bilir. Ancak yapması gereken iktidar ve kapitalizm propagandası uğruna saçma açıklamalar yapmak konusunda çekincesi yoktur.

Erkan Tan denilen sunucu da, aleni biçimde biat etmeye başlamasından önce, sabah programı yaparken daha mülayimdi. Sonradan mutasyona uğrayarak saldırganlaşan Tan, dönemin en takip edilen sabah haber programını mehter marşıyla başlatarak toplumun "milli ve dini değerler"ine hitap etmeye başladı. İktidara methiyeler düzerken muhalefet partilerinin vekillerine sırayla bulaşım kimine beddua eden, kimini hedef gösteren, kimine davalar açan Tan; "terörü yeterince lanetlemeyen izleyiciler" in de düzenli olarak canlı yayında yüzüne tükürmektedir. Saydığımız isimler, dönemin popülerlerinin öne çıkan örneklerindedir sadece, elbette bu kadarla sınırlı değildir.

Popülerlik, tanımı itibariyle belli bir dönem için geçerlidir; hızlı üretilen ve hızla tüketilebilendir. Popülerlerin etkileri de; televizyon kumandasının "açma kapama tuşu" ya da sosyal medyanın "takip etmekten vazgeç butonu" kadardır.

İhtiyaç duyduğumuz belki de, kapatma tuşlarına, vazgeçme butonlarına basmak; bu etkiyi yok etmektir.

SUDAN ÇIKMIŞ BALIĞA DÖNMEK

Kentsel Dönüşümle Sıkıştırılıyor!

“Kentsel dönüşüm ya da ulaşım projeleriyle birlikte yaşam alanlarına ani gerçekleşen saldırılarda; yaşadığı yerle özdeşleşen, orayla bağ kuran, kolektif bir hafızayı oluşturan toplum hedef alınmaktadır.”

Gizem Şahin

gizem@meydangazetesi.org

Tarihteki iktidarlar insanların yaşam alanlarını kontrol ederek onları yönetebilmeyi amaçlamışlardır. Aynı şekilde günümüzdeki iktidarlar da mekanlara yapılan değişimlerle birlikte bireyleri ve toplumları kapitalizme entegre etmeye ve yönetilmeye açık hale getirmeye çalışmaktadır.

Mekansal Dönüşümle İradenin Gaspı

Mekan, sadece bireyin yaşamını sürdürdüğü bir yer olmaktan öte, bireyin yaşadığı alanı dönüştürerek iradesini ortaya koyabileceği alanı da tarifler.

Mekanların, yaşam alanlarının iktidar tarafından kontrolü ve bireyin iradesi dışında dönüştürülmesi, bireyi iradesinden koparmak ve özgürlüğünden yoksun bırakmaktır. Çünkü bireyin içinde bulunduğu, kendince anlam verdiği, diğer bireylerle ve toplumla ilişkisini sürdürdüğü ve yaşamını pratiklediği alana iradesi dışında yapılan hızlı değişim ve bu değişimle birlikte o alana dair birey için değişen gerçeklik, bireyin psikolojisini ve gerçeklik algısını tahrip etmektedir.

Kentsel Dönüşüm Kolektif Hafızayı Yıkmayı Amaçlar

İktidarın mekan politikalarının bi-

reye yönelik etkisinin yanında, toplumu dönüştürmeye yönelik amaçları da bulunmaktadır.

Yakın zamanda İstanbul'un farklı ilçelerindeki alanlar için alınan kentsel dönüşüm kararları, her dönem mevcut olan bir kentsel politika gibi görünse de, OHAL sürecindeki KHK'larla oldu bittiye getirilmesi nedeniyle kentsel dönüşümün taşıdığı anlamı genişletmektedir. Ezilenlere yönelik saldırıların yoğunlaştığı bu dönemde ezilenlerin yaşadığı alanlar için yapılacak kentsel dönüşümler, sadece bir kentin yeniden dönüştürülerek soylulaştırılması anlamına gelmez. Bu dönüşümlerle, ezilenlerin birlikte eylediği, paylaşma ve dayanışma kültürüyle kolektif bir hafızayı oluşturduğu ve iktidarlara karşı mücadele ettiği kolektif alanlar hedef alınmaktadır. Bu alanların yok edilmesi ya da dönüştürülmesiyle en nihayetinde oluşturulan birliktelik ve kolektif hafızanın yok edilerek, iktidara karşı durma olanaklarının ortadan kaldırılması ve yeni-başkaldır(a) mayan bir toplum yapısı amaçlanmaktadır.

Olağanüstü Kentsel Dönüşüm Politikaları

Coğrafyamızdaki iktidar yönetimine geldiği dönemden bu yana kentsel politikaları sürekli kullansa da,

içinde bulunduğumuz OHAL döneminde yönetmelik değişiklikleri ve KHK'larla daha hızlı ve hoyratça bir politika yürütmektedir.

OHAL'in ilanının ikinci ayında "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanunun Uygulama Yönetmeliği"nde yapılan değişikliklerle, yaşam alanlarının daha kolay bir şekilde "riskli alan" ilan edilerek dönüştürülmesi için var olan bazı yasal sınırlandırmalar ortadan kaldırılmıştır. Böylece devlet, ekonomik veya sosyal nedenlerle yaşam alanlarına daha kolay saldırılabilecektir.

OHAL'deki politikalar, yaşam alanlarının hepsine saldırmaktadır. Bu dönemde yürürlüğe giren ve kamuoyunda "madde 80" olarak bilinen kanun ile hükümet, rant projelerini hızlandırarak doğal yaşam alanlarına ve SİT alanlarına yapılacak projelerini yasal denetim mekanizmalarının dışında tutmayı hedeflemiştir. Ayrıca ÇED süreçlerinin hızlandırılması ile de yaşam alanlarında hızlı dönüşümler yapma niyetindedir.

OHAL'in getirdikleriyle, yaşam alanlarının savunulmasına yönelik mücadelelere karşı saldırılar da gerçekleştirilmiştir. Örneğin Cerattepe davasının görüldüğü dönemde, OHAL bahanesiyle, birçok şehirde Cerattepe eylemleri yasaklanmıştı.

İktidarı boyunca ulaşım konusunda gerçekleştirdiği projelerini oya dönüştürmek için söylemler üreten hükümet; içinde bulunduğumuz son dönemde üçüncü köprü, üçüncü havaalanı, Osmangazi Köprüsü, Avrasya Tüneli gibi projeleri hızlı bir şekilde tamamlayıp onlara geniş anlamlar yüklemiş, "patlayan bombaların bile durduramayacağı" gelişmişlik göstergesi rolü biçmişti. Bu ulaşım politikaları da kentlerin birbirine ve merkeze bağlanması, bu yöntemle de yönetilebilmesi bağlamında, iktidarların kente ve çevresindeki yaşam alanlarına yönelik politikaları arasında yer almaktadır.

Kentsel Dönüşümle Dönüştürülüyor

Kentsel dönüşüm ya da ulaşım projeleriyle birlikte yaşam alanlarına ani gerçekleşen saldırılarda; yaşadığı yerle özdeşleşen, orayla bağ kuran, kolektif bir hafızayı oluşturan toplum hedef alınmaktadır.

Bu politikalarla insanların yaşam alanları talan edilmekte, dönüşüme uğramakta, bu alanların anlamı ve kullanımı değiştirilmektedir. İnsanlar anlamları ve kullanımları değiştirilen yaşam alanlarında nefes alabilmek ve var olabilmek için çaresizce çırpınmaktadır: Tıpkı yaşam alanından koparılan sudan çıkmış bir balık gibi!

Gerçeğin Anlamsızlaştırılmasıyla Sıkıştırılıyor!

Gerçekten Gerçek

“ Gerçeğe duyulan güven azaltılırken, yalanlar manipülasyonla iktidarın iletişim biçiminin gerçeği oluyor. Gerçek, titizlikle saklanarak, bozularak, anlamsızlaştırılarak; bireyler ve toplumlar kendi yaşamlarından uzaklaştırılıyor; daha da ötesi aptallaştırılıyor.

Özgür Erdoğan

ozgure@meydangazetesi.org

Bir Şeyler Değişirken...

Belki de birçoğumuz hissediyoruz ve tanıklık ediyoruz; dünyada bir şeyler değişiyor. Sınırlar yerinden oynuyor. Yeni bir kavimler göçü Avrupa'nın kapılarını döverken, birilerinin maskesi düşüyor "Avrupa'nın Değerleri" denen safsata rafa kaldırılıyor. Savaş, terör ve terörist kavramları yeniden yazılırken, savaşın biçimi de değişiyor. Metropollerin ortasında patlatılan bombalar, bir gecede dümdüz edilen şehirler fark-

lı isimlerle yeni savaş kavramlarını süslüyor. Dünyayı sofraya, kendilerini ev sahibi ilan edenlerin akşam yemeklerine yeni misafirler ekleniyor, kimisi masadan kovuluyor. Yaşadığımız coğrafyada ve dünyada "otoriter popülizm" ya da "alternatif sağ" denilen yeni bir tür faşizm yükseliyor. Sosyal medya ve sanal ağlar, günbegün yaşamlarımızı kuşatırken; merkez medyalar daha da çirkinleşip daha da çirkefleriyorlar.

Asıl önemlisi, tüm bunların nede-

ni ve aynı zamanda sonucu olarak, "gerçeklik" algımız sakatlanıyor. Doğruya ve gerçeğe duyulan güven azalırken, yalan ve manipülasyon asıl iletişim biçimi haline alıyor. Gerçek, titizlikle saklanarak, bozularak, anlamsızlaştırılarak; bireyler ve toplumlar kendi yaşamlarına kör ediliyor; daha da ötesi aptallaştırılıyor.

Yeni Bir Tür Bilgisizlik

Bombalarla parçalanmış bedenler, harabeye çevrilmiş kentler, uc uca

eklenmiş yollar, köprüler, tüneller, Partili - Partisiz cumhurbaşkanlığı, suikaste uğrayan bir Rus Büyükelçisi, Avrupa Birliği ile ilişkiler, Trump'ın başkanlık zaferi, Brexit kararı... Pek tabii ki, aynı sahada onlarca oyuncunun olduğu bir tenis maçını seyretmek gibi bütün bunları takip etmeye çalışan insanlar. Kimisi telefonun ekranına, kimisi televizyonun ekranına kimisi de, bir başkasının ağzına bakarak anlamaya; öğrenmeye çalışıyor çevresinde ve dünyada neler olup bittiğini. Fakat ortada birbiriyle

çelişen o kadar çok bilgi dolanıyor ki, kimse hangisinin doğru olduğunu bilmiyor. Sosyal medyada "Halep'te katliam var" başlığının altında bir dolu katliam fotoğrafı paylaşılıyor bir iki saat sonrada bunların yalan olduğu ortaya atılıyor... Çok geçmeden haberi yalanlayan haberde yalanlanıyor...

Bilgiye ulaşmak açısından bütün avantajlarına rağmen, bir bilginin çok farklı kaynaklardan, farklı yorumlanarak, değişik kullanıcılarına ulaşması sosyal medyanın başlı başına "gerçekliği zedeleyen" bir özelliği olarak ele alınabilir. Üstüne üstlük, iktidarlarında bu alanı "kendi elleriyle yarattıkları trol ordularıyla" çok iyi manipüle etmesiyle, merkez medyanın "tek yönlü iletişimine" karşı, "çoğulcu" ve "katılımcı" bir alternatif olarak gösterilen sosyal medyada ya inandırıcılığını yitiriyor ya da -en azından kendi alıcısına karşı- merkez medyanın söylemlerinin yinelenildiği bir mecraya dönüşüyor. Ortaya atılan bir yalan haber, -Facebook'un bir özelliği olarak- benzer kullanıcılar arasında yayılarak, büyüyor ve kendi gerçekliğini kazanıyor. Doğru haber ya da bilgi ise zaten o haberin doğruluğunu bilen azınlık arasında dolaşır, toplumun diğer kesimlerine ulaşmıyor; ulaşmıyor.

Dahası gerçeğin bu şekilde anlamsızlaşması "yeni bir bilgisizlik" üretiyor. Fakat bu bilgisizliğin kaynağında "bilgi eksikliği" değil; "bilgi kirliliği" yatıyor. Dolayısıyla burada kimilerinin iddia ettiğinin aksine, eğitilmiş ya da eğitimsiz olmak manasını yitiriyor.

Nihayetinde "izleyiciler" izleyici olmaktan çıkıp, sahneye doğru yürüyecek bir gerçeğe ya da gerçekliğe bir türlü erişemiyor. Herkes, olan biteni buzlu bir camın ardında izliyor. Kısacası gerçeklik eriyor; anlamsızlaşıyor; atılıyor.

Bir Yalan Nasıl Olur da, Bir Gerçeğe Dönüştürülür?

Yazının başında bahsettiğimiz gibi, dünyada bir değişim var ve bu değişimin en belirgin sonuçlarından ve yaratıcılardan biri de, "Alternatif Sağ" ya da "Otoriter Popülizm" diye adlandırabileceğimiz bir iktidar biçimi.

Özellikle son 3-5 yıldan bu yana, Avrupa'da ve ABD'de hatta yaşadığımız coğrafyada da, "muhafazakar" hareketlerin güçlendiğini görüyoruz. Fakat bu hareketler bildiğimiz anlamda; sisteme içkin olan ve tahmin edilebilir hamleler yapan "merkez sağ" hareketlerinden farklı olarak oldukça marjinal çıkışları, kaba bir popülarizmi birer yöntem olarak kullanan hareketler. İngiltere'de halkın Brexit kararını vermesinde etkili olan UKIP (Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi) lideri Nigel Farage, ABD'de başkanlık seçimlerini kazanan Donald Trump, Fransa'da ırkçı Ulusal Cephe'nin lideri olan Marine Le Pen, Hindistan'ın iktidar partisi Bharatiya Janata'nın lideri Narendra Modi ve hatta yıllardan beri özellikle

Taksim Gezi sürecinin -devamından bu yana- bu stratejileri kullanan AKP ve lideri Recep Tayyip Erdoğan'da bu akımın temsilcileri arasında sayılabilir.

Peki, nedir bu tarz liderlerin ve hareketlerin alamet-i farikaları?

Bu iş için öncelikle tehlikelerle kuşatılmış bir coğrafya (olmazsa yaratılır) ve bu tehlikeleri savuşturabilecek mesihvari bir lidere ihtiyaç duyulur. Bu zat "halktan biri gibi davranan", "halkın değerlerini önemseyen"; kendinden önce, "halkı hakir gören" elitlerin tahtına sarsan ve ülkeyi eski şanlı günlerine taşıyabilecek olan projelere sahip olan bir "dünya lideri" olmalıdır. Kimisi yerli ve milli değerleriyle Osmanlı olma-ya koşarken, kimisi Büyük Britanya krallığını geri çağırabileceğini; kimisi de Amerika'yı eski şaşalı günlerine çevirebileceğini iddia eder. Burada muhakkak bir düşman vardır. Bu düşman genelde dini ve etnik değerlere göre belirlenir. Bir yanda "göçmenler", diğer yanda "Kürtler" dış mihraklarla bir olup ülkenin düzenini, insanların refahını, ekonominin istikrarını bozmaktadırlar. Yüzyıllardan beri içi oyularak, milliyetçilik ve din ilüzyonuyla içleri oyulan toplumlar, bu çerçevedeki söylemlerle ayık tutulur. Çevrelerinde bir hayranlık halesi oluşturan bu liderler, zaman içerisinde bunu katıksız bir bağlılığa ve biata dönüştürürler. Durmadan yalan söylerler, her şeyi çarpıtırlar. Yalanlarının ortaya çıkmasını umursamazlar. Bir yalanları ortaya çıktığında, daha büyüğünü söylerler. Zaten eski siyaset ve siyasetçilerden herhangi bir beklentisi kalmayan insanlar; çoğu zaman bile isteye, kimi zamanda istemeden bu yalanlara inanırlar. Ve inanılan her bir yalan, halkla lider arasındaki bağı daha da güçlendirir. Belirli süre sonra, iş öyle bir noktaya varır ki, gerçek bütünüyle ortadan kaybolur.

Aslına bakılırsa, bu aynı zamanda bir suç ortaklığıdır. Liderlerinin vatan, millet, sakarya söylemleri ile bir savaşa girmesini desteklemiş olan halk, bu savaşta yıkılan şehirleri, katledilen insanları bir şekilde vicdanında ve zihninde meşrulaştırmaya ihtiyaç duyar. Çoğu zaman bunu kendi yapamadığından lider tekrar devreye girer ve daha büyük bir yalanla gerçeği daha da diplere iter. Bu böyle sürer gider, her bir yalanda suç ortaklığı büyür, yeni yalanlar ötekini doğurur. Bu dakikadan sonra, bağımsız, objektif bir gerçeklikten söz edilemez. Gerçeklik liderin iki dudağının arasındadır. Bir şeyin varolup olmaması, liderin sözlerine bağlıdır.

Yaşadığımız topraklarda, son dönemde yaşanan olaylar ve gelişmeler bizler için böyle bir akımın pek de yeni olmadığını gösterir nitelikte. İktidar öyle çok, öyle hızlı yalanlar söylüyor ve söyledikleri yalanları yine kendileri öyle hızlı yalanlıyorlar ki, iktidara yakın yayın organları bile çoğu zaman onlara yetişemiyor. Örneğin, dünün öfkeli gençleri ya da direniş hareketi sayılan İŞİD ve

El Nusra bir gün içerisinde düşman addedilip eli kanlı teröristler haline gelebiliyor. Rus uçağının düşürülme emrini ben verdim diyenler, çok değil birkaç ay sonra, bu bir "FETÖ Komplosudur" diyebilmektedir. Bir zamanlar iktidarını paylaştığı bir cemaati aralarındaki çıkar çatışmaları yüzünden tamamiyle ortadan kaldırmaya çalışmıştır. Üstüne üstlük, bu yapıyı büyüten ve onun semirmesini sağlayan kendisi değilmiş gibi kendisine muhalif olan birbiriyle alakasız tüm diğer kesimleri de "FETÖ"cü olarak yaftalayabilmektedir.

Nihayetinde tüm bu olanlar liderin hayranları tarafından görmezden gelinir. 2023 hedefleri, Neo-Osmanlılık, Malazgirt Zaferleri, 15 Temmuz Şehitleri ve benzeri efsaneler, kendi gerçekliğini yaratmıştır. Ve artık bu gerçeklikte gerçekliğe zerre kadar yer yoktur.

Gerçek-Ötesi Zamanların Kazananları ve Kaybedenleri

İşte tam da bu tartışmaların alevlendiği noktada Oxford yılın sözcüğü olarak Post- Truth sözcüğünü seçmiş ve bunu şu şekilde tanımlamıştır: "tarafsız gerçeklerin kamuoyu fikrini etkilemede duygulara ve kişisel inançlara cazip gelen şeylerden çok daha az etkili olması durumuyla ilgili olan ya da bu anlama gelen."

Kavramın kendisi her ne kadar 7-8 yıl önce ortaya atılmış olsa da, Tam Trump'ın seçilmesinin arifesinde, liberaller-demokratlar tarafından tartışılmaya başlanması bir tesadüf değil. Tıpkı bu coğrafyaya bu meseleyi ithal edenlerin, eski sistemde kısmen de olsa söz sahibi olan liberaller ve Kemalistler tarafından tartışılmasının tesadüf olmaması gibi.

Ellerini iki yana açarak "bu insanlar tüm bunlara nasıl inanıyor?" diye şikayet eden bu zat-ı muhteremlerin de asıl derdi "Gerçeğin Anlamsızlaştırılması" değil, kendi varoluşlarının gitgide anlamsızlaşmasıdır. Çünkü yeni yeni kendini gösteren bu "gerçekdışı" durum, bir önceki gerçekliğin haylaz, terbiyesiz, şımarık ve dizginlemez çocuğundan başka bir şey değildir.

Bu liberal anlayış özellikle 2. Dünya Savaşı'ndan sonra kendi gerçekliğini yaratmış, insan hakları, demokrasi, uygarlık söylemlerinin altında kapitalizmin yürütücülüğünü yapmıştır. Bu söylemleri istediği zaman uygulamış, istemediği zaman uygulamamıştır. Fakat bugün devletler ve kapitalizm toplumların ve dünyanın üzerinde yarattığı tahribatı onaramadığı gibi aynı zamanda gizleyememiştir ve inandırıcılıklarını yitirmişlerdir. Dolayısıyla, artık kapitalistlerin onlara biçtiği rolü layıkıyla yerine getiremedikleri için, kapitalizm görevi kimi yerlerde "otoriter popülaristlere" devretmiştir ya da bu akım bu boşluktan faydalanıp görevi kapmıştır.

Fakat buradan ikisinin de kapita-

lizm ürünü olarak aynı şey olduğunu söylemek gibi bir hataya düşmemek gerekir. Elbette ikisi de yalan söylemektedir. Elbette Irak'ta Körfez Savaşı'nı bin bir yalanla çıkartanlar, bugün cumhuriyetçileri yalancılıkla suçlayan demokratların ta kendisidir. Elbette bugün, Recep Tayyip Erdoğan'ı tek adam olmakla suçlayanlar, tek adam geleneğini bütün şiddetiyle 1923'den bugüne taşıyanlardır. Bununla beraber bu ikisini ayınlıştırmak, bugünün devrim öncesi İran'ıyla, devrim sonrası İran'ı ikisi de müslümandı diyerek ayınlıştırmak kadar abestir.

Peki Hangi Gerçek?

Gerçeğin kırılması, gerçeğin anlamsızlaştırılması elbette yeni bir şey değildir. Genel itibarıyla, kişinin yaşama dolayısıyla bir ilişki kurmadığı; kurulmasına izin verilmediği her durum "gerçekliğin anlamsızlaştırıldığı" birer vakadır. Bu durumda, gerçekliği her zaman kendi ihtiyaçları doğrultusunda dönüştüren iktidardan bağımsız düşünülemez. Dolayısıyla iktidar, varlığını biraz da gerçekleri manipüle edebilmesine borçludur.

Yaşamın kendisine bir meydan okuma olan iktidar, yaşamın karşısına her zaman bir kurgu ile çıkmak durumunda kalmıştır. Dinler, uluslar, devletler ve kapitalizm bu kurgunun hem yaratıcısı hem de birer parçasıdır.

Son kertede, iktidar kendi gerçeğini yaratıp, bireyi ve toplumları bir kurguya mahkum ederek, kendi gerçekliklerinden uzaklaştırmış ve köleleştirmiştir. Devlet ve kapitalizm de, tarihleri boyunca farklı kurgularla bu oyunu sürdürmüş, kölelerin gerçeklik yani özgürlük arayışı da bugüne kadar süregelmiştir. Ancak bu kurgular her zaman birbirinin aynısı olmamıştır, hatta bazen kurguyu yapanlar da o kurgu içerisinde kaybolmuş gerçeklik freni patlamış bir kamyon gibi içindekilerle beraber bir uçurumdan aşağıya doğru son sürat sürüklenmiştir. Bu uçurum dibinde en az iki büyük enkaz yatmaktadır: Birinci ve İkinci Dünya Savaşları!

Tarihte bu tip zamanlar, genelde dönüm noktalarını işaret eder. Yani gerçeğin yerine konan kurgu zaman içerisinde gerçekliğin kendisi olarak algılanmaya başlamışken yeni bir kurgu, önceki kurgunun dair olan birçok şeyi bazı objektif gerçeklerle beraber yerle bir edebilir. Belki bugün içinde bulunduğumuz durum da, yeni bir kurguya geçerken yaşanan yerle bir olmaya işaret ediyordur.

Elbette bütün bunlar, bir neden-sonuç zinciri gibi uzayıp gitmez. Bu kurguları yazan aynı tarih bu kurguları kendi gerçekliklerini yaratarak yerle bir edenleri de yazmıştır. Yaşama dolayısıyla bir ilişki kurma arzusu, kurgulardan kurtulma mücadelesidir; özgür olma, varolma mücadelesidir! Dolayısıyla bu kurgular varolduğu bu mücadele de sürecektir. Ta ki toplumlar kendi gerçekliğini yaratıncaya kadar!

SIKIŞTIRI

Yaşamlarımızı sürekli baskılayan korku ve panikle; her gün-her saat durmaksızın bir hızla değişen gündemlerle; haber bültenlerinde, tartışma programlarında, gazetelerde, radyolarda bitmeyen tekrarlarla, "paylaş"larla, "retweet"lerle; bizleri "aptal" yerine koyup manipülasyondan beslenen medyayla; geçmişimizi, kimliğimizi ve hafızalarımızı silen kentsel dönüşüm ve yıkım politikalarıyla; özgürlüğümüzü tutsaklaştıran, iradesizleştiren "demokrasi illüzyonu"yla ve gerçeğin günden güne daha da anlamsızlaşmasıyla giderek sıkıştırıyoruz.

Sıkıştırıyoruz çünkü iktidar kendi varlığını daim kılmak; çaldığı iradelerimiz üzerinden egemenliğini yükseltmek için buna ihtiyaç duyuyor. Sıkıştırıyoruz çünkü iktidar kendi siyasal iktidarını sürdürmek, kendi iktidar savaşlarında kullanabileceği yeni nesnelere yaratmak için buna ihtiyaç duyuyor. Sıkıştırıyoruz; çünkü devlet ancak bizleri sıkıştırarak kendi alanını açıyor, var oluyor.

Mutsuzlukla Sıkıştırıyoruz

Gün ağarmadan düştüğümüz yollar, yorgunluk ve bitkinlik hissiyle devam ettirmek zorunda olduğumuz günler, güçsüz düşen bedenler, güçsüzleştikçe mutsuzlaşan zihinler...

İktidar, sabah karanlığında okula gitmek, işe yetişmek, otobüsü kaçırmamak için koşturmak zorunda olduğumuz sokakları karanlığa hapsediyor. Bizleri sabahın karanlığında tıklım tıklım dolu bir minibüse ya da yer kalmamış bir metrobüse doldurup, mutsuzlukla sıkıştırıyor. Devlet bizleri mutsuzlukla sıkıştırdıkça, umutsuzluğa ve çaresizliğe sürüklüyor; hapsedildiğimiz bitmek bilmeyen çaresizlikteyse düşünmeyen ve eylemeyen nesnelere dönüştürüyor.

Ne zaman uyuyup ne zaman uyanacağımıza karar veren, sabah güneşimizi gasp edip bizleri karanlığa ve mutsuzluğa sıkıştıran devlete karşı, bedenlerimizi ve zihinlerimizi geri kazanabilmek için direnmeliyiz. Bizleri görmez, duymaz, bilmez ve hissetmez bireylere dönüştürüp mutsuzlaştırmak isteyenlere karşı her sabahın köründe sıkıştırıldığımız rutine karşı geç kalma cesaretini gösterebilmeli; bu alışılmışlığın ve sıkıştırılmışlığın dışına çıkmalıyız.

Panikle Sıkıştırıyoruz

Patlayan bombaların ardından getirilen yayın yasakları; şüpheli paket ya da bomba ihbarları sonrasında asılsız çıkan ihbarlar; kalabalık alanlardan uzak kalmayı tercih

edenler ya da bu tercihe mecbur bırakılanlar; sürekli olarak yükselen dolar kuru karşısında "krizi önlemek" için bozdurulan dolarlar; savaşla, ölümle, ekonomik krizle baskılanan bu coğrafyadan "kaçıp gitmenin" hayalini kuranlar...

Yaşadığımız topraklarda devlet, bireyi, korku ve panikle tahakküm altına alıyor; sindiriyor; sıkıştırıyor ve zaman içinde yok ediyor. Devlet toplumsal tüm alanlarda bu korku ve panik halini dayattıkça; birey giderek kontrolsüzleşiyor, acizleşiyor ve iktidarın dayattığı yok oluşa sıkıştırılıyor.

Yaşamlarımız kriz kıskacına ya da ölüme sıkıştırılıyor; günlerimizse bu sıkışmışlıktan çıkmanın, korkudan ve panikten kurtuluşu aramakla geçiyor.

Bedenlerimizi ve zihinlerimizi günden güne yıpratın; sosyal-ekonomik koşullarımızın giderek bizi tüketmesine yol açan bu korkudan-paranoyadan ve sıkışmışlıktan kurtulmamız ancak bu korku ve panik kültürünün dışında alanlar yaratmamızla mümkün. Korkularla ve panikle hapsolmayacağımız, sıkışmışlıktan kurtulacağımız yeni bir dünya yaratmanın yolu, iktidarın dayattığı korku dışındaki alanları çoğaltmaktan, bizleri paranoyaklaştıran-panikle sıkıştıran bu kültürü bertaraf etmekten geçiyor.

Gündemlerle Sıkıştırıyoruz

Darbe girişimi ve ardından ilan edilen OHAL; hemen her gün FETÖ bahanesiyle Kürt Hareketi'ne ve devrimcilere yönelik düzenlenen operasyonlar, gözaltı ve tutuklamalar; her gün ilan edilen yeni KHK'larla görevlerinden ihraç edilenler; duruşma arasında gözaltına alınan hakimler; hepimiz "uykudayken" önerilen, değiştirilen ve meclisten geçirilen yasalar; bir hafta içerisinde iki farklı yerde patlayan bombalar; bombaların etkisi henüz "geçmemişken" düzenlenen suikastler; IŞİD tarafından yakılan askerlerin görüntüleri...

Yaşadığımız coğrafyada, son 6 aydan bu yana hemen her güne yeni "son dakika" haberleriyle başlıyoruz. Bugünümüz bombalarla ağarırken; ertesi gün, Suriye'ye giren Türk ordusu tanklarıyla uyanıyoruz. TC ile Rusya'nın dostluğuna artık "tamam" gözüyle bakılırken; devletin polisi tarafından gerçekleştirilen bir suikastle öldürülen Rus Büyükelçi'nin ardından "Rusya ile savaş başlayacak" telaşına kapılıyoruz...

"Gündeme bomba gibi düşen bir haber"in,

hatta bazen gün içerisinde birkaç kez değişebilen "ana gündem"lerin hızına artık yetişemiyoruz. İktidarının sürekli ve giderek daha hızlı bir şekilde değiştirdiği gündemleri yakalayabilmekten uzakta bir yerde; bir gündemin ardından bir yenisine savrulup duruyoruz; gündemlerle sıkıştırıyoruz.

Bu savrulmadan ve sıkışmışlıktan kurtulabilmek için devletin hemen her gün değiştirdiği gündemlerin karşısında; kendi gündemlerimizi yaratabilmeli ve sıkıştırılmak istendiğimiz bu "gündem trafiği"nden çıkmalıyız. Bizleri bir gün bomba korkusuyla evimize kapatıp, ertesi gün "demokrasi mitingi"ne çağıran; önce "ekonomik kriz yok" deyip, ardından krizi önlemek için dolar bozdurmaya çağıran iktidarın dayattığı gündem illüzyonlarına karşı kendi gündemlerimizi yaratmalı, tartışmalı ve yaygınlaştırmalıyız.

Tekrarlarla Sıkıştırıyoruz

Gün boyunca "son dakika" olarak verilen ve aynı alt yazıyla tüm gün sunulan haberler; saatte bir yayınlanan haber programlarında, aynı spikerin aynı ifadeyle, gün boyunca sunduğu ölüm haberleri; her tartışma programında saatlerce tartışılıp bir neticeye varılamayan başlıklar; televizyonlarda ve tüm iletişim kanallarında bitmek bilmeyen tekrarlar...

Devlet, özellikle medyayı kullanarak, gün boyu yayınlanan aynı haberlerle, aynı tartışmalarla, bizleri bitmek bilmeyen bir tekrarın içerisine sürüklüyor. Aynı ölüm haberi aynı hüznü ses tonuyla; aynı zam haberi aynı yorumla ve aynı savaş haberi aynı görmezden gelmezlikle her gün-her saat televizyonlarda dönmeye devam ediyor. Tekrarlar bizi ekranlarda yayınlanan haberlere, yoksulluğa, açlığa, savaşa, ölüme alıştıran bizleri giderek hissizleştiriyor ve bu hissizliğe sıkıştırıyor.

Bütün bu tekrara ve sıkıştırıldığımız hissizliğe karşı kendimizi tetikte tutmalıyız; özellikle içerisinde bulunduğumuz savaş gündeminde gasp edilmek istenen algılarımızı her daim açık tutmalıyız. Alıştırılmaya çalışıldıklarımıza, alışmamalı; tekrarlarla sıkıştırılmamak için irademizin gasp edilmesine izin vermemeliyiz.

Medya ile Sıkıştırıyoruz

Özellikle 15 Temmuz sonrasında medya, yalnızca bir manipülasyon aracı olarak işlev görmeye başladı. Haber programlarından tartışma programlarına, spor programların-

LIYORUZ

dan dizilere kadar, televizyonlarda yayınlanan her şey, devletin resmi kanalında yayınlanıyor olsun ya da olmasın, doğrudan iktidar propagandası yapmak için birer araç olarak kullanılmaya başlandı.

Bugün haber bültenleri ve tartışma programları, iktidarın siyasi propagandasının yapıldığı; sabah kuşağı ve evlilik programları ya da dizilerse, yalnızca iktidarın hakim kültürünün propagandasının yapıldığı yayınlar olarak karşımıza çıkıyor. Medya, bir bilgi vermek ya da bir gerçeği anlatmaktan çok başka bir yerde; yalnızca var olan gerçeğin manipüle edilmesi; bu manipülasyon üzerinden toplumsal bir provokasyon propagandasının işletildiği bir alana dönüşüyor. Sosyal medya da, aynı işlevi, iktidarın çok daha rahatça hüküm sürebildiği internet ortamında üstleniyor.

Medya bizi yayınlanan her haberde, her programda, her dizide hakim olan manipülasyonlara sıkıştırıyor. Bu manipülasyonun dışında, eksik ve yönlendirilmiş bilgiye karşı yapabileceğimiz tek şey ise, kendi bilgi-iletişim kanallarımızı yaratmaktan geçiyor.

Kentsel Dönüşümle ve Yıkımla Sıkıştırılıyor

İktidar, elinde bulundurduğu tüm araçları bireyi tahakküm altına almak için kullanırken; bu tahakkümünü kimi zaman da doğrudan saldırılarla sürdürüyor. Kentsel dönüşüm ve yıkım, bu doğrudan saldırılara bir örnek.

Devlet kontrol almak istediği bireyin öncelikli olarak yaşam alanlarını kontrol altına alıyor. Kentsel dönüşümle ve yıkımla, kendi hakim kültürünün var olmadığı ya da olmadığı alanları "dönüştürmeyi"- "yıkmayı" amaçlayan devlet bir yandan da bu alanlarda yaşayan bireylerin dününü, bugününü, kimliğini ve kültürünü değiştirmeyi ve yıkmayı amaçlıyor.

Herhangi bir mekanı yalnızca kendi varlığı için dönüştüren iktidar, dönüştürdüğü bu yeni alanda kendi kimliğini ve varlığını da hakim hale getirmek istiyor. Özellikle 15 Temmuz sonrasında birçok sokağın, meydanın, parkın, kavşağın ismini "demokrasi"ye dönüştüren devlet; dönüştürdüğü tüm mekanlarda var olan gerçekliği yıkıyor ve tüm bu mekanlara kendi gerçekliğini-kültürünü dayatıyor. İktidar, kentsel dönüşümle yalnızca yaşam alanlarımızı yıkmakla kalmıyor; aynı zamanda geçmişimizi, kültürümüzü, kimliğimizi ve hafızalarımızı da dönüştürmek, yıkmak istiyor.

İktidarın bu saldırısına ve bizleri kendi hakimiyet alanlarına sıkıştırma çabasına karşı, kendi yaşam alanlarımızı ve "kendimizi" savunabilmek için; kolektif işleyişin hakim olduğu yeni mekanları, kolektif özgür yaşam alanlarımızı oluşturmalıyız. İktidarın dönüştürmeye çalıştığı toplumsal alanlara karşı; siyasi ve ekonomik olarak bireyin tahakküm altına alınamayacağı, devletsiz ve kapitalizmsiz yeni yaşam alanlarımızı oluşturmalıyız.

Demokrasiyle Sıkıştırılıyor

Özellikle 15 Temmuz sonrasında sürekli duyar olduğumuz demokrasi, var olan iktidarın kendi hakimiyetini sürekli kılmak için topluma bir dayatmasıdır. Her şeyin "demokrasi" için olduğu; her pratiğin "demokratikleşme" amacı yolunda teorize edildiği bu dönemde; demokrasinin aslında ne demek olduğunu günden güne deneyimliyoruz.

Demokrasiden beslendiğini ve demokrasi mücadelesi verdiğini söyleyen iktidar hemen her gün dernekleri ve basın yayın kuruluşlarını kapatmakta; kendi iktidarı lehine konuşmayanları-yazmayanları ya da bunu reddedenleri gözaltına alıp tutuklamakta; kendi "demokratik" amaç ve çıkarları için toplumu adaletsizliğe sürüklemekte ve bu adaletsizliğe sıkıştırmak istemektedir. Bahsettikleri "demokrasi", toplum içerisinde yer alan her bireyin iradesini gasp edilmesi; bireyin, iktidara ve onun kurumlarına sıkıştırılması demektir.

Bizlere "dayatılan demokrasi"ye karşı var olabilmek elbette mümkün. Demokrasiye karşı mevcut devletli siyaset alanının dışında bir siyaset yaratmamız; özörgütlü bir şekilde merkezsiz ve temsiliyete dayanmayan siyasal işleyiş kurmamız; iradelerimizin kendimiz dışındaki bir iktidar tarafından gasp edilmediği, bedenlerimizin ve yaşamlarımızın sıkıştırılmadığı bir kültür oluşturmamız lazım.

Gerçeğin Anlamsızlaştırılmasıyla Sıkıştırılıyor

İktidar, var olan gerçekliği yok etmek ve kendi istediği gerçekliği yaratmak için, bizleri kendi kurgusuna sıkıştırır. İktidarın bu kurguyu hayata geçirebilmek için en elzem aracı ise "gerçeği anlamsızlaştırabileceği bir illüzyon yaratmaktır". İktidar tarihin başından beri birbirini takip eden kurgularıyla insanları kendi gerçekliklerinden uzaklaştırmıştır. Fakat günümüzde, bu araçları kullanmakta iyice ustalayan iktidar, sosyal medya ile, merkez medyasıyla, aklını yitirmiş siyasetçileriyle, gerçeğe daha doğrusu biz

"ezilenlerin gerçekliğine" karşı belki de en büyük savaşı başlatmıştır.

Bir insanı köleleştirmenin, bir insanın benliğini gasp etmenin, bir insanı tahakküm altına alarak kurgulanan illüzyona sıkıştırmanın en iyi yolu, "var olan gerçekleri" o insanın elinden almaktır. Gerçeğe ulaşamayan insan, zamanla sağlıklı düşünme ve üretme yeteneğini kaybeder, kendi varlığını yitirir ve iktidarın illüzyonlarıyla sıkıştırılır.

İktidar, bireyi mutsuzlukla, korkuyla ve panikle, hızla değiştirdiği gündemlerle, bitmek bilmeyen tekrarlarla, yalnızca bir manipülasyon aracı olan medyayla, kentsel dönüşümle ve yıkımla, demokrasi illüzyonuyla, gerçeğin anlamsızlaştırılmasıyla kendi tahakkümüne sıkıştırır ve sindirir. Çünkü bireyi ne kadar sıkıştırırsa, kendi için yeni alanlar yaratır.

Birey yaşamının her anında ve her alanında mahkum edildiği bu sıkışmışlığın farkına vardığı andan itibaren ise, bu sıkışmışlığı yıkmak için mücadele etmeye başlar.

Özörgütlü bir şekilde, örgütlülük ve toplumsallık perspektifiyle yeni bir gerçeklik yaratmaya; kolektif bir şekilde yaratılan bu gerçekliği kolektif bir şekilde yaşamaya başlar.

Sabahın kör karanlığında otobüse, metroya, metrobüse sıkıştırılan; umutsuzlukla mutsuzluğa, acizlikle çaresizliğe sıkıştırılan; sabahları evlilik, akşamları ana haber, geceleri tartışma programlarına sıkıştırılan; asgari ücretle simit çay hesabına sıkıştırılan; kaza adı altında iş cinayetlerine sıkıştırılan; kendi elleriyle inşa ettiği mahallelerden alınıp 60 metrekaresiz evlere sıkıştırılan; yastık altında altını ya da boz durulacak doları olmayıp yoksulluğa ve krize sıkıştırılan; erkek egemenliğiyle yok edilmeye ve nefret politikalarıyla katledilmeye sıkıştırılan; beton duvarlar-demir parmaklıklarla hapishanelere sıkıştırılan; iradeleri bir oy pusulasına sıkıştırılan; devletlerin çıkar savaşlarında zincire vurulmaya ya da diri diri yakılmaya sıkıştırılan; gerçek olmayan gerçekliğe sıkıştırılan; yalnızlığa, umutsuzluğa ve örgütsüzlüğe sıkıştırılan yaşamlarımızdan elbette sıyrılmacağız.

Bizleri mekanlara sıkıştıran, sıkıştırdıkça iradesizleştiren ve zaman içerisinde tutsaklaştırılanlara karşı, maruz bırakıldığımız bu sıkışmışlığımızdan kurtulmalıyız. Sıkışan her şey patlar ve şimdi bizler tüm sıkışmışlığımızla sosyal ve ekonomik bir patlamanın eşiğindeyiz. Bu eşiği aşmalı ve kendi özgür yaşamlarımızı kendi ellerimizle ve buluşan ellerimizle, yani örgütlülüğümüzle yaratmalıyız.

Anarşistlerin Ekonomi Tartışmaları (23)

Zapatistlerin Perspektifinden Ekonomi Politik (2)

Çeviri: Özgür Oktay

Anarşist Ekonomi Tartışmaları başlıklı yazı dizimizin bu bölümünde, önceki sayıda ilk bölümünü yayımladığımız, Subcomandante In-

surgente Moisés'in, Zapatistlerin ekonomik pratiğini ve özgün çözümlerini içeren sunumuna devam ediyoruz. Bu bölümde, Zapatistlerin

kapitalizme direnirken yaşamı nasıl yeniden yarattıkları ve direnmeyen toplumların yaşadıkları irdeleniyor.

Subcomandante Insurgente Moisés'in Konuşması

4 Mayıs 2015

Bütün bu anlattıklarımın son-
ra, kendi tarihimize baktığımızda, sorduğumuz soru şudur: Kapitalizm altında, gittikçe daha fazlasını almak için, bizim üstümüzde tahakküm kurma şekillerini neden değiştirdiler? Biz ezilenler neden aynı şekilde devam ediyoruz?

Bu soruları kendimize soruyoruz çünkü partici kardeşlerimiz -onlara böyle diyoruz çünkü bize zarar vermeyen, kardeşlerimiz- dediğimiz partileri diğerlerinden ayırıyoruz. Lanet olası paramiliterlere kardeşlerimiz demeyeceğiz.

Neyse, partici kardeşlerimizin durumu böyle. Halk tarafından bilinir olduğumuzda, yoldaş Vilma'nın

dediği gibi, biz Zapatistler Toprak Ana'mızı iyileştirdik. Sanki anamızı bizden ayırmışlardı ve bizim onun olduğu yeri bulmamız gerekiyordu ve onu bulduğumuzda onu geri almamız gerekiyordu. Bunu söylemenin birçok yolu var ama mesele onu geri almaktır, kendi aramızda kavga etmek değil.

Anamızı bizden ayırdılar ve örgütlenmeye başladık. Önce örgütlenmek gerekir ve biz de bunu yaptık. Onu geri alabilmek için kadınlar ve erkekler olarak örgütlenmek zorundaydık. Bunu söylemenin başka bir yolu yok.

Her şey Toprak Ana'dan kaynaklanır. Bu yüzden onu kurtarmamız ge-

rekiyordu ve onu nasıl işleyeceğimizi bulmak için örgütlenmeye başladık. Yıllar geçtikçe, kötü hükümet, patronlar ve toprak sahipleri bizlerin, Zapatistlerin yüzünden, bu toprakların, bu binlerce hektarın artık üretken olmadığını söylemeye başladılar. Ve biz Zapatistler bunu kabul ediyoruz: Bu topraklar toprak sahipleri için ya da kapitalizm için üretken değil. Bizim için üretken, çünkü şimdi üretilen şey, eskiden toprak sahiplerinin ürettiği binlerce büyük baş hayvan değil. Şimdi üretilen aynı bunun gibi binlerce ve binlerce mısır koçanı.

Toprak sahiplerinin bizden ayırdığı topraklarda, Toprak Ana bize önce bunun gibi ufak mısır koçanları verdi. Ve onları bizden aldılar. Bizim bu

toprakları herhangi birinden ayırdığımız yalandır. Toprak Ana'ya o kadar kötü davranmışlar ki, ilk aldığımız hasatlar ufaktı. Dedelerimiz toprağı nasıl işleyeceklerini biliyorlardı ve biz de adım adım kendi yolumuzu baştan bulduk, yine Toprak Ana'yla birlikte.

Bu kurtarılmış toprakları kolektif olarak işliyoruz. "Kolektif olarak" diyoruz ama bunun nasıl yapılacağını bulmak için çok pratik yapmak gerekiyor. Örneğin başta toprağı hepimiz birden kolektif olarak işlemeye başladık. Yani, kimsenin kendi milpası (mısır tarlası) yoktu. Hepimiz tamamen birlikteydik. Sonra, çok fazla yağmur, kuraklık ya da fırtına sorunlarıyla karşılaştık ve kayıplardan

çok zarar gördük. Yoldaşlar böyle yapmamamız gerektiğini söylemeye başladı. Neden kendimiz örgütlenip, kaç gün kolektif işleri, kaç gün kendi işlerimizi yapacağımız konusunda bir karara varmıyoruz?

Her şeyden önce bu fikir kadın yoldaşlardan geldi. Kolektif olarak çalıştıkları için, bir kadın yoldaş çocuğunu milpaya bir şey almaya gönderdiğinde, herkes gidiyor ve orada ne varsa toplanıyordu; çünkü milpa herkese aitti ama bir anlaşma yoktu.

Kadın yoldaşlar bunu bir sorun olarak görmeye başladılar ve işleri yapmanın çeşitli yollarını keşfettiler. Örneğin birisi kolektif milpadan mısır almak istediğinde ne yapılacağını bilmiyordu, çünkü o zaman mısırın hepsi hızlıca bitiyordu. Nasıl kullanılacağı üzerine bir anlaşma olmadığı için kolektif biçim bozuluyordu. Böylece kadın yoldaşlar bir anlaşma yaptılar—x gün hep beraber kolektif olarak çalışacağız ve x gün kendimiz için çalışacağız.

Kolektif çalışma köy seviyesinde yapılıyor, yani yerel seviyede, toplulukta; ayrıca bucak dediğimiz seviyede, 40, 50, 60 köyden oluşan bucaklarda yapılıyor ve ayrıca belediye seviyesinde, 3, 4, 5 bölgeyi kapsayan İsyandaki Otonom Zapatist Belediyeler’de kolektif çalışma yapılıyor. “Bölgenin kolektif işleri” dediğimizde ise, Realidad ya da Morelia ya da Garrucha gibi 5 bölgeden birinin tüm belediyelerinin işlerinden bahsediyoruz.

Yani bölgelerden bahsettiğimizde yüzlerce ve yüzlerce köyden bahsediyoruz ve belediye dediğimizde düzinelerce köyden bahsediyoruz. Kolektif işler böyle yapılıyor ve kolektif işler sadece Toprak Ana üzerinde yapılmıyor.

Size daha net bir örnek vereyim. Şehirden gelen bir kadın yoldaş vardı ve Zapatist yoldaşın eşine bağırdığına ve sarhoş olduğuna şahit olduğunda çok öfkelenmişti. Yoldaşa sakin olmasını, çünkü kadın yoldaşımızın bu konuyu gündem edeceğini ve yarın ya da öbür gün bağıran yoldaşa yönelik bir yaptırım olacağını söyledik. Biz “temiz” kelimesini kullandık diye, mucizevi bir şekilde her şeyin temiz olacağını düşünmemeniz gerekir ya da “siyah” dediğimizde her şeyin siyah olacağını. Hayır, bu durumu idealize etmek olur. Ama evet, kadın yoldaş bunu bildirecek ve ardından bir yaptırım söz konusu olacak.

Mesele örgütlü olmaktır. Çünkü önceden, kadınlara kötü davranıldığına, hiçbir yetkili, meclis üyesi ya da vali, kadınların sorunlarını çözmiyordu. Ve dahası, yetkililer, meclislikiler ve vali daha da kötüydü; sorunu çözmeleri mümkün müydü?

Kolektif çalışmaya geri dönelim. Biraz önce bahsettiğim şeyin satışı gibi başka tip kolektif işlerimiz de var. Ve bunu sevdiğimiz için yapmıyoruz, çünkü biz Zapatistlere göre, kapitalizmi durdurmak için onu yok etmek zorundayız. Ve onu yok etmenin yollarından biri üretim araçlarını

kendi elimize almak ve onları kendimiz yönetmek. O zaman, bir şeyler satarsak — mesela toprak gibi, ama oradaki şey de ne? İçinde çiçeklerin olduğu? Kapitalizm tarafından üretilmiş, değil mi? Ya taktığın gözlükler? Onlar ne olacak? Üstündeki her şey?

Ama evet, bunu kapitalizme bir çizik atmanın bir yolu olarak düşünüyoruz. Evet, onun karını biraz düşüreceğimiz doğrudur. Yalan değil, anlıyoruz. Ama biz bir şey yapıyorsak, her birimiz arasındaki iletişim yoluyla bir karara vardığımız için yaparız ve söylemek başka, yapmak başkadır. Mesela, Chedraui (süpermarket zinciri) buraya geldiğinde (San Cristóbal de las Casas), burada birçok STK’nın “izin vermeyeceğiz” dediğini hatırlıyorum. “Buradan satın almayacağız” dediler. Verdikleri sözü iki hafta bile tutamadılar. O yüzden, söylemek başka, yapmak başkadır.

Şimdi sizlerle, Toprak Ana’yla ilgili işlerin yanı sıra çeşitli kolektif işleri yaparken keşfetmeye başladığımız bazı şeyleri tartışmak istiyorum. Direnişimizle ilgili bazı şeyleri görmeye, bir şeyler keşfetmeye başladık.

Bu direnişe toplumlarımızdaki yoldaşlarımızla başladık ve direnme fikrinin nasıl doğduğunu size anlatmak istiyorum. Kötü hükümet, ona karşı ayaklandığımız günlerde, bize karşı casusluk yapmaları için insanları kullanmaya ya da onlardan faydalanmaya başladı. Zapatistlerin ne yaptıklarını ve nasıl hareket ettiklerini dinleyen bu insanlara “kulaklar” diyorduk. Yoldaşlar, öğretmenlerin böyle kulak olarak çalıştığını fark ettiler ve onları kovdular.

Böylece yeni bir sorunumuz oldu — artık öğretmenimiz yoktu. O zaman yenilik yapmalı, hayal etmeli ve yaratmalıydık. Sonra, daha önce anlattığım gibi, hükümet herkese birçok proje dağıtacağını söylemeye başladı. Sanki diğerleri bize imrenmeye başlamıştı, çünkü hükümetin bu projeleri, Zapatist olmasınlar diye dağıttığını açıkça görüyorduk. Böylece bizim yüzümüzden bu şeyleri veriyorlardı. “İyi madem” dedik.

Ve o zaman yoldaşlar “Hayır” dediler, isyancı ve militanlar ‘94 te öldükleri için. “Eğer silahlanıp oraya gittiysek ve yoldaşlarımız orada ölsüyse, kötü hükümetin verdiği artıkları, sadakaları, kırıntıları neden kabul edelim? Henüz Zapatist olmayanları, Zapatist olmasınlar diye satın aldığı gibi, bizi de satın almak istiyor.”

Böylece kötü hükümetten bir şey kabul etmemenin savaşıyla olmakla aynı şey olduğu fikri büyüyüp çoğalmaya başladı. Sonra, bunun sadece bir şey kabul etmemekten daha fazla olması gerektiğini keşfetmeye başladık. Size bunu anlatıyorum çünkü biz ne zaman Toprak Ana’yı işlemeliyiz demeye başladık, hükümet o zaman partilere projeler dağıtmaya başladı. Biz böyle konuşmaya başlayınca yoldaşlar, “Evet tabii ki, çünkü bizim büyük dedelerimiz ve büyük ninelerimiz hayattayken, fasulyeyi, pirinci, yağı ve sütü sadaka olarak alıyorlardı?” Hayır, tam tersine,

emeklerinin hepsi doğrudan patrona gidiyordu. Hükümet size neden bir kilo minsa (mısır unu), maseca (mısır unu), fasulye, vs. versin? Ve bunlar genetiği değiştirilmiş ve kimyasal olmakla kalmıyor, gerçek süt bile değil.

İşte o zaman Toprak Ana’yı işlememiz gerektiğine karar verdik. Ve direnişi gerçekten güçlendirmeye başladık. Bunu hemen anlayan yoldaşların şimdi fasulyesi, mısır, kahvesi, hindileri ve diğer hayvanları var. Partici olanlar oluklu teneke çatı, çimento ve diğer ucuz inşaat malzemesi alıyorlar. Onlar toprağı işlemediği için ve yoldaşların kaynakları olduğu için, yoldaşların bir ihtiyacı olduğu zaman ve particilerden el arabası ya da oluklu çatı almak istedikleri zaman, particiler anında satıyor. Yoldaşlar toprağı işlediği için bunları alacak kaynakları var.

Yoldaşlar neler olduğunun farkına vardı, biz ne yapacağımızı bulduk. Çünkü biz yerliler çok pratik insanlarız. İşe yarayan bir şey gördük mü, “işte şimdi onları hakladık” deriz ve hepimiz onu yapmaya başlarız ve işe yaradığı için devam ederiz. Bu yüzden yoldaşlar toprağı daha da fazla işlediler.

Hükümet tam bu zamanlarda birçok proje dağıtacağını söylemeye başladı. Herkese “şu kırmızı oluklu çatılara bakın” diyorlardı, çünkü verdikleri çatılar hep kırmızıydı. Ama yoldaşlar da evlerine bu çatıları döşemişlerdi. Hükümet “Bakın, bunlar bizim projelerimizden geliyor” derken yalan söylüyordu; çünkü o çatıları yoldaşlar satın almışlardı. Sonra hükümet ne olduğunu anladı ve insanları kontrol etmeye çalıştı. Evlerini hükümetin verdiği malzemeyle yaptıklarını göstermeye zorladılar. Particiler de aynı kontrolleri yapmaya başladılar çünkü onların da ev projeleri vardı ve aksi halde malzemeler Zapatist’lerin eline geçiyor diyorlardı.

Bizler, Zapatist toplumlarda yaşayanlar, partici kardeşlerimizin şartlarını görüyoruz ve dürüstçe, yoldaşlar, nasıl yaşadıklarını görmek insanı üzüyor. Acı bir üzüntü duyuyoruz çünkü tanıdığımız gençlerin çoğu artık orada değil. Amerikan rüyasının peşinde, yeşil paraları, dolarları bulmak için gitmişler. Çoğu hiç dönmemiş ve dönenlerin eski benliklerinden bir şey kalmamış ve kötü yoldalar, madde bağımlısı olmuşlar, esrar içiyorlar. Ve esrar içmeyenler de farklı bir kültürle dönmüşler. Artık pozol (Meksika kırsalında öğle yemeği olarak tüketilen, sulandırılmış darıdan yapılan bir içecek) içmek istemiyorlar ve daha kötüsü, ne olduğunu bile bilmiyorlar.

Çocukları anne ya da babalarının evine döndüğünde anne ve babalarının durumu iyi değil çünkü hükümet onları elleri kolları bağılı oturmaya alıştırmış. Beyinleri, Oportunidades (hükümet programı) yardımlarını ne zaman alacaklarına programlanmış. Şimdilerde Prospera diyorlar sanırım. Yani partici kardeşler işe yaramaz hale gelmiş çünkü artık toprağı işle-

yorlar. Sanırım onları tanımlayan terim “itaatkar”.

Kölelik döneminde, en azından patronun seni köleleştirdiğini biliyordun. Ama artık hayır, çünkü şimdi seni alıstırdı, çipini yani beyinini programladı. O yüzden neler olduğunu anlamıyorsun ve bunun arkasındaki yüzleri, seni kandırarak olan Peña Nieto ya da Velasco ya da bir başkası görmüyorsun.

Bunu neden yapıyorlar? Çünkü bunlar, istediklerini almak için kullandıkları öbür yüzleri ve istedikleri Toprak Ana, çünkü onun bütün zenginliklerini söküp almak istiyorlar. Toprak Ana’yı almalarının tek yolu zorla almak değil. Ordunun ve polisin öldürmek zorunda olduğu durumu istemiyorlar, ama gün gelecek, yaptıklarına izin vermeyecek olan halkla çatışacaklar. Şimdilik, bütün o projeler halkı onlara alıştırmak için, toprağı işlememeye alışmaları için. Halk bu şekilde alışıyor ve tapuya başvuranlar için durum daha kötü çünkü onu satabilirler.

Sonuçta toprakları ellerinden alınabilir ve partici kardeşlerimize olan budur. Kapitalizmin elde etmeye çalıştığı şey budur—Toprak Ana’da olanlar.

Partici toplumlarda bunu söylediğimizde durum gerçekten üzücü, size örnek vereyim. Umarım o kardeşlerimiz de şimdi buradadır ve söylediklerimizi teyit edebilirler. La Realidad yakınlarında bir toplum var, Nuevo Momón köyüne doğru, sanırım adı Miguel Hidalgo. Birkaç ay öncesine kadar, oradaki kardeşlerimiz, öğretmen yoldaşımız Galeano’yu katleden CIOAC-H içindeydi. Öğretmen yoldaş Galeano’ya olanlardan haftalar sonra, o kardeşlere bir şey oldu. Artık CIOAC olmak istemiyorlardı ve ayrıldılar, farklı parti politikaları, farklı siyasi ideolojiler ve projeleri yüzünden. “Kenara çekilmek, sonunda birbirimizi öldürmekten iyidir” diye karar verdiler. Toplumları, onları şiddetle kovduğunda sığınmak için 94’te (Zapatistlerin) geri aldığı topraklara geldiler.

Orada saygı görmüyorlar. Bunun sorumlusu bir ölçüde o toplumsal örgütlerin liderleri çünkü kendilerini savunmuyorlar, satıyorlar ve bir ölçüde de o örgütün kendilerini örgütlenmeyen erkek ve kadınları.

Bahsettiğimiz felaket durum bu. Hükümet, o partici toplumları bu duruma alıştırmış ama size bir, bir buçuk ay önce olan bir şeyi anlatabilirim. Biliyorsunuz, hükümet, sosyal yardımlarda kesinti yapmak zorunda kalacağını açıkladı ve o toplumlarda öğrenciler okuma yazma bilmediği halde burs alıyorlar. Her öğrenci 1000 ya da 1200 pezo alıyordu ve örneğin okula giden dört çocuğu olan bir aile 5000 pezo alıyordu. Anne babalar buna alıştılar.

Artık bu aile, dört çocuk için toplam 800 pezo alıyor. Şimdi bu aile “Şimdi bizi oyuna getirdiler” diyor. Evet kardeşlerim, sizi oyuna getirtiler. Size ne diyebiliriz?

Kadın Düşmanlığının OHALi Maşizm

Nergis Şen

nergissen@meydangazetesi.org

A dana'da, çöpte bulunan bir kadın bacağının araştırılması üzerine, 3 Aralık gecesi 21 yaşındaki Songül Elçil'in parçalanarak öldürüldüğü ortaya çıktı. Songül'ü katlederek 6 parçaya ayıran Fatih K., olaydan bir süre sonra gözaltına alındığında cinayeti itiraf ederek detayları anlattı. Fatih K., kadını önce boğazlamış, sonra kafasına çekiçle vurarak katletmişti. Kadının cansız bedenini tuvalete taşıyarak bıçak ve çekiçle kafasını gövdesinden ayırmış, ardından kollarını ve bacaklarını da kesip ayrı çuvallara koyarak üç ayrı çöpe atmıştı. Katil tuvalette yere akan kanları yıkamış; sonra da yatıp uyumuştur. Katil Fatih K.'nin ifadesinde cinayetin nedeni ise **"Kadın bana 'Ben 2-3 yıl dağda kaldım, PKK size az bile yapıyor. Biz eninde sonunda Kürdistan'ı kuracağız' dedi, bu sözlere çok sinirlendim."** şeklindeydi.

Geçtiğimiz yıl yaşanan başka bir olayda ise; Z.E. adındaki bir kadın, Diyarbakır'dan Batman'a gitmek için otostop yaparak bir kamyonu binmişti. Kamyon şoförü tarafından taciz edilince araçtan inmek istemiş, şoförün kapıları kilitlemesi üzerine cinsel saldırıya maruz kalmıştı. Kadını öldürmekle tehdit eden ve bıçak zoruyla iki kez tecavüz eden A.U., daha sonra kadını araçtan indirmişti. Z.E.'nin aynı akşam jandarmaya giderek şikayette bulunması üzerine tutuklanan A.U., geçtiğimiz günlerde çıkarıldığı mahkemede kendini **"Para karşılığında ilişkiye girdik, bunun ardından şehit arkadaşımın bana verdiği türk bayrağını parçalayarak yırttı, ben de ona bir tokat atarak araçtan indirdim. Bu nedenle iftira atıyor olabilir."** sözleriyle savundu.

Kadın cinayetleri davalarında, katillerin "erkekliğime hakaret etti" savunmaları ve bunun paralelinde uygulanan "tahrik indirimleri" katiller ve katilleri koruyanlar tarafından hem mahkemelerde hem de toplumun gözünde meşrulaştırmak için sık kullanılan birer "bahane" olarak karşımıza çıkıyordu.

İçinde bulunduğumuz OHAL sürecinde, devletin toplumda yükselttiği milliyetçi muhafazakar söylemlerle birlikte kadına yönelik baskı ve uygulamalar da kendini açığa vurmaktadır. Yukarıda bahsettiğimiz örneklerde erkek için birer savunmaya dönüşen "bahaneler" milliyetçiliği ve muhafazakarlaşmayı tetikleyerek daha da meşrulaştırmaktadır. Mersin'de bir parkta, hamile bir kadına spor yaptığı için saldıran potansiyel katilin serbest bırakılması da benzer bir başka örnektir. İktidarın söylemlerinin toplumda uygulanır hale gelmesiyle giderek yaygınlaşan bu anlayış, erkekliğin bilinçli ideolojik saldırısı olarak anlaşılmalıdır. Erkeklik tek başına biyolojik, tek başına sosyolojik olmadığı gibi, tek başına ideolojik de değildir. Bir bütün olarak erkeklik; cinsiyetçilik, milliyetçilik ve militarizmle iç içedir.

İktidarın milliyetçi muhafazakar politikaları sonucu, toplum giderek daha da militarize edilmektedir. Özellikle içinde olduğumuz süreçte yükselen şehitlik kavramı, kadının namusunun vatanın namusu gibi erkeğe emanet, militarizmle beraber erkekliği de yüceltmektedir. Kürdistan'da devletin askerleri ve polisleri tarafından insanların evlerine "Kızlar geldik, yoktunuz" şeklinde yapılan yazılımlar, bir Kürt kadınının çıplak şekilde teşhir edilmek üzere şehir merkezinin orta yerine bırakılması gibi örnekler bu faşist politikaların bir sonucudur. Bunların yanı sıra; toplumun ahlaki bozuluyor denilerek hedef gösterilip katledilen eşcinseller ve translar, yine benzer şekilde göçmen kadınlara yönelik ırkçı yaklaşımlar da bu faşist politikaların birer sonucudur. Tüm bunlar, erkeğin eline tutuşturulmuş bir silah olarak doğrudan kadını hedef almaktadır. Bu süreçte biz kadınlar, devletin faşist politikalarına karşı mücadeleyi ve dayanışmayı daha da yükseltmeliyiz. Kadın düşmanlığına ve giderek yaygınlaşan maşizme karşı örgütlenmeliyiz.

Maşizm; Kadınlar üzerinde erkek egemenliğini davranışlarının da yansıtan, aynı zamanda faşist yönelimli erkeklerin zihniyeti.

Kadına Şiddeti Pembeleştirme

Kadına yönelik artan şiddet ve taciz vakalarından sonra, belediyeler "kadınlara özel" bazı uygulamaları hayata geçirdi.

kadınları istedikleri yerde indirecek. Bu şekilde, "kadının sokakta şiddete maruz kalma olasılığı" sözde düşürülecek.

Bunlardan bir tanesi olan pembe taksi uygulaması Sivas'ta başladı. 08.00-20.00 arasında kullanımda olacak ve şoförü de bir kadın olan pembe taksi ile şiddet ve taciz olaylarının azalması amaçlanıyor. Diğer bir uygulama olan pembe metrobüs, kadınlara yönelik tacizi azaltmak amacıyla, ilk olarak Meksika'da kullanılmaya başlandı. Şu an sadece Urfa Harran Üniversitesi'nde kadın öğrencilere hizmet veren pembe otobüsü uygulamaya sokan üniversite yönetimi ve belediyenin amacı ise otobüsleri tüm ülkede yaygınlaştırmak.

Eskişehir, İstanbul ve İzmir'de ise belediye otobüsleri saat 22.00'den sonra, durak olsun ya da olmasın;

Bu uygulamalar "pratik çözümler" gibi gösterilmek istense de; şiddete, tacize, tecavüze engel olmak bir yana, kadına yönelik şiddetin tümünü meşrulaştırmaktan başka bir amaç taşımıyor.

Pembe taksiler, pembe otobüsler, pembe metrobüsler kadınlar şiddet görmesin, tacize, tecavüze maruz kalmasın denilerek gündem edilse de siğ bir uygulamadan başka bir şey olmuyor. Taksiye saat 20:00'den sonra binmek zorunda olan ya da evine belediye otobüsü ile ulaşamayacak olan kadınlar da düşünüldüğünde bir kez daha anlaşılıyor; erkek egemenliği ve şiddeti pembe boyanarak yok edilmiyor.

Şiddete Karşı Kadınlar Sokaktaydı

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nde, her yıl olduğu gibi bu yıl da, polisin engellemelerine rağmen, binlerce kadının katılımıyla yürüyüş gerçekleştirildi. Aralarında Anarşist Kadınlar'ın da bulunduğu 25 Kasım Platformu'nun çağrısıyla düzenlenen yürüyüş, Tünel'den

Galatasaray Lisesi'ne "Yaşasın Kadın Dayanışması", "Devlet Elini Bedenimden Çek", "Kadınlar Sokağa Özgürleşmeye" sloganları ile sürdü. Galatasaray Meydanı'nda gerçekleştirilen basın açıklamasında kadın dayanışması vurgusu yapılarak eylem sonlandırıldı.

Devlet Tarafından Kaçırılan Müjgan Ekin'in Ailesinden İHD'de Açıklama

Ankara Batıkent'te gözaltına alınan ve iki aydır kendisinden haber alınamayan Müjgan Ekin'in ailesi açıklama yaptı.

48 gündür haber alınamayan Özgür Gün TV çalışanı, Sur Belediye Meclis Üyesi Müjgan Ekin'in ailesi 48 gün boyunca polis tarafından işken-

ce gördüğünü ve Suriye'nin Cerablus şehrine bırakıldığını açıkladı. İHD Genel Merkezi'nde yapılan açıklamada Müjgan Ekin'in 11 Aralık günü ailesine telefon üzerinden ulaştığı; 25 Aralık günü teyit amacıyla Ekin ailesinin bir kez daha kızları Müjgan ile iletişim kurduğu ve sağ olduğunu öğrendiği açıklandı.

"Tayyip Kaç Kadınlar Geliyor" Sloganına Soruşturma

İzmir'de 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nde Alsancak'ta bir araya gelen ve gece yürüyüşü düzenleyen kadınlara, İzmir İl Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Amirliği tarafından, yürüyüşte atılan "Tayyip kaç

kaç kadınlar geliyor" ve "İtaat etmiyoruz" sloganları gerekçe gösterilerek "Cumhurbaşkanı'na hakaret" soruşturması açıldı. Soruşturma kapsamında, bu sloganları attığı tespit edilen kadınlar ifadeye çağırıldı.

Belediyeden Yeni Evlenen Kadınları Aşağılayan Rehber

Kütahya Belediyesi, yeni evlenenlere daha önce Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde de çalışmış olan yazar Hasan Çalışkan'ın "Evlilik ve Aile Hayatı" adlı kitabını dağıttı.

Kitap, "sevişirken konuşursan çocuğun kekeme olur" gibi gülünç iddialarıyla gündemleşmiş olsa da,

aslında devletin kadın politikalarını apaçık gözler önüne seriyor. "Kadın ev işinde ve kocasının hizmetini görmeye maharetli olmalıdır"la başlayarak erkek için çok eşliliğin yararlarından, erkeğin haklarından birinin kadını dövmek olduğundan, kadının şikayetçi olmayıp erkek öfkelenmesinde özür dilemesi gerektiğinden de bahsediyor.

İşkenceci Kocasını Öldüren Yasemin Çakal'a Soyadı İşkencesi

Yıllarca sistematik şiddet gördüğü eşini öldüren Yasemin Çakal, çocuğuyla birlikte iki yıldır Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunuyor. Çakal, kimliğini değiştirmeye fırsat bulamadığı için resmi evrakta eski eşinin soyadı ile; Yasemin Kaymaklı olarak geçiyor.

Hapishane yönetimi, hapishanelerde OHAL'le yükseltelen işkence politikalarına bir yenisini daha ekledi ve Yasemin Çakal'a yeni bir uygulama dayattı. Mektup ve eşyalar, "Yasemin Kaymaklı" adına gönderilmezse, Çakal'a verilmiyor. Çakal, "Beni ve çocuğumu her gün öldürüsiye döven o adamın soyadı bana dayatılıyor" diyor.

Suriyeli Göçmen Trans Kadın İstanbul'da Katledildi

Suriye savaşından kaçarak İstanbul'a gelen trans kadın Werde, Cihangir'de yaşadığı evde katledildi. Seks işçisi olarak çalışan Werde; 17 Aralık akşamı, evine müşteri kılığında giren bir kişinin karnından bıçaklaması sonucu hayatını kaybetti. Olay yerine gelen polis, kamera kayıtlarından saldırganın kimliğini tespit edemedi. Werde'nin arkadaşları 18 Aralık Pazar günü Adli Tıp Kurumuna gitti ancak cenazeyi almalarına izin verilmedi.

Werde'nin katledilmesinin ardından İstanbul LGBTİ Dayanışma Derneği ve KADAV, cenazeyi sahiplenmek için dilekçe verdiklerini, cenazeyi trans ve na trans kadınlar olarak kaldırmak istediklerini açıkladı.

Katledilen trans kadın Werde, katledilmesinden 4 gün önce verdiği röportajda, trans kadınların yoğun polis ve toplum şiddetinden şikayetçi olduklarını söylemişti.

Anarşist Kadınlar'dan Kadıköy Watsons'a Yazılama ve Boyama Eylemi

Vialand Watsons'da Kadın Örgütlerinin Yaptığı Açıklama

Vialand Watsons'da Kadın Örgütlerinin Yaptığı Açıklama

Tacizci Watsons'a Karşı Kadınlar Sokakta

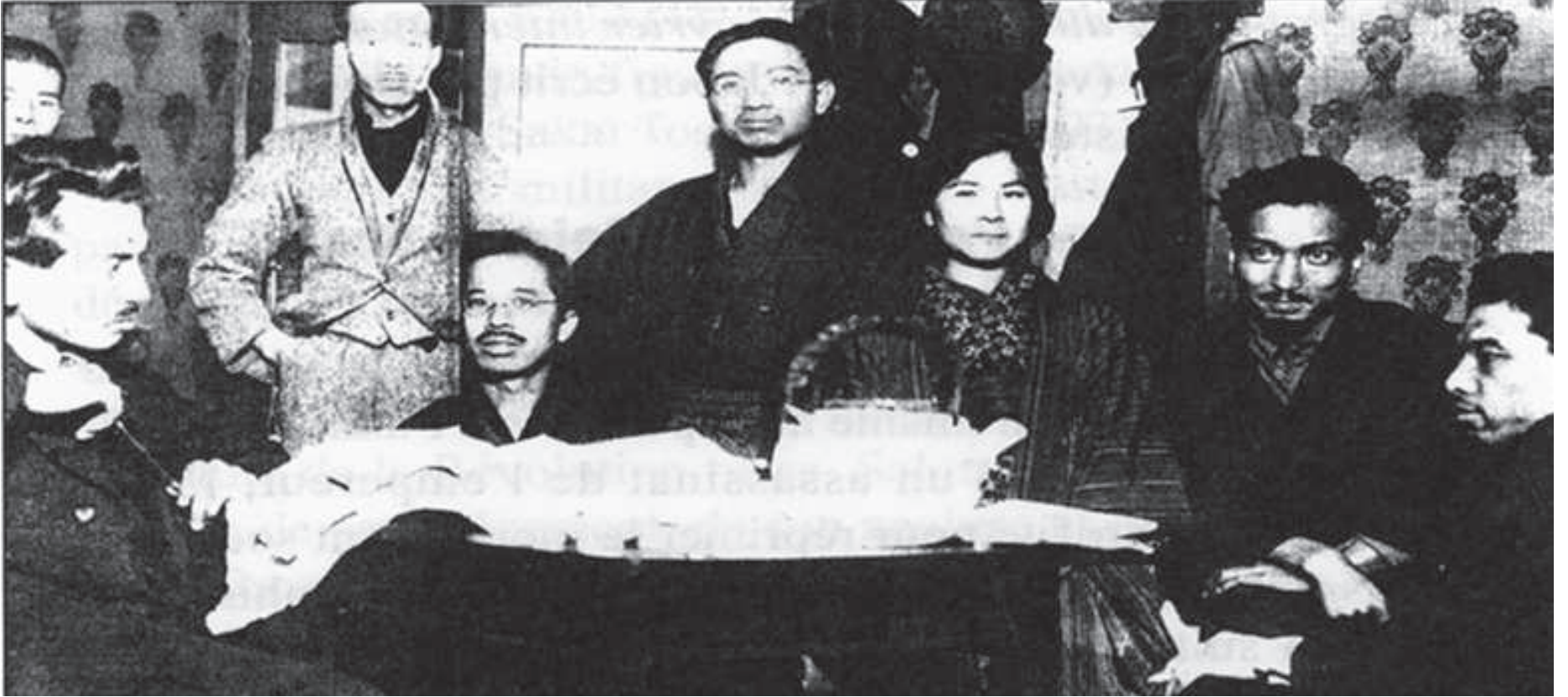
İstanbul Vialand AVM'de bulunan Watsons şubesinde, 16 yaşındaki kadın B.C, "hırsızlık yaptığı iddiasıyla" şirket çalışanları ve AVM güvenlikleri tarafından zorla çıplak aramaya maruz bırakılmıştı. İki erkek güvenlik görevlisinin de bulunduğu aramada, genç kadın hem şirket çalışanları tarafından taciz edilmiş hem de işkence görmüştü.

Anarşist Kadınlar, 9 Aralık'ta, tacizci Watsons'tan hesap sormak ve teşhir etmek için Kadıköy Bahariye Caddesi'ndeki Watsons'a eylem gerçekleştirdi. Şube tabelasını ve vitrinini mora boyadı, "Tacizci Watsons"

yazılmaları yaptı.

10 Aralık gününde ise, Kadın Cinayetlerine Karşı Acil Önlem Grubu'nun çağrısıyla Vialand AVM önünde tacizcileri teşhir etmek amacıyla basın açıklaması gerçekleştirildi. İçerisinde Anarşist Kadınlar'ın da bulunduğu kadınların yapmış olduğu basın açıklamasında; "Kadın arkadaşlarımızı çıplak aramayla taciz eden Watsons şirketinden hesabımızı soracağız. Kapitalizmin güzellik algısıyla bedenlerimizi, doğrudan saldırılarıyla yaşamlarımızı hedef alan şirketlere karşı, kadınlar olarak direneceğiz ve direnenek özgürleşeceğiz." denilerek eylem sonlandırıldı.

Yoksulluğa, Baskıya ve İmparatorluğa Karşı Japonya'da Anarşizm

Furkan Çelik

fcelik@meydangazetesi.org

Anarşizmin ideolojik olarak ortaya çıkışı ve dünya çapında yayılışı şüphesiz ki kolonyal dönemde devletlerin farklı kıtalara, farklı coğrafyalara giderek yeni sömürgeler oluşturmasıyla ilintilidir. Anarşizmin ideolojik olarak biçimlenmesi "Batı'da gerçekleşse de anarşizm yayıldığı her coğrafyadaki yerel kültür ve toplum ilişkilerinde kendi yaşamsal karşılığını bulmuştur. Bu sebeple, "Batı" dışında örgütlenen ve gelenek haline gelen anarşist hareketleri incelememiz, bu ilişkiyi görmemiz açısından önemlidir.

Japonya'da anarşizm, 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında gelişmeye başlamıştı. Bu topraklarda anarşist fikirleri ilk kez yaygınlaştıranlardan biri, Shūsui Kōtoku olmuştu. Kōtoku, siyasi politik hayatının başlamasıyla beraber, toplum sorunlarını ele alan bir gazete kurdu. Heim Shinbun (Sıradan İnsanlar Gazetesi) 1903 yılında yayın hayatına başladı, kısa sürede savaş karşıtlarının toplandığı bir zemin haline geldi. Gazetenin yaygınlaşmasıyla beraber İmparator Meiji durumdan rahatsız olmaya başladı ve imparatorluğun direktifleriyle gazetenin editörleri tutuklandı, büroları basıldı, dağıtımı engellenmeye çalışıldı. Gazete 18 Ocak 1905'te son sayısını çıkartarak yayın hayatına veda etti. Ama Heim Shinbun'un bu sonu aslında birçok gelişimin de başlangıcı olacaktı. Shūsui Kōtoku, 5 ay boyunca kaldığı hapisneden çıktığında anarşist fikirleri daha da olgunlaşmış olacaktı.

Meiji hükümeti döneminde Japonya 1894-1895 yıllarında Çin'i ve 1905 yılında Rusya'yı yenilgiye uğrattı. 1910 yılında Kore'yi işgal ederek kendi topraklarına kattı. Savaş alanındaki gücü nedeniyle 1. Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri arasında savaşa katıldı.

Shūsui Kōtoku Amerika'da

Hapishanede Kropotkin'in kitaplarını okuyan Kōtoku, Meiji hükümetinin baskılarından uzaklaşmak için Amerika'ya giderek, burada teorik

olarak kendisini geliştirdi. Kropotkinle mektuplaşan Kōtoku, Kropotkin'in yazılarını ve kitaplarını Japonca'ya çevirmeye başladı. IWW (Dünya Endüstri İşçileri)'nin mücadelesinden etkilendi. Japonya'dan göç etmiş ve Amerika'da yaşayan anarşistlerle beraber, Japonca Kakumei (Devrim) isimli bir dergi ve Ansatsushugi (Terörizm) isimli bir broşür çıkarmaya başladı.

1906 yılında Japonya'ya geri dönen Kōtoku, anarşizmi örgütlemek için burada ilk olarak bir miting düzenledi. 28 Haziran 1906'da düzenlediği mitingde, ABD'de etkilendiği işçi mücadelesinden ve Kropotkin'in komünal düşüncelerinden, Marksist parti anlayışının otoriter ve devletçi olduğundan, dünya devrim hareketi geleneğinden bahsetti.

Doğrudan Eylem Ayrışması

1907 yılında Heim Shinbun Gazetesi tekrar basılmaya başlandı. Ancak kısa sürede gazete içerisindeki sosyal demokratların oy hakkını savunan düşünceleri üzerine bir tartışma süreci başladı ve bu tartışmalar gazetenin yayınının durmasına sebep oldu. Yaşanan tartışmalar sonrasında sosyal demokratlar Heim Shinbun'dan ayrılırken; doğrudan eylemi savunan anarşistler Osaka Heim Shinbun'u basmaya devam ettiler.

İmparatorluğun "Özgür Köy"lerden Korkusu

Japonya köylerinde özellikle pirinç üretiminde halk arasında zaten var olan dayanışma ilişkileri, köylerin anarşist komünlere dönüşmesi için zemin hazırlıyordu. Kōtoku, Akaba gibi anarşistler de Kropotkin'in düşüncelerini köylerdeki söz konusu durumla harmanlama niyetindeydiler.

1910 yılında Akaba Hajime, halkın daha önceden yaşadığı gibi köy toplumuna geri dönüş için çağrıda bulunduğu, anarşist-komünizm yoluyla anarşist bir cennet yaratmaktan söz ettiği Nōmin no Fukuin (Çiftçinin Kutsal Kitabı) adlı bir broşür yayınladı. Ancak broşürde İmparator'u eleş-

tirmesi ve karşılıklı yardımlaşma düşüncesinden bahsetmesi sebebiyle, İmparatorluk tarafından arananlar listesine eklendi. Belli bir süre gizlenen Akaba, daha sonra yakalandı ve tutuklandı. Akaba, 1 Mart 1912'de Chiba Cezaevi'nde yaşamını yitirdi.

Şirket Sömürüsüne Karşı Doğrudan Eylemle Direnen İşçiler

Meiji İmparatorluğu'nun güçlenme hırsları ve işgalci politikasıyla savaşımlara girmesi, sanayi ihtiyacını doğurdu. Köy toplumu olan Japonya'da hızla bir sanayileşme süreci başladı. Bu durum, madenlerin ve fabrikaların artmasıyla, işçi sınıfı üzerinde sömürünün de artmasına neden oldu. Artan sömürüye karşı işçiler örgütlenerek, patronlara karşı doğrudan eylemler gerçekleştirmeye başladılar.

Şubat 1907'de Ashio bakır madeninde işçilerin greve gitmesi de, şirket işçilerin taleplerini görmezden geldi. Şirket tarafından yok sayılan işçilerse "doğrudan eylem"e yönelerek, şirket patronunu küreklerle dövdü, madenin elektrik tesisatını çalışamaz hale getirdi ve şirket binasını ateşe verdi. İmparatorluk, işçilerin direnişini bastırabilmek için bölgeye askeri birlik gönderdi, ancak işçiler kolluk kuvvetleriyle silahlı çatışmaya girdi. Bu dönemle, farklı sektörlerde örgütlenen başkaca grevler de ateşli direnişlere dönüşmeye başladı.

Anarşistlere Yönelik Baskı Dönemi: Operasyon, Tutuklama ve İdam

1908 yılında, Shūsui Kōtoku'nun savunduğu gibi, ezilenler arasında doğrudan eylem anlayışı yayılmaya başladı ve işçi grevleri silahlı eylemlere dönüştü. 1910 yılında anarşistler, İmparator'a yönelik bir eylem planlamaya başladı. 25 Mayıs 1910'da boş bir alanda yapılan bomba denemesi sonrasında dört anarşist tutuklandı. 1907 Ansatsushugi (Terörizm) broşüründeki yazıların eyleme geçtiğini düşünen polis, bir operasyon furyası başlattı. Yüzlerce kişi gözaltına alındı. 24 kişi

İmparatora suikast hazırlamak suçuyla idama mahkûm edildi; bunlardan 12'sinin cezası ömür boyu hapse çevrildi, fakat Kôtoku ve on bir yoldaşı 24 Ocak 1911'de asılarak idam edildi.

İdamlarla da yetinmeyen Japonya İmparatorluğu, anarşistlere yönelik baskılarını ve yasaklamalarını sürdürdü. Anarşistlere yönelik bu saldırı dönemine "Kış Dönemi" adı verildi. Birçok anarşist tutuklandı; operasyonlardan kurtulabilen anarşistlerin bir kısmıysa dağlarda gizlendi. Birinci Dünya savaşı öncesinde güçlenen Japonya devleti İtilaf Devletleri safında savaşta yerini alacaktı. Japonya'da bir dönem kapanmıştı. Ama devletin tüm baskı politikalarına karşı anarşistler küllerinden doğarak yeniden bir sayfa açacaklardı.

Noe Itô, 1911'de Seitô (Mavi Çoraplılar) topluluğuna katılarak, anarşist kadın yoldaşıyla beraber Seitô adlı bir kadın özgürlük mücadelesini anlatan dergi çıkardılar.

Katledilen Anarşistlerin Ardından Mücadele Büyümeye Devam Etti

Kôtoku ve on bir arkadaşının idamı sırasında hapisnede olan Sakae Ôsugi, 1911 yılında hapisneden çıktı. Eşi Noe Itô ile beraber Emma Goldman'dan ve Kropotkin'den çeviriler yaparak, Japonya anarşist külliyatına katkıda bulundu. Ôsugi, Kôtoku'nun anti militarist kampanya yürüttüğü sırada "Sıradan İnsanlar" gazetesine katılmıştı. Bu dönemde Ôsugi, askeri kökenli bir aileden geldiği için kendisine "katilin oğlu" diyordu. Ôsugi, anti militarist fikrinin yanı sıra, Fransa'daki CGT'yi örnek alarak anarko-sendikalist bir örgütlenme çalışmasının yararlı olacağını düşünüyordu. 1912 yılında teorik bir yayın olan Kindai Shiso (Çağdaş Düşünce) dergisini çıkartmaya ve anarko-sendikalist mi tartıştırmaya başladı. Ôsugi, derginin yanında yakın arkadaşı anarko-sendikalist Arahata Kanson ile beraber "Sendikalizmi Araştırma Grubu" oluşturdu. Bu grup, 1913-1916 yılları arasında anarko-sendikalist bir anlayışla işçi örgütlenmesi yürüttü.

1917'de Rus Devrimi gerçekleştiği sırada, Japonya'da endüstri hızlı geliyordu. İşçi sendikaları ve örgütleri yasal olarak illegal olsa da, gizli örgütlenmeler ile işçiler arasında giderek yayılmaya başlamıştı.

1918 Pirinç İsyanı

Halk, pirinç fiyatındaki yüksek artış nedeniyle köylerde ve şehirlerde en önemli besin maddesini bulamamaya başladı. Bunun en büyük nedeni, Birinci Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletleri'ne dahil olan Japonya'nın deniz aşırı bölgelerdeki askerlerine ve müttefiklerine pirinç göndermesi oldu.

İlk tepki, 23 Temmuz 1918'de Toyama'nın Uozu şehrindeki küçük balıkçı kasabasında gerçekleşti. Köylülerin pirinç talepleri dikkate alınmayınca, isyan hareketi hızla yayılmaya başladı. Fabrikalarda grevler örgütleniyor; devletin isyan hareketini bastırmak için şiddete başvurmasıyla karakollar bombalanıyor; kolluk kuvvetleriyle silahlı çatışmalar yaşanıyor. 1918 yılında 70.000'den fazla işçinin katıldığı 417 grev ve direniş örgütlendi. Japonya genelinde tüm fabrikalarda toplam bir buçuk milyon işçinin çalıştığı düşünüldüğünde, bu işçi hareketi kapitalist çarkın dengesini bozmaya yetmişti.

Pirinç isyanında yaklaşık 25.000 kişi gözaltına alındı, bunlardan 8200'ü tutuklandı. Birçok işçi ve köylü ölüm cezasına çarptırıldı. İmparatorluk isyanı bastırmak için çalışırken başbakan Terauchi ve kabinesi, 29 Eylül 1918'de istifa etmek zorunda kaldı.

İşçiler Örgütleniyor

Pirinç yokluğunda bir araya gelen işçiler, tüm sorunları için örgütlenmeye başlamıştı. 1912 yılında 15 üyeye kurulan Yuaikai (Dayanışma Topluluğu), 1918'de üye sayısını 30.000'e çıkartmıştı. Örgütün ismi 1921'de Japon Emek Konfederasyonu olarak değiştirildi. Sendikanın yönetiminde reformist eğilimli sendikacılar bulunsada sendikayı tabandan hareket ettiren, anarko-sendikalist işçilerdi. İşçiler arasında anarko-sendikalist düşünceler yayan Kindai Shiso (Çağdaş Düşünce) dergisinin teorik olarak savunduklarını pratiğe geçirmek için 1919 yılında Rodo Undo (Emek Hareketi) adlı anarşist bir işçi örgütü kuruldu. Örgüt, aynı adla bir de yayın çıkarıyordu.

1917 Rus Devrimi tüm dünyada olduğu gibi Japonya'da da büyük bir heyecanla karşılandı. Ama Ôsugi, Bolşeviklerin iktidarı alarak Rus Devrimi'ni nasıl paramparça ettiğini çok geçmeden anladı. İlk önce Kronstad'ta Kızıl Ordu'nun anarşistleri katletmesini öğrenmiş; sonrasında

Emma Goldman ve Alexander Berkman'ın Bolşevik Parti'yi eleştiren makalelerini çevirerek, Bolşeviklerin Rusya'da neler yaptığını Japonya işçi ve köylülerine aktarmıştı.

İşçi örgütlenmelerinin nasıl olacağı noktasında anarşistler, komünistler ve reformistler arasında ideolojik bir mücadele başladı. Komünistlerin Rusya'da yaptıkları üzerine otoriter örgütlenmeleri ve reformistlerin kapitalizmle uzlaşmacı politikaları, anarşistleri kendi ilkelerine dayalı bir işçi örgütü kurmaya itti. Anarşistler de "Özgürlükçü Sendikalar Federasyonu" (Zenokoku Rôdô Kumiai Jiyû Rengôkai)'nu kurdular. Böylece 1925 yılından itibaren anarşistler, komünistler ve reformistler, kendi kurdukları sendikalarda konumlandılar.

İktidarın İkinci Darbesi

1923 Eylül ayında, Japonya anarşist hareketine, Kôtoku'ların idamında olduğu gibi, şiddetli bir devlet saldırısı gerçekleşti. 1 Eylül 1923'te Doğu Japonya'da (Kantô bölgesi) büyük bir deprem meydana geldi. Deprem sonucu yaklaşık 90.000 kişi yaşamını yitirdi. Deprem ardından engellenemeyen birçok yangın, evlerin kül olmasına neden oluyordu. Devlet yangınların, devrimcilerin kundaklamaları sonucu çıktığı söylentisini yaydı. Söylenti çığ gibi büyüdü ve yüzlerce Koreli sokaklarda linç edildi. Kargaşa sırasında polis ekipleri Sakae Ôsugi ile eşi Noe Itô ve 6 yaşındaki yeğenini gözaltına aldı. İşkence yaparak vücutları kurşunlanan anarşistlerin ve 6 yaşındaki yeğenlerinin bedenleri, 4 gün sonra bir kuyuda bulundu. Anarşist bir ailenin katledilerek bedenlerinin

kuyulara atılması, anarşist hareket içerisinde doğrudan eylem tarzını tekrar gündeme getirdi.

Ôsugi'nin katledilmesi sonrasında işçi sendikaları içerisinde "Giyotin Derneği" adlı gizli bir örgüt ortaya çıktı. Ôsugi'yu katleden General Fukuda'ya karşı silahlı eylem gerçekleştirildi; Fukuda vurulmasına rağmen ölmedi. Giyotin Derneği sonrasında General Fukuda'nın evini havaya uçurdu.

Ôsugi yaşamını yitirse de ardında büyük bir anarko-sendikalizm mirası bırakmıştı. Aynı dönemde parlamentoyu savunan reformistlerle anarşistler arasında politik bir mücadelede sürüyordu. Japonya anarşist hareketi 1925'te genel oy yasası tartışmaları döneminde, işçilerin parlamenter sisteme katılımına karşı çıkan Kara Gençlik Birliği(Kokuren)'ni kurdular.

1945'ten Günümüze

1945 yılında, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, anarşist hareket eski örgütlülüğüne kavuşamadı. Japon devletinin Pearl Harbor'a saldırması sonrasında, ABD'nin Hiroşima ve Nagasaki kentlerine atom bombası atması sonucu devletlerarası olan bu savaşta asıl kaybedenin ezilen halklar olduğu bir kez daha açığa çıktı.

Tüm bu olanlara karşı anarşistler eskisi kadar olmasa da örgütlenmeye devam etti. Savaştan hemen sonra Mayıs 1946'da, 200'e yakın üyeye "Nihon Anakisuto Renmei" adlı Japon Anarşist Federasyonu kuruldu. Federasyon içerisindeki "saf anarşizm", anarko sendikalizm tartışmaları sonucu federasyon ikiye bölündü. Saf anarşizmi savunan grup Japonya Anarşist Kulübü'nü kurdu; anarko-sendikalist grup ise "Anarşist Federasyon"u. 1955'te Anarşist Federasyon

ismini Japonya Anarşist Federasyonu olarak değiştirerek Kuro Hata (kara bayrak) adlı yayını çıkarmaya başladı. 1968'e kadar örgütlenmeye devam eden Federasyon, bu tarihten sonra dağıldı. Daha sonrasında federasyon içerisinde bir grup 1980'e kadar Museifushugi Undo (Anarşist Hareket) isimli bir yayın çıkardı. 1970'lerde Tokya'da başlayan sendikal hareketlilik 1983'te Rodosha Rentai Undo (İşçi Dayanışma Hareketi) olarak kurulan anarko-sendikalist bir örgütlenmeye dönüştü.

Japonya'da anarşist hareket, İmparatorluğun baskı ve katliamlarına, her iki dünya savaşına ve sürekli olan tehdide karşı, yıllar boyunca örgütlendi. Anarşistler, binlerce işçinin ve köylünün örgütlendiği sendikalar, birlikler, örgütler kurdular; sayısız yayın çıkardılar. İmparatorluk anarşistleri yok ettiğini zannetse de, Japonya'da bir gelenek yaratan anarşizm her defasında küllerinden yeniden doğdu. Öyle ki bu topraklarda örgütlenen mücadeleyle anarşizm kavgasına başlayanlar, sadece kendi topraklarında değil, 1936'da İberya Yarımadası'nda faşist Franco'ya karşı mücadeleye katıldılar, enternasyonal bir dayanışma örneği göstermişlerdir.

(Anarşist kadın hareketi içerisindeki önemli isimlerden olan, baskı ve zulme karşı İmparator Meiji'ye suikast planında yer alan, Japonya'da politik tutuklu statüsü ile idam edilen ilk kadın olan anarşist Kanno Sugako ve onun Japonya'daki anarşist mücadele tarihine etkisi hakkında bilgiye, gazetemizin 32. sayısında yayınlanan "Tarihteki Anarşist Kadınlar (2)" başlıklı yazıdan ulaşabilirsiniz.)

VR-DER Kocaeli Dayanışma Akademisi'nin Seminerindeydi

Vicdani Ret Derneği Eşbaşkanı Merve Arkun ve Yönetim Kurulu Üyesi Hüseyin Civan, 23 Kasım günü, Kocaeli Dayanışma Akademisi'nin düzenlediği "Çocuğun Gördüğü Düş Müdür Barış?" seminerine katıldı.

KHK ile Kocaeli Üniversitesi'nden ihraç edilen Yard. Doç. Dr. Hülya Kendir, seminerde, "Dünden Yarına Savaş Karşıtı Hareketler" konusunu işlerken; VR-DER eşbaşkanı Merve Arkun ise seminerin ikinci kısmında "Türkiye'de Savaş Karşıtı Hareketin Tarihi" sunumunu gerçekleştirdi.

Arkun gerçekleştirdiği sunumda Türkiye'deki savaş karşıtı hareketin dününden ve bugününden bahsederken; Barışseverler Cemiyeti, Türkiye Barış Derneği, Savaş Karşıtları Derneği, Barış Anneleri İnisiyatifi, Savaşa Hayır Platformu, Barış İçin Vicdani Ret Platformu ve Vicdani Ret Derneği gibi somut deneyimlere de değindi; "vicdani ret" kavramına ilişkin tartışmalardan ve farklı perspektiflerden de bahsetti.

Gerçekleştirilen seminer, soru-cevap bölümünün ardından sonlandırıldı.

Avrupa Vicdani Ret Raporu Atina'da Açıklandı

Avrupa Vicdani Ret Bürosu (EBCO)'nun Atina'da düzenlediği yıllık toplantısında, Avrupa vicdani Ret Raporu açıklandı. Avrupa'da 2016 yılında vicdani ret konusunda yaşanan gelişmelerin aktarıldığı rapor, EBCO Başkanı Friedhelm Schneider'ın sunuşuyla açıklandı.

Raporda "Türkiye Devleti, insan-

ların inançları doğrultusunda zorunlu askerliği reddetmeleri konusunda yasal düzenlemeler yapmayarak, vicdani retçilere yönelik ciddi insan hakkı ihlallerini sürdürmektedir" denildi.

Vicdani Ret Derneği'nden avukat Davut Erkan da düzenlenen sunuma katılım gösterdi.

Tüfekli, Tanklı Militarizm Tiyatrosu

Sivas'taki Aksu Anaokulu'nda "Çocuk Dili İle 15 Temmuz" isimli bir "tiyatro" gösterisi düzenlendi. Milli Eğitim Müdürü Mustafa Altınsoy'un da katıldığı etkinlikte küçük yaştaki

çocuklar darbecilerin tanklarla sokağı çıkışını, TRT'den yayınlanan bildiri, Erdoğan'ın televizyondan yaptığı konuşmayı ve camilerden selâ okunmasını canlandırdı.

İsrail'de Vicdani Retçi Kadınlar 1 Aydır Tutsak!

Zorunlu askerliğin hem kadınları hem erkekleri kapsadığı İsrail'de Tamar Alon ve Tamar Zeevi isimli kadınlar, vicdani retlerini açıkladıktan sonra

gözaltına alındı. 16 Kasım'da vicdani retlerini açıklayan kadınlar, askere gitmeyi reddettikleri için 1 aydır İsrail devleti tarafından tutsak ediliyor.

Vicdani Ret Derneği'nden İşten Çıkarma Tebligatına Dair Açıklama

Milli Savunma Bakanlığı, yoklama kaçaklarının ve bakayaların çalıştığı işyerlerine göndermeye başladığı tebligatlarda, söz konusu kişilerin işten çıkarılmasına ilişkin bir baskı mekanizması işletmeye başladı. Bakanlık, tebligatlarla, yoklama kaçağı ve bakaya olan kişileri çalıştırmanın bir "suç" olduğu belirterek; bu kişilerin "askerlik şubesine yönlendirilmeleri" konusunda işverenler üzerinde bir baskı oluşturmaya; aksi takdirde söz konusu kişiyi askerlik şubesine yönlendirmeyen işverenlerin OHAL koşullarında iki yıla kadar ceza ile tehdit etmeye başladı.

Vicdani Ret Derneği konuya ilişkin

yaptığı açıklamayla "Bu tebligatlar bir yandan askerlik yapmamış kişiler üzerinde yaptırım oluştururken; bir yandan da içinde bulunduğumuz OHAL uygulamalarının nasıl bir süreç evrileceği konusunda da ipucu niteliğinde. İktidar 15 Temmuz sonrası darbe girişimini bahane ederek başlattığı OHAL ve savaş koşullarını sürdürmeye ve daha da ilerletmeye niyetli bir şekilde, yaşamımıza yönelik saldırısını var gücüyle devam ettirmektedir" dedi. VR-DER ayrıca tebligat ile karşı karşıya kalıp işten atılan ya da atılma tehdidi altında bulunan herkese, hukuki danışmanlık konusunda dayanışma göstereceklerini belirtti.

Vicdani Ret Derneği'nden 'İşten Çıkarma' Tebligatına İlk İtiraz

Vicdani Ret Derneği üyelerinden Timuçin Kızılay, dernek avukatlarının hukuki dayanışmasıyla, Milli Savunma Bakanlığı tarafından iş yerine yollanan "işten çıkarma tebligatı"na karşı, İdare Mahkemesi'nde ilgili kararın en kısa zamanda yürütmesinin durdurulmasını ve sonuç olarak iptali istemiyle ilk davayı açtı.

45 yaşında olan Timuçin Kızılay vicdani reddini 2000 yılında açıklamıştı. İşyerine gönderilen tebligatın ardından bu zamana kadar askere gitmediğini, bundan sonra da gitmeyeceğini söyleyen Timuçin Kızılay'ın açtığı iptal davası, konu hakkında açılan ilk dava olarak biliniyor.

ABD'nin Kuzeyinde Bulunan Eyaletlerden **Kuzey Dakota'da** **Boru Hattı'na HAYIR!**

Özgür Oktay

ozoktay@mevdangazetesi.org

2016'nın Nisan ayında Sioux yerlilerinin, Kuzey Dakota Boru Hattı'na karşı Duran Kaya kampını kurarak başlattığı direniş, kıtanın dört bir yanından gelen yüzlerce yerli kabilesinin ve onlara katılan su savunucularının katılımıyla bugün 5000 kişiye ulaşan üç direniş kampında sürüyor. Günde yaklaşık 500.000 varil petrol taşınması planlanan boru hattı, hem halkın yaşam alanlarının yakınındaki su havzalarından, hem de bölgenin temel yaşam kaynağı olan Missouri Irmağı'nın altından geçiyor. Boru hattı inşaatı ve daha sonra oluşabilecek sızıntılar, suları kirleterek bölgedeki yaşama ciddi kalıcı zarar verme tehlikesini taşıyor.

Sioux yerlileri, 1851 antlaşmasından beri devletin sürekli gasp ettiği Oceti Sakowin Oyate toprakları üzerindeki mezarlıkların ve kutsal suların üzerinden geçen boru hattını durdurmak için bir yandan hukuki mücadelesini sürdürürken, kamptaki direnişçiler doğrudan eylemlerle boru hattının inşaatını duraklattı. Duran Kaya kampı, direnişin başladığı ilk aylardan beri artan polis şiddetiyle karşılaşılıyor. Polis, köpeklerle, biber gazı, plastik mermi ve ses bombalarıyla saldırırken, en başından beri çıplak arama ve kafese kapatma uygulamalarını

sürdürüyor ve tutuklamaları artırıyor. Bunun yanı sıra bir faşistin eylemcilerin üzerine kamyon sürmesi ya da bir özel güvenlikçinin otomatik silahla kampa sızması gibi tacizler de yaşanıyor. Ekim ayının sonunda eyalet polisi ve ulusal muhafızlar ve çevre eyaletlerden gelenler dahil birçok şubeden polis, direniş kampını ve yollardaki barikatları tahliye etmek için yoğun operasyonlara başladılar. 20 Kasım'da, polisin kapattığı yoldan geçmeye çalışan eylemcilerden, -2 derece soğukta sıkılan su nedeniyle çoğu hipotermiye giren 300 kişi yaralandı, 400'den fazla kişi tutuklandı.

İnşaatın asıl işvereni durumunda olan ve bölgede yetkili olan Amerikan Kara Kuvvetleri'ne bağlı Mühendislik Kolordusu (CoE), 5 Aralık tarihine kadar bölgenin tahliye edileceğini bildiren bir resmi yazı gönderdi. CoE, ABD'nin baraj, kanal ve su baskınları ile ilgili çalışmakta ve hidroelektrik santral inşaatlarının %25'ini yaptı. CoE daha önce, çoğunlukla siyahların yaşadığı New Orleans'da set inşaatı yapmış ancak Katrina Kasırgası sırasında yıkılan setler katliama neden olmuştu. Bu katliamda kötü tasarım ve standartın altında inşaat nedeniyle CoE de sorumlu tutulmuştu.

Tahliye emri üzerine 2000 kadar Vietnam ve Irak gazisi direnişçilerle dayanışmak için bölgeye geldi. Aylar süren direniş ve dayanışma sonucunda CoE, boru hattının güzergahının değiştirilmesi yönünde karar verdi. Direnişçiler kazanımı büyük kamp ateşi ve yerli danslarıyla kutlarken, Duran Kaya kabile reisi Archambault II, artık insanların Kuzey Dakota'nın sert kışını kampta geçirmek zorunda olduklarını, kışı aileleriyle birlikte geçirebileceklerini söyledi. Ancak direnişçilerin çoğu bir yere gitmeyeceklerini söylüyor. Bu kararın devletin oyalama taktiği olabileceğine ve Trump'ın göreve geldikten sonra bu kararı tersine çevirmeye çalışacağına neredeyse kesin gözüyle bakılıyor.

Kuzey Dakota direnişine #NoDAPL hashtagiyle internet üzerinden birçok destek geldiği gibi Tokyo, London, Vancouver, Calgary ve ABD'nin birçok şehrinde dayanışma eylemleri yapıldı. ABD'nin yüz yılı aşan yok etme politikalarına direnen yerli halklarına ve onlarla beraber yaşamı savunan Duran Kaya'ya selam olsun.

Mni Wiconi!

Su Hayattır!

Çin'de Hava Kirliliği Büyüyor

Yoğun endüstriyel faaliyetlerinden dolayı uzun süredir, insanların ürkütücü derecede hava kirliliğine maruz kaldığı Çin'de, kirlilik inanılmaz boyutlara vardı.

Toplamda 23 şehirde kırmızı alarm ilan edilirken, kirliliğin yayıldığı alanın 10 milyon metrekareyi bulduğu görüldü. Öte yandan, Pekin'de otobanlar kapatıldı, toplu taşıma kapasiteleri yüzde 15 artırıldı ve araçların tek-çift plakalara göre trafiğe çıkmasına karar verildi. Ayrıca Pekin ve civarında okullar tatil edilirken, 1200 fabrikanın üretime ara verdiği açıklandı.

Malatya'da Atık Sular Ölüm Saçıyor!

Malatya Organize Sanayi Bölgesi'ndeki fabrikalardan dökülen atık suların kirlittiği Karakaya Barajı, eko-sistemi tehdit ediyor. Tohma Irmağı üzerinden baraja dökülen atık sular, baraj suyu içerisindeki canlı yaşamın her geçen gün daha fazla tahrip olmasına yol açıyor.

Trump'tan Nükleer Hazırlığı

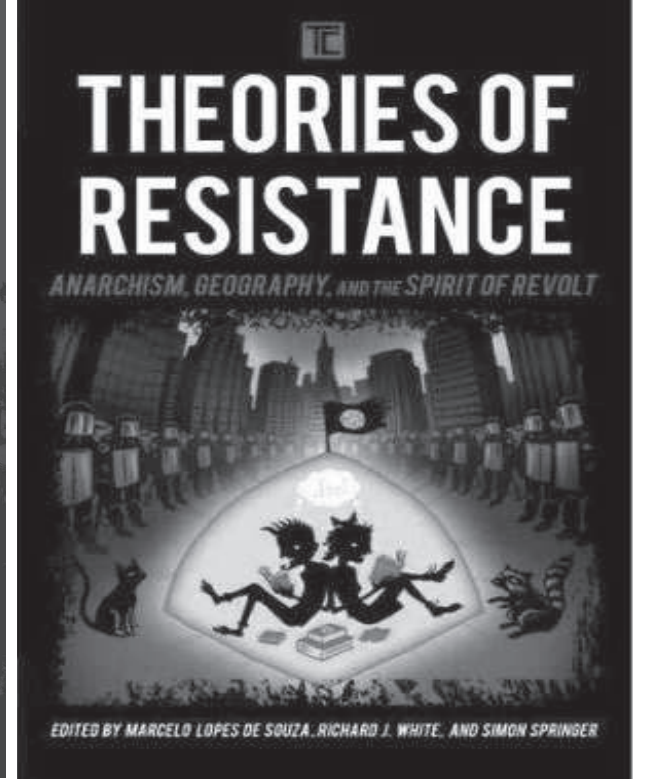
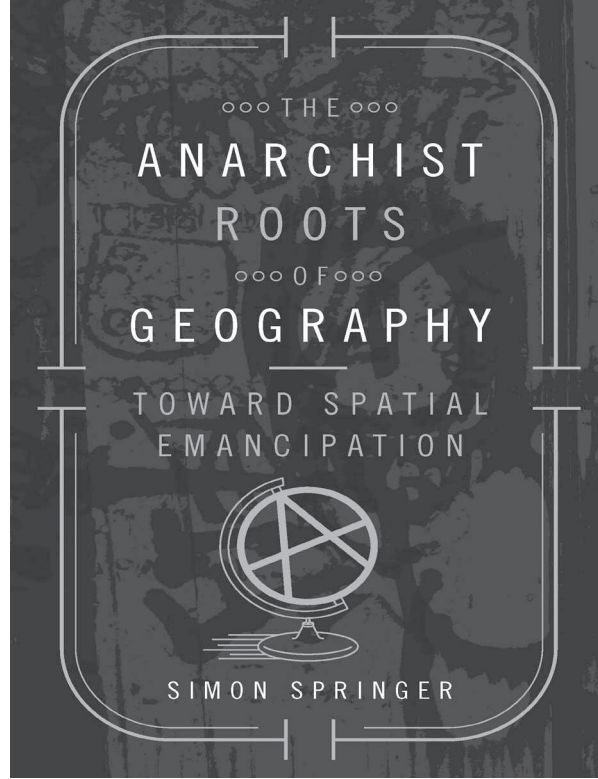
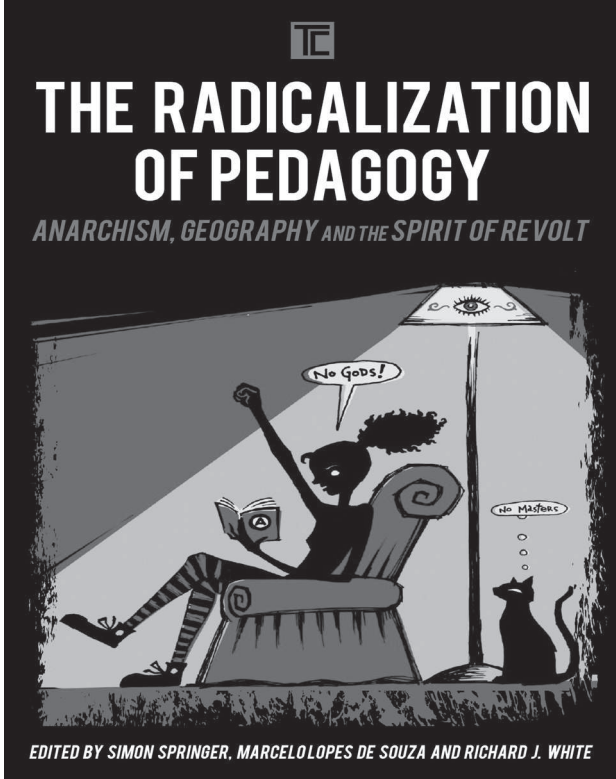
ABD'de 20 Ocak'ta başkanlık koltuğuna oturmaya hazırlanan Donald Trump, Twitter aracılığıyla yaptığı açıklamada ülkenin Nükleer kapasitesini güçlendireceğini söyledi. Kullanıldığı savaşlarda canlı yaşamı tamamen yok eden, geri dönüşmez hasarlar yaratan nükleer silahların tekrar kullanılma ihtimali bile felaket senaryoları yazılmasına olanak verecek cinsten.

Katar Emiri'nin Emlakçı Ziyareti Devam Ediyor(!)

Trabzonspor'un Akyazı Spor Kompleksi'nin açılışında Cumhurbaşkanı'nın ve Başbakan'ın fotoğraflarının arasında asılan Katar Emiri Şeyh Temim Bin Hamad Al Sani portresi bir süredir devam eden TC-Katar ilişkilerinin tekrar gündem olmasına neden oldu.

TC'ye her gelişini adeta bir emlakçı ziyareti gibi kurgulayan Katar Emiri Şeyh Temim Bin Hamad Al Sani'nin gündeminde bu kez Trabzon Havalimanı, Trabzonspor Mehmet Ali Yılmaz Tesisleri, Akyazı'daki bazı bölgelerinin Katarlı büyük şirketlere devri ve Araklı'ya kurulmak istenen "Arap Kenti" gibi konu başlıkları yer alıyordu. Katar Emiri en son geldiğinde de TC'nin en pahalı evini satın almıştı.

Anarşistlerin Teori ve Pratik Tartışmaları (3) Radikal Bir Coğrafya Neden Anarşist Olmalıdır?

Uzam/Mekan politikalarının, özellikle toplumsal muhalefetin gündeminde yaratıcı bir bakış açısı meydana getirdiği, bu yaratıcı bakış açısıyla iyi bir eleştirel literatür olduğu gerçektir. Özellikle son on yıl düşünüldüğünde, dünyanın farklı coğrafyalarında gerçekleşen toplumsal hareketler ve bu hareketlerin bir "uzam/meکان" üzerinden tanımlanıyor ya da en azından ilişkilendiriliyor oluşu önemli bir ayrımdır.

Sadece uzam/meکان tartışmalarında ve belirli

disiplinlerde değil, toplumsal muhalefetin gündemini meşgul eden farklı tartışmalarda ve dolaşısıyla disiplinlerde anarşist bir perspektifin var olması gerektiğini her fırsatta dillendiriyoruz.

Aynı kaygıyı, çok yerinde bir gereklilikle coğrafya alanında güden radikal coğrafyacı Simon Springer'in 2004 yılında *Dialogues in Human Geography* dergisinde yer almış "Radikal Bir Coğrafya Neden Anarşist Olmak Zorundadır?" yazısından bazı bölümleri sizlerle paylaşıyoruz.

Daha önce bu bölümde yayınladığımız "Onaltılar Manifestosu" ve "Devrimci Sendikalizm ve Anarşizm" başlıklı tartışmalarda olduğu gibi, oldukça verimli bu tartışmanın bir diğer tarafında duran David Harvey'nin yanıtından bölümleri ve Springer'in Harvey'e son yanıtından bölümleri ilerleyen sayılarımızda yayınlamaya devam edeceğiz. Yazıların uzunluğundan kaynaklı sadece belirli bölümlerini yayınladığımız ve yayınlayacağımız yazıların uzun hallerine Meydan Gazetesi'nin internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

Simon Springer

Giriş

David Harvey'nin coğrafya disiplinindeki devrimci ve karşı-devrimci teorileri ele aldığı ve geriye dönüp bakıldığında disiplin açısından "radikal bir dönemece" vesile olduğu anlaşılan etkili makalesine yazdığı yanıtta Steen Folke "Radikal coğrafyanın neden Marksist olması gerektiği" argümanını ana hatlarıyla ortaya koymuştu. Birçok akademisyenin üst-orta sınıf kökenli olması ve coğrafyanın o zamana dek büyük ölçüde, hakim toplumsal güçleri ifade edecek şekilde gelişmiş olduğunun farkına varmak iki akademisyenin de canını sıkıyordu. Bunlar hoş ve belki çok daha önce yapılması gereken eleştirilerdi elbette ama bu iki izahın sorunlu yanı, hiçbir yerinde anarşist fikirlere yer verilmemiş olmasıydı. Sıkıntılı bir durumdu bu çünkü Folke radikal coğrafyanın bütünüyle Marksist olduğunu iddia etmeden yüzyıl önce bir radikal coğrafya geleneği zaten vardı ve epey de gelişmişti. Harvey'nin o zamandan bu yana tanınan derin etkisi ve üretkenliği Folke'nin zorunlu olduğunu düşündüğü şeyi iyice pekiştirmeye yaradı sadece çünkü radikal coğrafya -en azından, feminist eleştirinin her birimizin dikkatini celp etmeye başladığı 1980'lerin sonları ve 1990'ların başlarına kadar- esas itibarıyla Marksizan analizle eşanlı hale geldi. Pekî tarihsel bir kazı yapıp Élisée

Reclus ve Peter Kropotkin'in anarşist coğrafyaları sayesinde atılmış temellerine ulaşmaksızın "radikal" coğrafya nasıl olur da adına yaraşacak bir biçimde "radikal" olabilirdi ki? Bu ikili kendi zamanlarında büyük bir etki bırakmıştı; on dokuzuncu yüzyılın sonlarında anarşist bir bakış açısıyla pek çok radikal coğrafya metni kaleme almışlardı. Folke bu kökleri keşfetmeyi önemli görmemiş miydi? Günümüzde kullanılan "radikal" kelimesi Ortaçağ İngilizcesinde "kök oluşturmak" anlamına, esas kaynağını aldığı Latince'deyse (radix) harfi harfine "kök" anlamına geliyordu. O halde coğrafya nasıl olur da bu evvelki anti-kapitalist coğrafi düşünce geleneğine bağlanmadan radikal olduğunu iddia edebilir? Harvey eleştirel coğrafya uzmanlığına evrilmiş uzun meslek hayatında Kropotkin ve Reclus'a yalnızca asgari derecede değinmiş, onların çalışmalarını ele aldığındaysa bunu bariz bir müphemlikle yapmıştı.

Anarşizm, Union of Socialist Geographers Newsletter ve Antipode dergisinin özel sayıları sayesinde daha fazla sayıda insanın dikkatini çekmişti. Ben de bir yazımda, coğrafyacıların anarşizme gösterdiği ilgi son yüzyıl boyunca iniş ve çıkış gösterse de, bunun dönemsel olarak patlamaya devam ettiğini, sözgelimi Cook ve Pepper'in editörlüğüyle yayıma hazırlanan Contemporary Is-

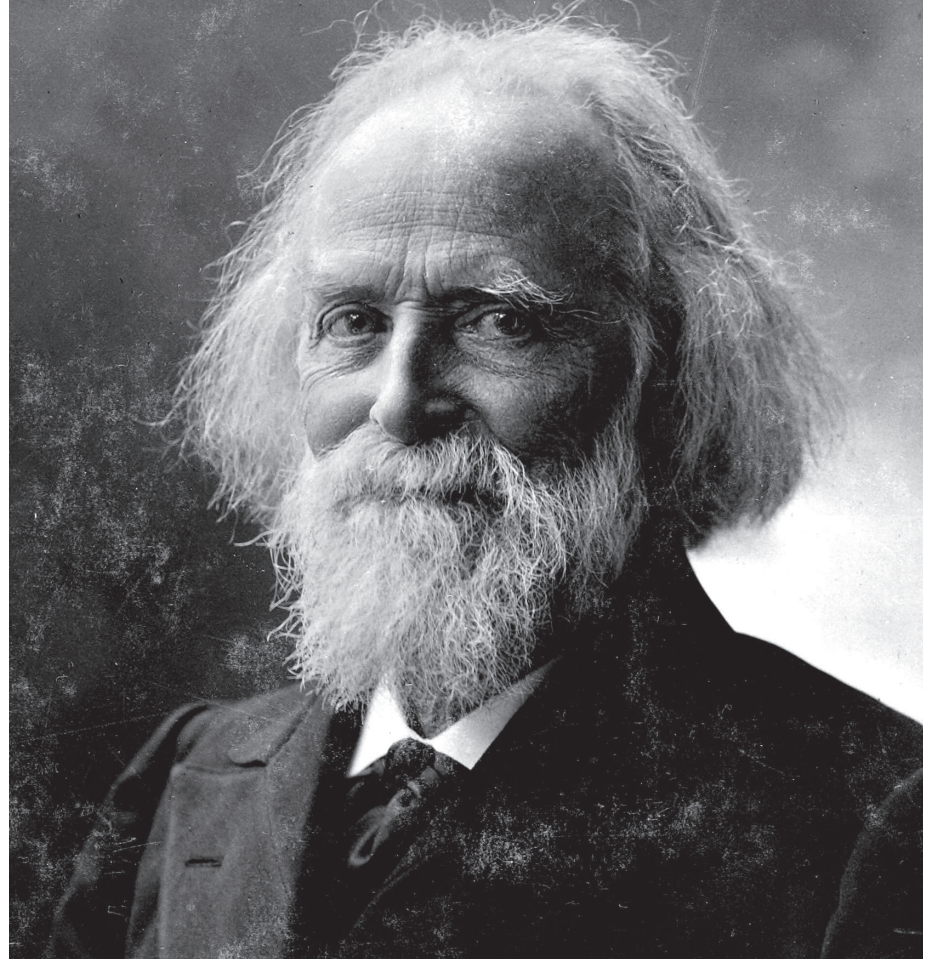
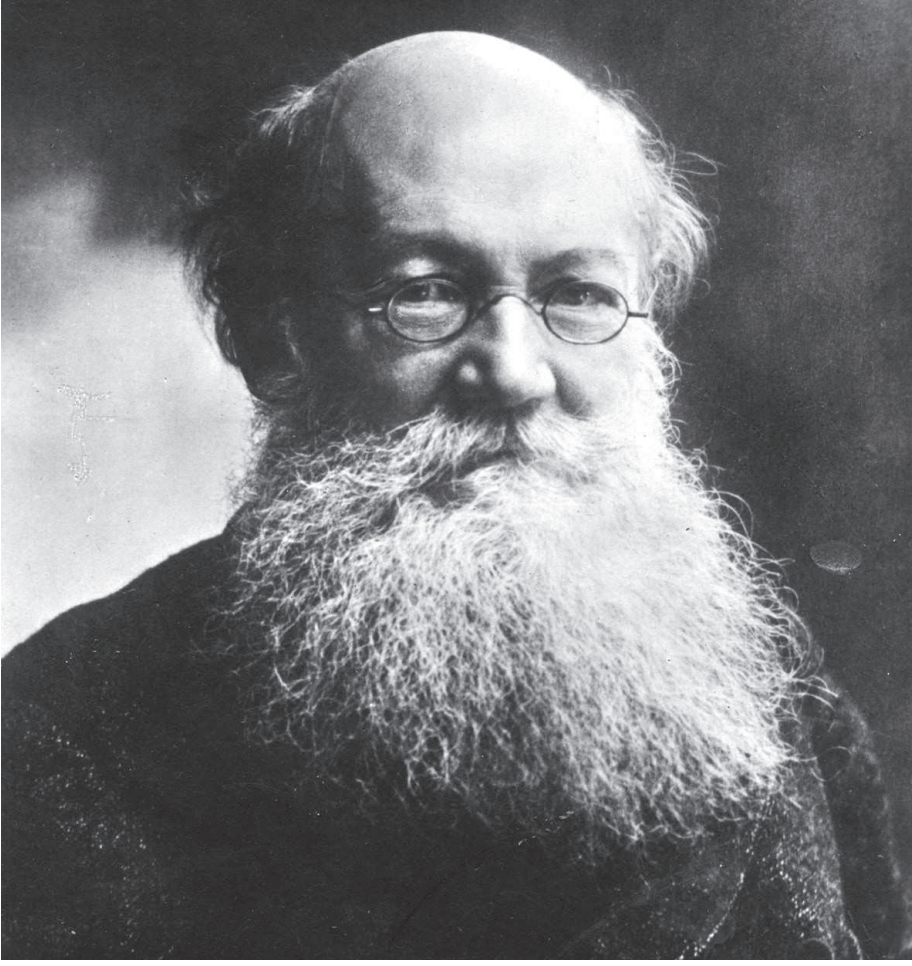
sues in Geography and Education'ın özel sayısının bu minvalde gösterilen alakanın bir başka çarpıcı örneği olduğunu göstermiştim. Ne var ki bu inisiyatiflerin düzensizce ortaya çıkması, öncelikli olarak Marksist bakış açılarının devamlı gösterilen alakanın neticesinde -bilhassa Harvey'nin çalışmaları, takip eden radikal coğrafyacıların büyük çoğunluğu için mihenk taşı olmuştu- gölgede kalmalarına yol açtı. Marksizan coğrafyacıların anarşizmi büyük ölçüde göz ardı etmeyi tercih etmiş olması aslında yeni bir şey değil. Marksistler uzun zamandan beri anarşizmi bir yandan salt bir devlet karşıtlığının ötesine gidemeyen bir akım olarak tanımlama eğilimi göstermiş, diğer yandansa anarşizmin de kapitalizmi reddetmesini, özel mülkiyet kurumunu ilga etmeye çalışmasını umursamamış, umursasa bile bu reddiye-yi pek kale almamıştır.

Dolayısıyla anarşizmi sırf devlet karşıtı bir siyasi eğilime indirgemek anarşizmi genel sosyalist hareket içindeki yerinden bile isteye çıkarmaya çalışmak demektir. Marksizan bir açıdan bakıldığında bu bir anlam ifade edebilir tabii, zira Marksistler böylece kendi ideolojilerini yegane anti-kapitalist seçenek olarak sunabilir.

Kropotkin'in öngörüsünden ve Reclus'nün toplumsal adalet tutku-

sundan ilham alan bu makalede radikal coğrafyaya dair yenilenmiş bir iddia, radikal kelimesinin etimolojisiyle daha uyumlu ve bu iki büyük düşünürün coğrafya praksisinde uygulamaya koyduğu anarşist köklere odaklanan bir iddia öne sürülüyor. Bu makaleyi son zamanlarda Antipode ve ACME dergilerinin anarşist coğrafyalara adanan özel sayılarıyla kendini gösteren radikal canlanışa dahil ederek, coğrafya praksisinde anarşizmin yeniden kazandığı önemi değerlendirecek bir diyalog başlatmayı umut ediyorum. Anarşizmin, kendini sırf devlete karşı konumlandıran bir felsefe olarak yorumlandığı o basit değerlendirmenin ötesine nasıl geçtiğini gösteriyor ve hala devam ettirilen bu anlayışın sorunlu yanlarını ana hatlarıyla ortaya koyuyorum. Ardından tekel meselesini gündeme getirerek anarşist ve Marksizan düşünce arasındaki ayrışma odaklanıyor, anarşizmin bu mantığı nasıl reddettiğine, Marksizminse bu açıdan, özellikle de sınıf odaklı proleterya ve proletaryanın sosyalizme geçişteki rolüne dair belirlenimler belirli çelişkileri nasıl muhafaza ettiğine dikkat çekiyorum.

Beni bunları yazmaya iten esas saik, radikal coğrafyanın anarşist düşünce ve pratikle yeniden ilişkiye girme sürecine bir an önce başlaması gerektiğini söylemek; zira miadı çoktan dolmuş belirli fikirleri -me-

sela öncülüğü ve proletarya diktatörlüğünü- ısıtıp ısıtıp tekrar ortaya süren çağdaş Marksizan analizlerde bulunmayan belirgin bir canlılık var bu felsefi konumda. Öyleyse küçük baltamızı elimize alalım ve anarşizme yakıştırılmaya devam eden mitlerden bazılarının foyasını meydana çıkararak yerin karın altındaki tohumları gün ışığına kavuşturalım. Önümüz bahar ve bir önyargılar ormanı bizi bekliyor!

Devlet Merkeziliğinin Ötesinde

Proudhon'un anarşist olduğunu beyan eden ilk kişi olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda, anarşizmin tek derdinin devlet olduğunu söylemek gerçekten abes kaçıyor. Mülkiyet Nedir? Ya da, Hak ve Hükmetme İlkesine Dair Bir Soruşturma Proudhon'un başyapıtıydı. Kitabın ana sorusuna verdiği "mülkiyet hırsızlıktır" yanıtı kapitalizm karşıtı bir şiar ve anarşist hareketin ilk tanımlayıcı özelliği haline gelmiştir. Daha yakın zamanlarda, yeni bir grup anarşist coğrafyacı bileşik bir anarşizm anlayışı geliştirmiştir. Anthony Ince'e göre "anarşizmin bütüncül yaklaşımı -kapitalist sistemlerde, birbiriyle iç içe geçmiş ve ayrılacak şekilde bağlı olan, karşılıklı etkileşim içinde birbirinden faydalanan birçok farklı etkenin var olduğunu teşhis etmesi- onun kapitalizmin mücadeleye açık coğrafi mıntikasını tahlil etmeye uygun olduğu anlamına gelir; ben ise bir yazımda şöyle demiştim: "Anarşist coğrafyaların vaadi tam da bütünlük bir şekilde düşünme ve birbirlerine indirgenemeyen çoğul tahakküm aygıtlarının herhangi birine öncelik vermeyi reddetmeye dayanır."

Gelin görün ki Engels'ten el alan Marksistler, anarşistlerin devleti esas veya tek düşman olarak gördüğü mütinden bahsedip durmuştur.

Lafın kısası, Marksistler kapitaliz-

me karşı ne kadar eleştirel olduklarını iddia ediyorlarsa, anarşistler de kapitalizme karşı o kadar eleştireldirler. Aradaki esas fark ise Marksizmin tekelin belirli biçimleriyle çalışmayı istemeye devam etmesi, anarşizminse bu tür dışlayıcı bir pratiğe dahil olmayı reddetmesidir.

Tekellere Dair

Tıpkı Marx gibi ama ondan neredeyse otuz yıl önce, Proudhon kapitalistlerin işçileri aldattığını çünkü işçilerin ücretli emeğinin kendilerine sağladığından daha fazla değer ürettiğini ve dolayısıyla üretim araçlarını denetim altında tutmanın etik anlamda işçilerin hakkı olduğunu fark etmişti.

Bu bakımdan, pek az coğrafyacının Proudhon'u gerçekten değerlendirmeye almış olması bayağı tuhaf gelebilir. Ancak Marx, o zamanlar epey meşhur bir sosyalist olan Proudhon'u "düşüncesinin kindarca tahrif edilmesini devam ettirmek suretiyle" alaya almış, böylece o zamanlar pek bilinmeyen radikal bir düşünürün çalışmasının okunması için Proudhon'un şöhretini kullanarak kendi adını parlatmaya girişmişti.

Harvey'nin tüm çalışmalarında da Proudhon'a tek tük atıfta bulunduğunu görüyoruz. Gerçi yakın zaman önce Paris hakkında yazdığı kitapta bu Fransız sosyalistine değinmeden geçmesi öyle kolay değildi. Marx'a ve dolayısıyla onun Proudhon hakkındaki değerlendirmesine mütemadiyen gösterilen hürmet sonucunda ortaya çıkan Proudhon'un düşüncesine dair ısrarcı kavrayışların yol açtığı bu ihmal radikal coğrafyanın gidişatını belirliyor. Harvey'nin bundan kırk yıl kadar önce yayınlanan ilk büyük Marksist çalışmasından bu yana beşeri coğrafya disiplini kapsamında en çok atıfta bulunulan kişi, hatta bu konuda bir tekel kurduğu bile söylenebilir.

Sonuç

Çağdaş radikal coğrafyanın taze kana ihtiyacı var zira geleneksel Marksizan analizin kapsamına girmeyen alışılmadık coğrafi tahayyüller karşısında kayıtsız, kuşkucu ve hasmane kalıyor. Hal böyle olunca, Marksizme karşı alternatif bir sosyalizm olarak anarşizm, çağdaş beşeri coğrafyacılar tarafından neredeyse hepten göz ardı ediliyor. Anarşizme atıf yapmak gerektiğinde, bu kelime ya yanlış bir kullanımla şiddet ve kaosun eş anlamlısı olarak sunuluyor ya da hiç ümit vermeyecek derecede ütöpik bir proje, sözümona "gerçeklik"le bağdaşmaz veya uygulanamaz bir proje olarak değerlendirilip hakir görülüyor. Anarşizmin bir proje olduğunu varsaymak doğru değil; böyle bir varsayım tam da Marksizan düşünce alanını yansıtır. Daha uygun bir tanımla anarşizm, göstermeye çalıştığım üzere, devamlı açılıp gelişen bir süreçtir; doğrudan eylem, yardımlaşma, gönüllü birliktelik ve kendini örgütlenme yoluyla sürekli şimdinin içerisinde kurulabilen ve nihai bir sonu ya da amacı bulunmayan çok yönlü bir araçtır.

Anarşizm, akademinin sınırları içinde bile, en kaba basmakalıplarla anılıp geçilmekte, anarşizmin sırf adını anmak bile, düzensizliği ve şiddeti çağrıştıran gayri-eleştirel ve gerici bir imgeyi uyandırmakta. Ayrıntıya ihtimam göstermekle iftihar eden bir sürü akademisyenin ortasında bu durumla uğraşmak yorucu, zaten Reclus'nün şu sözleri de yüzyıldan fazladır bu durumun aynı olduğunu gösteriyor:

"Toplumsal ve siyasal mevzular üzerine kamusal olarak söz alan kişiler anarşizm küfrünün kamunun gözüne girmede şaşmaz bir pasaport olduğunu görür. Akla hayale gelebilecek her suç bize isnat edilir ve hakikati öğrenemeyecek

kadar tembel olan kamuoyu anarşizmin fenalık ve kaosun başka bir adından ibaret olduğuna kolayca ikna edilir. Aşağılanmalar silsilesine mahkum edilip nefretle karşılanan bizlere, birinin canını çıkarmanın en iyi yolunun onun adını çıkarmaktan geçtiği ilkesiyle muamele edilir."

Radikal coğrafyacılar daha iyisini yapabilir.

Anarşistlere göre, "yaptıklarımız ve düşündüklerimiz arasında bir fark yoktur, ama teori hiç durmaksızın eyleme, eylem de hiç durmaksızın teoriye dönüşür." Ne düşünüyorsak, ne yapıyorsak, ne yazıp çiziyorsak, o oluruz. Yeryüzünü umutlarımızın ve hayallerimizin kalemiyle yazmak, maddilikten yoksun bir illüstrasyonun taslağını çıkarmak değil sadece. Bizatihi bu tahrirden kırılan ışıklar yaşadığımız dünyaya yansır ve böylece bu dünyanın niteliğini dönüştürür. İşte bu yüzdendir ki radikal coğrafya anarşist olmak "zorundadır". Zira onun anarşisinde kaos ve yıkım, hiyerarşi ve öncücülük, yabancılaşma ve sömürü yerine, örgütlenmeye, dayanışmaya, topluluğa, yakınlığa ve fırsata dayanan yeni coğrafyalar sökün eder. Bu benim inanmak zorunda olduğum bir "sihir", çünkü onun büyüsunü reddetmek özgürleşmeci siyasetin tabutuna çiviye çakmak ve devletin cinnetine teslim olmaktır. "Anarşizm romantik bir fabl değil," demişti Edward Abbey "hayatlarımızın yönetiminin krallara, rahiplere, siyasetçilere, generallere ve bölge idarecilerine emanet edilemeyeceğini öngören, beş bin yıllık tecrübeden süzülerek oluşturulmuş gayet gerçekçi bir kavrayıştır." Dolayısıyla ben bir anarşistim elbette; tam burada ve şimdi başka bir dünya mümkün olsun diye anarşistim. Temeller yerli yerinde.

İngilizce'den Çeviren Erkan Ünal'ın Cogito dergisinin 84. sayısında yer alan çevirisinden yararlanılmıştır.

Paylaşma ve dayanışmayla dolu adaletli ve özgür bir dünya için dünyadaki tüm iktidarlara

Meydan Okuyoruz

Anarşist Ekonomi Tartışmaları(18)
Ekonomik Yapı ve Koordinasyon
s 22

Kapitalizmin Skandalları
s 30

Bizden Korksun
s 42

Göbeklitepe
Ekonomik Altyapının Arkeolojisi
s 26

meydan
1 TL
www.meydangazetesi.org
AYLIK ANARŞİST GAZETE SAYI: 30 ARALIK 2015

HER ŞEYİ YASAKLAMAK

s 24

Meydan Gazetesi yazarı Hüseyin Civan'a hapis cezası verildi

Gazetemizin 2015 Aralık ayında "Her Şeyi Yasaklamak" manşetiyle yayımlanan 30. sayısında yer alan "Devletin Gelişi de Gidişi de Korkusundandır", "İkinci Bir Emre Kadar Yasak" ve "Yaşamın Yeniden Yaratılması" başlıklı yazılardan dolayı, gazete hakkında "terör örgütü propagandası yapmak" iddiasıyla, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma başlatılmıştı. Soruşturmanın ardından açılan dava, yaklaşık bir yıl süren yargılamanın ardından sonlandı.

22 Aralık günü görülen karar duruşmasında, gazetemizin yazarı Hüseyin Civan hakkında, "terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmaya teşvik edecek şekilde propaganda yapmak" suçlamasıyla, 1 yıl 3 ay hapis cezası verildi.

Bizler yargılanmamıza ve ceza almamıza sebep olan devletin iddia ettiği gibi terörü değil, yaşamı savunuyor; inandığımız özgür yaşamın ancak mücadele ederek yaratılabileceğine inanıyoruz.

Yaşamlarımızı ve iradelerimizi gasp eden devletin kendisinin terör olduğunu bilen anarşist bir gazete olarak; maruz kaldığımız baskılara karşı savunduklarımızı yazmaktan vazgeçmeyeceğiz.

Yaşamı ve tüm yaşam alanlarımızı HES'lerle, türlü rant ve kentsel dönüşüm projeleriyle talan eden şirketlere karşı; kadını şiddetle baskılayan, kimliksizleştiren ve katleden erkek egemenliğine karşı; iktidarın kendisinden olmayan herkesi ötekileştiren nefret politikalarına karşı; patronların kar hırsıyla işçileri katlettiği kapitalist sömürüye karşı; kendi çıkar savaşlarında ezilen halkları katleden, varlığını bizleri yok etmek üzerine kuran devlete ve tüm iktidarlara karşı yaşamı savunanlar olarak, gerçeği söylemeye, yazmaya ve yazdıklarımızı yaygınlaştırmaya devam edeceğiz.

Azerbaycan'daki Anarşist Tutsaklarla Dayanışma Çağrısı

Anarşist yoldaşlar; Bayram Mammadov ve Qiyas İbrahimov, Azerbaycan devletinin sürdürdüğü adaletsizliklere karşı, eski devlet başkanı Haydar Aliyev'in Bakü'de bulunan heykeline yaptıkları yazılamalardan dolayı, 10 Mayıs 2016 tarihinde gözaltına alındılar. Qiyas İbrahimov 10 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

Bayram ve Qiyas'ın yaptıkları eylem her ne kadar başka coğrafyalarda basit bir eylem gibi görünse de, heykelin üst düzey güvenlik önlemleriyle korunması nedeniyle Azerbaycan'da oldukça ses getirdi.

Azerbaycan devletinin kurucusu, 1969'dan ölümüne dek Sovyetler Birliği'nin Azerbaycan temsilcisi olan ve 2003'te de iktidarı oğlu İlham Aliyev'e devreden eski devlet başkanının heykeline bu tarz bir eylem yapabilmek oldukça önemlidir.

Heykele tapanların arasında yaşıyorsanız ona itaat etmemek cesaret gerektirir. Bayram ve Qiyas da devletle özdeşleşmiş bu iktidar sembolünün kutsallık tabusunu yıttılar. Bu yüzden olacak ki, Bayram ve Qiyas'ı gözaltına alan devlet, onların daha fazla ceza almaları için üzerlerine uyuşturucu yerleştirdi.

"Yasa dışı eroin bulundurma suçlaması"nın on iki yıla kadar hapisle cezalandırılabilirdiği Azerbaycan'da, Bakü'deki Ağır Ceza Mahkemesi, 25 Ekim'de Qiyas İbrahimov'u 10 yıl hapse mahkum etti. Aynı suçlamayla yargılanan Bayram Mammadov'un davası ise sürüyor.

Bayram ve Qiyas duruşmadan önce ve sonra ağır işkenceler gördüler. Avukatları Elçin Sigidov, Bayram'ın polis merkezinde gördüğü sürekli işkence üzerine bilgiler paylaştı. Bayram'ın mektubundan bazı alıntılar şöyle:

"... sonra beni bir general'in ofisine getirdiler ve "heykelin önüne çiçek koyup AzTV'ye (devletin resmi televizyonu) konuşarak heykelden özür dilersen ser-

best bırakılacaksınız" dediler. Bunu reddettim, beni yine dövdüler."

"... 12 Mayıs'taki duruşmadan sonra beni TDC amirinin ofisine götürdüler." Sivil giyimli 2 kişi, bazı isimler vermeme ve onları benle birlikte çalışmakla suçlamamı söylediler. Çok geç olmadan heykelin önüne çiçek koymamı ve AzTV'ye konuşmamı ve böyle yaparsam beni bırakacaklarını söylediler. Bunu reddettim ve birini aradılar ve "onunla bir süre ilgilen"mesini söylediler. Beni bodrum katlara indirdiler. Kelepçeli olduğum halde beni yumruk, tekme ve copla dövüyorlardı. Üstelik ayaklarımı zincirlediler ve döerken kimse beni duymasın diye ağızımı bantladılar."

"Beni yere yatırdılar, biri ayağımı tutarken diğeri falaka yapıyordu. Sonra birkaç kez beni havaya kaldırıp aniden bırakarak yere düşürdüler. 4 ya da 5 defadan sonra bantlar yırtıldı ve bu sefer ayaklarıyla ellerimi ezdiler."

İşkenceye uğrayan ve tutsak edilen Bayram ve Qiyas yoldaşlarımız adına, biz Azerbaycan'daki anarşistler, dünyanın her yerinden yoldaşlarımızı dayanışmaya çağırıyoruz. Dayanışma eylemleri yapmanızı, Bayram ve Qiyas'ın hemen özgür bırakılmaları için Azerbaycan yetkililerini zorlamamızı istiyoruz.

Bayram ve Qiyas için E-posta veya tweet atarak dayanışma gösterebilir, devlete karşı baskı yapıp Bayram ve Qiyas'ın sesi olabilirsiniz.

Bulduğunuz devletin Azerbaycan elçilikleri ya da konsoloslukları önünde eylemler yapın.

Eylemlerinizi hakkında bizi bilgilendirin.

#FreeBayram #FreeGiyas

kurdexani@riseup.net

Anarşist tutsak Bayram Mammadov ve Qiyas İbrahimov ile Dayanışma İniyatifi

EYLEMDE ANARŞİZM

Michalis Kaltezas için Yapılan Eylemler

Yunanistan'da 1980'lerin ortasında pek çok anarşist yayın, örgüt ve sendika faaliyet yürütmekte ve yenileri kurulmaktaydı. Yine bu dönemde devletin baskılarına karşı anarşistler pek çok eylem düzenlemekte, polislerle neredeyse her gün çatışmaktaydı.

19 Kasım 1985'te, Atina Exarchia'daki çatışmalarda, 15 yaşındaki Michalis Kaltezas'ın polisler tarafından katledilmesinin ardından anarşistler, Atina ve Selanik şehirlerinde binlerce kişinin katıldığı eylemler düzenledi.

Atina Üniversitesi kimya bölümünde gerçekleştirilen işgal eyleminin ardından devletin baskısı giderek artsa da anarşistler geniş çaplı direnişlerle bu süreci atlattı.

Aynı dönemde anarşistler Yunanistan'da "Caravel" isimli bir otelde Fransa eski Cumhurbaşkanı Jean-Marie Le Pen'in de katıldığı, aşırı sağcılar tarafından düzenlenen konferansa karşı eylemler düzenledi ve bu süreçte gerçekleşen eylemler dizisi 1980'lerde Yunanistan'daki anarşist hareketin yükselmesini sağladı.

1898 Iquique Genel Grevi

Şili'de "Francisco Bilbao İşçi Partisi"nin etkisiyle birçok yayın çıkarıldı, sendikal örgütlenme gerçekleştirildi ve ilk kez 1 Mayıs eylemi düzenlendi. Francisco Bilbao İşçi Partisi, bir yıl sonra anarşizmin ilkelerini benimsemeye başladı. Bu tarihten itibaren mücadele alanları çeşitlendi, hareket Şili'de toplumsallaşmaya başladı.

1898'de Iquique kentinde bir genel grev örgütlendi. Şehirdeki bütün işçiler, artık katlanılamayan ekonomik adaletsizliklere karşı sokaklara döküldü. Dayanışma her yeri sarmıştı.

Grevciler Santa Maria Okulu'nu koordinasyon merkezi olarak seçti. Yaklaşık 4500 grevci işçi ve dayanışmaya gelen 1500 civarında eylemci, okulun bulunduğu meydanı işgal etti. Patronların orduyu araması üzerine, devlet alelacele çıkarttığı terörle mücadele yasasını gerekçe göstererek meydandaki dükkanları kapattı ve katliama hazırlanmaya başladı. Askerler meydana geldiğinde önce eylem komitesine saldırdı. Şilili, Arjantinli, Bolivyalı, Perulu ve Avrupalı göçmen işçilerden oluşan eylemci gruba ateş açıldı. Sadece meydandaki saldırıda 3600 işçi; eşleri, çocukları ve dayanışmaya gelen dostlarıyla birlikte vahşice katledildi.

İtalya'da Kızıl Hafta Grev ve Çatışmalar

İtalya'da faşizmin yükselişinden önceki son büyük işçi eylemleri İtalyanca'da "settimana rossa" diye nitelendirilen Kızıl Hafta sürecinde gerçekleşti. 1914'te Ancona bölgesindeki anti-militarist eylemcilerin devlet tarafından vurulmasından sonra, Amsterdam Anarşist Federasyonu genel grev çağrısı yapmaya karar verdi. Marches'de birçok bölge, özyönetimli kasabalar olduklarını ilan etti. Hareketin İtalya genelinde gittikçe güçlenmesini, sokak çatışmalarıyla devam eden süreç izledi. 1915'te İtalya'nın savaşa girmesiyle sendikalistler hareketten ayrıldı. Birkaç hafta içinde aralarında Errico Malatesta ve Armando Borghi'nin de bulunduğu grevciler topluca gözaltına alınıp tutuklandı.

Alexis'in Katledilişinin 8. Yıldönümünde Anmalar ve Eylemler Sürdü

15 yaşındaki Alexis Grigoropoulos'un Atina'nın Exarchia bölgesinde polis tarafından katledilişinin 8. yıl dönümünde, 6 Aralık'ta, Atina'da eylemler gerçekleştirildi. Atina'da metro ve tren istasyonları kapatıldı.

6 Aralık günü anarşistler tarafından pek çok lisede ve Atina Üniversitesi önünde düzenlenen anma ve eylemlere binlerce kişi katıldı. Akşam saatlerinde anarşistlerin Exarchia'da gerçekleştirdiği eylemde ise polis ve eylemciler arasında çatışmalar yaşandı. Polisin biber gazlı saldırısına anarşistler taş ve molotof kokteylleriyle karşılık verdi.

Ku Klux Klan Kutlama Yapamadı

ABD Kuzey Karolina'da Donald Trump'ın 20 Kasım seçimlerini kazanmasını kutlamak isteyen Ku Klux Klan'lı faşistler, aralarında anarşistlerin de bulunduğu halk tarafından engellendi.

3 Aralık sabahı Pelham'dan Danville'e yürüyüş gerçekleştireceğini duyuran Ku Klux Klan örgütü, çevre eyaletlerden de gelen halkın engellemeleriyle kutlamalarını yapamadı. Eylemin gerçekleştirileceği bölgede "Sokaklar Bizimdir, Kahrolsun Trump" sloganlarıyla gün boyu yürüyüşler gerçekleştirildi.

IWW'li Anarşist Michael Israel, TC Uçaklarının Hava Saldırısında Katledildi

İŞİD'e karşı savaşmak için gönüllü olarak YPG saflarına katılan, devrimci sendika IWW (Industrial Workers of the World-Dünya Sanayi İşçileri) üyesi 27 yaşındaki anarşist Michael Israel, 24 Kasım'da TC savaş uçakları tarafından yapılan hava saldırısında yaşamını yitirdi.

Menbiç Askeri Konseyi'nin yaptığı açıklamada Michael Israel'in Temmuz 2016'da YPG saflarında savaşmak üzere Suriye'ye geldiği, 24 Kasım'da Menbiç'in batısında yapılan TC hava saldırısında katledildiği belirtildi.

Venezuela'da Ekonomik Krize Karşı Halk İsyanda

Venezuela'da, saatler süren elektrik kesintileri, ilaç ve temel gıda ürünlerinin eksikliği gibi ekonomik krizin etkileri nedeniyle, iktidar karşıtı gösteriler düzenleniyor. Venezuela devletinin en son 15 Aralık'ta nakit kaçakçılığının önüne geçmek amacıyla Kolombiya sınırını 72 saatliğine kapatması ve 100 Bolivarlık banknotları tedavülden kaldırması, büyük eylemlere neden olmuş; kimi bölgelerde yağmalamalar gerçekleşmişti.

Brezilya'da Kemer Sıkma Politikalarına Karşı Halk İsyanı Sürüyor

Brezilya'da iktidarın kemer sıkma politikalarına karşı düzenlenen mitingde, polisler eylemcilere saldırdı. Polis, Rio de Janeiro eyaletindeki memur ve işçilerden oluşan eylemcilere kauçuk kurşunlar ve biber gazı kullanarak saldırdı.

EKONOMİNİN KRİZİ

15 Temmuz darbe girişiminin ardından TL'deki değer kaybı; OHAL ilanı, operasyonların toplumun tüm kesimlerine yayılması, basın-yayına yönelik baskıların artması ve TC'nin Suriye'deki savaşa müdahil olması gibi etkenlerle hızlanarak devam etti.

Moody's, Fitch, S&P gibi uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarının 2016 yılı boyunca TC'nin kredi notunda negatif yönde değişikliklere gitmesi sonucu, yabancı yatırımcının TC pazarından uzaklaşmasını da beraberinde getirdi. Bunun sonucu olarak piyasadan ciddi bir döviz çıkışı gerçekleşti. Erdoğan ve hükümet yetkilileri, bu kuruluşları objektif olmamakla suçladı.

TL'deki en büyük değer kaybı, HDP'li vekillerin tutuklanmasından sonra oldu. ABD başkanlığına, piyasaları heyecanlandıracak büyük vaatleri bulunan Trump'ın seçilmesi ise buna tuzla biber oldu. Trump'ın başkanlığı tüm gelişmekte olan ülke para birimlerini olumsuz etkiledi ancak diğer para birimlerine oranla en çok değer kaybeden TL oldu. Bunda şüphesiz Erdoğan'ın dayattığı ve AKP-MHP işbirliğiyle sürdürülen başkanlık gündeminin büyük etkisi var.

Aralık ayının ortasında Amerikan Merkez Bankası FED'in faiz arttırması, buna karşın, Erdoğan'ın faiz artırımına karşı olması nedeniyle, TCMB'nin beklentilerin tersine faiz arttırmaması da sürpriz bir gelişme oldu. Erdoğan'ın ekonomi politikaları konusunda Merkez Bankası ve Maliye Bakanı ile hemfikir olmadığı öteden beri biliniyor. Ancak bu kez Erdoğan, Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplantısına katılarak

ekonomi konusundaki inisiyatifi de kendi eline aldı.

Ekonomi yetkililerinin yaptıkları açıklamalarda döviz kuruna klasik anlamda müdahale edilmeyeceği söylene de, Katar'dan Birleşik Arap Emirliklerinden getirilen uçak dolusu paralarla kura müdahale edildiği herkes tarafından bilinen bir gerçek. Bu şekilde TL'deki ani değer kayıpları önleniyor ve uzun vadede kaçınılmaz olan değer kaybı kademeli olarak gerçekleşiyor.

TL'de değer kaybının kaçınılmaz olduğunu gören Erdoğan, çare olarak, vatandaşın ve kamu kurumlarının ellerindeki doları TL'ye ya da altına çevirmeleri, ithalat ve ihracatta ödemelerin yerel para birimleri ile yapılması için Rusya, İran gibi ülkelerle görüşülmesi gibi çağrılarda bulundu. Merkez Bankası piyasaya sürülen dolarla yanı sıra ithal ettiği parayı da kura müdahale etmede kullandı. Merkez Bankasının döviz rezervi de bu dönemde sürekli azaldı. Bu adımlarla TL'deki düşüş azalmadı ama yavaşladı. Yani değer kaybı zamana yayıldı.

Faiz lobisi söylemiyle başlayıp bugün gelinen noktada vatandaşa döviz sattırmak, Katar'dan ihale karşılığı uçakla para getirmek gibi ekonomik tedbirleri içeren ekonomi yönetimi, "Trumponomics"e paralel olarak bir "Erdoğanomics" akımının devreye sokulduğunu gösteriyor.

Bu akımın, son gelişmelerle birlikte piyasaya sürüldüğü bir başka araç ise rakamların manipüle edilmesi olarak karşımıza çıkıyor. TÜİK

(Türkiye İstatistik Kurumu) ekonomik verilere ilişkin istatistiklerde hesaplama değişikliğine gitti. Bu değişikliğin, özellikle uluslararası kredi ve derecelendirme kuruluşlarının Türkiye'nin notunu sürekli düşürdüğü bir dönemde olması, bu değişikliğe yönelik şüpheleri de beraberinde getirdi.

Yeni hesaplama yöntemine geçilmesinin ardından TÜİK tarafından yapılan ilk açıklamada, milli gelirin şimdiye kadar yaklaşık %20 eksik hesaplandığı iddia edildi. 2015'te 718 milyar dolar olarak ifade edilen Türkiye ekonomisi bir gecede 857 milyar dolar olarak güncellendi. 2015'te 9 bin 257 dolar olan kişi başı gelir, 12 Aralık günü açıklanan bu rakamlara göre 11 bin 82 dolar oldu. Açıklanan rakamlar sonucunda, cari açıktan dış borcun milli gelire oranı kadar birçok veride sanal bir iyileştirme sağlanmış oldu.

Yapılan bu değişikliklerle, derecelendirme kuruluşlarının TC'nin kredi notunu yükseltmesi bekleniyor olmalı. Ancak işsizlik rakamları, ithalat-ihracat rakamları gibi verilerle uyumsuz bu rakamlar ekonomi çevreleri tarafından da pek inandırıcı bulunmadı. Yapılan bu değişikliğin ekonomideki kötüye gidişi perdeleyerek psikolojik bir rahatlama yaratmaya yönelik olduğu düşüncesi hâkim.

Tüm bu adımlar, yerli ve yabancı yatırımcıyı ürkütmemeye, dahası korumaya yönelik adımlar. Buna karşın ithalat ve ihracat üzerine kurulu, bu nedenle de döviz fiyatlarından ciddi etkilenen bir ekonomide, döviz artışından kaynaklanan farkın tüketiciye yansıtılacağı açık.

Z HALİ

Bu nedenle orta vadede, hatta yılbaşı bahanesiyle kısa vadede dahi zamların kapıda olacağını söyleyebiliriz.

Öte yandan maliyeti azaltmak için işten çıkarmaların da yaygınlaşması söz konusu. Uzun süredir tek haneli rakamlarla açıklanan işsizlik rakamları, 2016 yılında tekrar 2 haneli rakamlara yükseldi. TÜİK tarafından açıklanan Ağustos-Eylül-Ekim 2016 aylarına dair işsizlik rakamlarına göre resmi işsizlik oranı %11,3 oldu. Tarım dışı işsizlik oranı ise %13,7 olarak açıklandı. Sadece Eylül ayı içerisinde işini kaybedenlerin sayısı ise 420 bin olarak açıklandı.

Gerçek işsizlik rakamları, şüphesiz resmi rakamların çok üzerinde. DİSK'in Temmuz ayına ilişkin açıklamasına göre gerçek işsizlik oranı yüzde 18,9 iken, işsiz sayısı 6 milyon 342 bin.

Devlet, patronları koruma noktasında gerekli önlemleri alıyor elbette. Ancak her zamanki gibi emarelerini gördüğümüz ekonomik krizin faturası halka kesilecek gibi gözüküyor. Patronlar sendikası olan TİSK, Asgari Ücret Tespit Komisyonu toplantılarında masaya, asgari ücrette herhangi bir artış olmaması yönünde önerisiyle oturdu. Yani 2017 yılında da asgari ücretin 1.300 TL olarak kalması öngörülüyor.

Bugün yüksek sesle dillendirilmese bile, burada saydığımız ve sayamadığımız birçok veri, yeni bir ekonomik krizin kapıya dayandığını gösteriyor. Şimdiye kadar izlenen politikalar, gelmekte olan krizin faturasını şimdiden işçilere yüklemeye amacını taşıyor. Bu politikalara karşı tabandan verilebilecek en güçlü yanıt ise, işçilerin öz-örgütlü mücadelesi olacaktır.

Kullan-at Kılavuz

OHAL'in Yasakladıkları ve Yasaklayamadıkları

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Av. Davut Erkan

kullanat@meydangazetesi.org

15 Temmuz darbe girişiminin ardından 20 Temmuzda 3 aylığına Olağanüstü Hal (OHAL) ilan edildi. Daha sonra OHAL 3 ay süreyle uzatıldı. Sürenin daha ne kadar uzatılacağı ise şimdilik muamma. OHAL döneminin en önemli özelliklerinden biri Bakanlar Kurulu'nun Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisinin olmasıdır. Bir diğeri ise OHAL Kanununda yer alan tedbirleri uygulayabilecek olan OHAL Kurulları'nın kurulmasıdır.

Yakın zamanda Anayasa Mahkemesi, OHAL KHK'larına karşı yapılan Anayasaya aykırılık başvurularını incelemeyeceğine karar verdi. Bu karar, yürütme organına, OHAL'in ilan edilme amacının ve Anayasa'da düzenleme yetkisi verilen konuların dışına çıkarak KHK düzenleme keyfiyeti veriyor. Öyle ki Anayasada, OHAL dahil hiçbir olağanüstü dönemde, "kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz" hükmü yer almasına rağmen, bu ilkeyi ihlal eden bir KHK yayınlanması durumunda bunun denetimini sağlayacak bir mekanizma bulunmamaktadır.

Bu yasal garabetin ötesinde, toplumda, OHAL döneminde devletin istediği herkese istediği herşeyi yapabileceği yönünde bir korku yaratılmış durumda. Özellikle kolluk kuvvetleri, yaptıkları her hukuksuzluğa OHAL kılıfı uydurmaya çalışıyorlar. Yaratılmak istenen bu korku iklimine teslim olmak, hak ve özgürlüklerine sahip çıkma ve koruma noktasında toplumda telafisi zor kırılmaların oluşmasına neden olur. Bu nedenle yasal çerçevede OHAL döneminde KHK'larla hangi değişikliklerin yapıldığını, hangi hakların ne oranda kısıtlandığını bilmekte fayda var. Elbette bu yazıda ta-

mamına yer veremeyeceğiz ancak birkaç örnekle açıklamaya çalışacağız.

Olağan dönemde evde/işyerinde arama, ancak hakim kararıyla yapılabilir. KHK ile savcının mahkeme kararı olmaksızın arama emri verebileceği düzenlendi. Ancak kolluğun yani polis veya jandarmanın böyle bir yetkisi yoktur. Kolluk amirinin emri ile evde veya işyerinde arama yapılamaz. Mutlaka savcının yazılı emri gerekir.

Yine olağan dönemde mahkeme tarafından verilebilen yakalama emri, KHK ile yapılan düzenlemeye göre savcılık tarafından verilebilecek. Ancak kolluğun, kolluk amirinin veya başka bir idari organın kendiliğinden yakalama emri çıkarma yetkisi OHAL döneminde de yoktur.

KHK'larla, ifade özgürlüğünün en önemli görünüşlerinden biri olan toplantı ve gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, protesto gösterisi gibi eylem ve etkinliklere dair herhangi bir kısıtlama henüz getirilmemiştir. Olağan dönemde dahi muhalif sesleri bastırmak amacıyla sürekli müdahale edilen bu haklar, OHAL döneminde daha fazla saldırıya maruz kalmaktadır. Ancak bu uygulamaların herhangi bir hukuki dayanağı yoktur. Her ne kadar OHAL Kanunu'nda, bu tür eylem ve etkinliklerin izne bağlanmak ve ertelenmek suretiyle sınırlandırılabilirliği belirtilmişse de, bu konuda OHAL Kurullarınca verilmiş bir karar olmaksızın kolluğun OHAL yasasına dayanarak bunları engelleme yetkisi yoktur.

Bu örneklerde olduğu gibi, hukuksal bir dayanak olmaksızın hak ve özgürlüklerin kısıtlanmasına çalışılmaktadır. Medya da, bu algıyı beslemekte ve korkuyu büyütmektedir. İktidarın iki ortağının savaşında toplumsal muhalefetin baskılanmasını engellemek için, bilgi kirliliği üzerinden yaratılmaya çalışılan korku duvarını yıkmak gerekir.

Devletin Tutsak ve Tecrit Politikalarına Karşı Tutsaklarla Dayanışma İnisiyatifi

Hapishanelerde giderek artan baskı, şiddet ve işkenceye karşı tutsaklarla dayanışmak için geçtiğimiz Ağustos ayında kurulan Tutsaklarla Dayanış-

ma İnisiyatifi'nden Nihat Göktaş, Abdülmelik Yalçın, Sevgi Gülmez ve Zarife Çalaman ile inisiyatifin kurulma amaçlarını konuştuk. İnisiyatifin de düzenle-

yicileri arasında bulunduğu "19 Aralık'tan OHAL'e Direniş Sürüyor" etkinliği öncesinde, TDİ gönüllüleriyle yaptığımız röportajı sizlerle paylaşıyoruz.

Gizem Şahin

gizem@meydangazetesi.org

Meydan: Tutsaklarla Dayanışma İnisiyatifi, kurulduğu günden bu yana, toplumsal muhalefet içinde önemli bir boşluğu dolduruyor ve hapishanelerde yaşananların bilgisini dışarıya taşıyor. Böyle bir inisiyatife niçin ihtiyaç duyulduğundan ve TDİ'nin kuruluşundan kısaca bahsedebilir misiniz?

Zarife Çalaman: TDİ, özellikle 15 Temmuz'dan sonra oluşturduğumuz bir inisiyatif. Hapishanelerde artan baskı, FETÖ bahane edilerek daha da meşrulaştırıldı. Hapishaneler hedef haline getirilmeye çalışılıyor. Devrimcilerin üzerindeki baskıyı arttırmak, dışarıyla ilişkilerini kesip tecrit uygulamak istiyorlar. Bu süreçte, içerdeki tutsakların her zamankinden daha fazla sesi olmamız gerekiyor.

OHAL'den sonra devrimci tutsaklara yönelik uygulamalarda değişiklikler oldu mu?

Nihat Göktaş: Evet, tecridin

ağırlaştırılması; açık görüşlerin ayda birken, iki ayda bire çıkarılması; telefon görüşlerinin bir haftadan iki haftaya çıkarılması; arkadaş görüşlerinin iptal edilmesi ve avukatlarla yapılan görüşmelerin kameraya alınması gibi birçok uygulama değişikliği oldu. Bütün bunlar, OHAL ile beraber geldi. Hapishanelerdeki şartlar, OHAL bahane edilerek gittikçe zorlaşıyor.

Yakın zamanda düzenlediğiniz 19 Aralık etkinlikleri kapsamında, Sarıgazi Mezarlığı'nda anma ve basın açıklaması gerçekleştirmek isterken polis tarafından gözaltına alındığınızı biliyoruz. Yaşanan polis saldırısından ve gözaltından bahsedebilir misiniz?

Abdülmelik Yalçın: 19 Aralık Katliamı'nda yaşamını yitiren yoldaşlarımızı anmak ve devletin tutsaklara yönelik baskı ve işkencelerini protesto etmek için, inisiyatif olarak, 13 Aralık tarihinde Sarıgazi Mezarlığı'nda bir anma programı

gerçekleştirecektik. Ancak mezarlık çevresini ablukaya alan polis, akrep olarak bilinen zırhlı araçlarla önümüzü kesti. Araçlardan inen maskeli özel hareket polisleri tarafından, ters kelepçe takılarak gözaltına alındık. Karakola götürüldüğümüzde, oradaki polislerden biri, tutulduğumuz bölüme iki defa kurşun sıktı. Gözaltı süresince avukatlarımızla görüşmemiz engellendi; çeşitli hakaretlere ve tehditlere maruz kaldık.

Devlet, bu saldırısıyla, 19 Aralık Katliamı'nda yitirdiğimiz yoldaşlarımızı anmamızı engellemek istedi; ama başaramadı. Bugün burada, bu etkinliği yapıyor oluşumuz, bizi engellemek isteyen devlete bir cevaptır.

19 Aralık'ın yıldönümünde düzenlediğiniz etkinliklerden haberdarız. İlerleyen süreçte buna benzer eylemler olacak mı?

Abdülmelik Yalçın: Mezar anmalarımız, tutsakların çizdiği resimlerin sergisi, bugün burada gerçek-

leştirdiğimiz 19 Aralık Katliamı'nı anma etkinliğimiz ve yapacağımız basın açıklamamızla bu haftanın etkinliklerini sonlandırmış olacağız. Ama elbette etkinliklerimiz, çalışmalarımız sürecek. Tutsaklara kart yollama, kitap gönderme gibi dayanışma eylemlerimiz sürecek.

19 Aralık Katliamı bu coğrafyada verilen devrimci mücadelede önemli bir yerde durmakta. Peki, 19 Aralık'ın sizin için önemi nedir?

Nihat Göktaş: 16 sene önce hapishanelerde yapılan saldırılar sonucunda, F tipi dediğimiz hücreleri hayata geçirdiler. Kendi politikalarını hayata geçirmek için hapishaneleri de kendi istedikleri düzene sokmak istediler. Devrimciler hapishanelerde çoğunlukta idi. Bu yüzden tecrit ve izolasyon politikalarını uyguladılar. Aynı zamanda devrimcileri düşüncelerinden de vazgeçirmek istediler. Ancak büyük bir direnişle karşılaştılar ve devrimci tutsakların iradesini kıramadılar.

19 Aralık sürecinde Adli Tıp, Wernicke Korsakoff hastaları için "yalan söylüyorlar, hasta değiller" demişti. Şimdi de hapishanelerde birçok hasta tutsak var ve tedavileri sağlanamıyor; Adli Tıp'ın hasta tutsaklara yönelik tavrı hala aynı mı?

Nihat Göktaş: Bizleri 6 ayda bir Adli Tıp'a gidip kontrol olma şartıyla serbest bırakmışlardı. Arkadaşlarımız daha iyileşmeden, Adli Tıp tarafından "sağlıklı" raporu verildi. Hemen arkasından da tutuklama kararı... Bugün de hasta tutsaklar için aynı uygulamalar söz konusu. Örneğin Güler Zere, ölüm sınırına geldiğinde serbest bırakıldı.

Adli Tıp, kendi mesleki etik kurallarına uymuyor. Sağlıklı ya da hapishanede kalabilir raporu verdiği birçok insan, şu anda ölüm sınırında ve hala serbest bırakılmıyor. Çünkü ölüm sınırında olan bir tutsak bile devlet için tehlikeli, sakıncalı...

Sevgi Gülmez: Benim kızım 130 gün yemek yemedi, 25 gün de su içmedi. Ölüm orucunda yaşamını yitirdi. Onlar yalan söylüyorlar. Yiyorlar dediler, hasta değil dediler. Ellerinden gelse herkesi tek seferde öldürürler. Ama insanlar direnmesini de bilir, yaşamasını da.

Nihat Göktaş, biliyoruz ki siz de 19 Aralık Katliamı'nı yaşayanlardansınız. Kaldığınız hapishanede neler oldu, bahsedebilir misiniz?

Nihat Göktaş: Ben Bursa Hapishanesi'ndeydim. 19 Aralık Gecesi ben nöbetçiydim. "Devrimci Tutsaklar Teslim Alınamazlar" sloganı, saldırının habercisiydi. Bütün nöbetçiler biliyordu. Saat 4 civarı geldiler. Ben de bu sloganı attım. Açlık grevimin 50'li günlerindeydim. Bursa'da 2 devrimci tutsak, yakılarak katledildi. Hastaneye kaldırıldık, bilincimiz kapalıydı.

Sonradan öğrendik ki ellerimizden ayaklarımızdan ranzalara kelepçelenmiş, serumlar öyle takılmış. Çünkü bilincimiz yerine geldiği anda serumları koparıp atıyorduk; ellerimizi o yüzden kelepçelemişler ranzanın demirlerine... Bütün doktorlar biliyordu serumla müdahale edilirse sakat kalacağını. Öldüremediklerini sakat bırakmak için bilerek yaptılar o müdahalelerin hepsini.

Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

Nihat Göktaş: Her türlü saldırıda hapishanelerdeki devrimci tutsaklar direnmeyi biliyorlar. Biz kamuoyuna buradan çağrı yapıyoruz. Tutsakların daha fazla katledilmemesi, devletin saldırılarına maruz kalmaması için Tutsaklarla Dayanışma İnisyatifi ile birlikte hareket ederek bu saldırılar yaşanmadan önüne geçmeliyiz. Tutsaklar nasıl hapishanelerde üzerlerine düşeni yapıyorsa biz de dışarıda, tutsak yakınları, duyarlı insanlar olarak üzerimize düşeni yapmalıyız.

Eskişehir H Tipi Hapishanesi'nde Trans Tutsak Esra'ya İşkence

Eskişehir H Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutsak bulunan Esra Arıkan, vasisine gönderdiği mektubunda havalandırmaya çıkartılmamasına itiraz etmesinin ardından, hapishanedeki gardiyanlar tarafından çeşitli hakaretlere maruz kaldığını belirtti. Sahip olduğu trans kimliği sebebiyle, daha önce de defalarca hapishane yönetimi ve idaresi tarafından çeşitli sıkıntılarla karşı karşıya bırakılan Esra'nın yaşadığı son durum, maruz kaldığı işkencenin boyutunu açıkça gösterdi. Arıkan mektubunda, hakaretlerin ardından odasına giren gardiyanlar tarafından önce kendi odasında, ardından da "süngerli oda" denilen odada dövüldüğünü; sonrasında da "domuz bağı" ile bağlanarak 4 saat boyunca bekletildiğini belirtti.

Trans Tutsak Esra ile Dayanışma İnisyatifi tarafından mektubun yayınlanmasının ardından Eskişehir H Tipi Hapishanesi'ne giden Eskişehir Barosu ve Pembe Hayat Derneği avukatları, Esra Arıkan ile yaptıkları görüşmede

söz konusu işkenceye yönelik hukuki sürecin başlatılacağını söyledi.

Esra Arıkan ise, maruz kaldığı işkenceyi ve suç duyurusunda bulunmasına rağmen soruşturma açılmamasını protesto etmek için 12 Aralık Salı günü açlık grevine başladı. Pembe Hayat Derneği Avukatı Rıza Yalçın Koçak'ın 22 Aralık tarihinde Eskişehir H Tipi Hapishanesi'ni tekrar ziyaret edip hem Esra hem de hapishane müdürü ile görüşmeler yapmasının ardından ise, Esra'nın talepleri kabul edildi. Şikayeti hapishaneye yönlendirilen savcı tarafından dinlenen Esra Arıkan, gelişmeler üzerine açlık grevini sonlandırdı.

Trans Tutsak Esra ile Dayanışma İnisyatifi, yaptığı çağrıyla Esra ile dayanışmak için herkesi mektup yazmaya çağırdı.

Adres: Esra(Salih) Arıkan, Eskişehir H Tipi Kapalı Cezaevi, M-11, Eskişehir

Kadın Tutsaklar Hapishanede Yalınayak

Bursa Yenişehir K-1 Tipi Cezaevi'nde, kadın tutsaklar üzerindeki baskılara bir yenisi daha eklendi. Tutsaklar, avukat görüşüne çıkabilmek için "çorapları da çıkart"ma dayatmasına maruz kaldı.

Kasım ayından itibaren tutsaklara görüşe

çıkarken "terör hükümlüsü/tutuklusu" yazılı yaka kartı takma zorunluluğu getirilmişti. Ayrıca, kapasitesinin çok üzerinde tutsağın kapatıldığı hapishanede, ranza olmadığı için tutsakların yerde yatmak zorunda kalmaları gündem olmuş, bu durumu hapishane yönetimi ile görüşme talebi ise hala kabul edilmemişti.

Anarşist Yayınlar Dizisi (10)

Almanca Anarşist Yayınlar

Farklı coğrafyalardaki anarşist mücadeleler tarihinden yayınlara incelediğimiz "Anarşist Yayınlar" başlıklı yazı dizimizin 10. bölümündeyiz. Hem iktidarlara karşı mücadelenin çok boyutluluğuyla hem de bu mücadeleleri vermiş geleceğimizin tohumlarını atmış birçok yoldaşın

özgün hatıralarını içermesi açısından Almanya, çalışmamızın önemli uğrak noktalarından birini teşkil ediyor.

Tek bölümde incelenemeyecek kadar geniş bir anarşist yayıncılık geleneğine sahip olan bu

topraklara dair incelememizi iki bölüme ayırdık. Ancak coğrafyanın tarih boyunca değişen yapısı gereği bu kez bölgesel değil, dilsel bir kategorizasyon kullandık. Bu sayıda, 1945 yılına kadar yayımlanmış olan Almanca anarşist yayınları inceliyoruz.

Zeynel Çuhadar

zeynelcuhadar@meydangazetesi.org

Genellikle Avrupa'da Birinci Enternasyonal'le, Güney Amerika ve Asya gibi coğrafyalarda ise Enternasyonal öncesi/sonrası işçi hareketlerinin etkisiyle, dünya çapında bugün kullandığımız anlamıyla örgütlü formunun temelleri atılan anarşizmin Almanya'daki öyküsü, diğerlerinden biraz daha eskilere götürülebilir. 1800'lü yılların yoğun felsefi ve siyasi ortamında başlayan tartışmalar, işçi mücadelelerinin devletsiz doğasında yaşanan fakat teorik çerçevesi henüz belli olmayan bu hareketin özgürlükçü düşünce dünyasındaki bir nevi başlangıcı oluyordu. Alman felsefeci Friedrich Hegel'in "modern" takipçilerine karşı mülkiyet hakkını ve yaşamlarımıza saldıran devleti eleştiren Max Stirner, daha anarşizm kavramının oluşmadığı bir zamanda siyaset ve felsefe dünyasında büyük yankı uyandıran

tartışmalar başlatmıştı. Daha sonra Pierre Joseph Proudhon'un radikal bir savunucusu haline geleceği bazı fikirler, ilk kez burada tartışılmaya başlandı.

Almanya'da anarşizme dair ilk yazılar bu dönemde yayınlandı. 1844'te tek sayılı bir makale toplaması olarak yayınlanan "Berliner Monatschrift" ve 1879 yayın hayatına başlayıp 1884'te devlet tarafından kapatılan "Die Zukunft" (Gelecek) isimli yayınlarda anarşizmden bahseden yazılar yayınlandı. 1881'de editörlüğüne Josef Peukert'in geçmesiyle Die Zukunft'un anarşist karakteri belirginleşti. Yine bu yıllarda Karl Grün, Proudhon'un kitaplarını Almanca'ya çevirdi. Takip eden süreçte Birinci Enternasyonal örgütünün içindeki tartışmalarda Alman delegelerin büyük bir kısmı İspanya,

İtalya gibi örneklerin aksine Marksist kanatta bir tutum sergilemişlerdi. Ancak Enternasyonal tarihi anlatılırken genelde çoğunluk baz alınmış ve bu topraklarda mücadele etmiş anarşist devrimciler es geçilmiştir.

Genel hatlarıyla Almanca konuşulan topraklarda anarşizm ve yayıncılık serüveni iki başlıkta incelenebilir; 1945'e kadar Nazi Almanya'sını da içine alan süreçte, anarşist komünist gruplar, sendikalar çevresinde gelişen anarşist yayınlar ve 1945'ten günümüze anarşist yayınlar.

Freiheit (Özgürlük)

Almanca yayınlanan en uzun süreli yayın olan "Freiheit", 1879 yılında Johann Most tarafından kuruldu. Yayın öncelikle eylemle propagan-

danın savunuculuğunu yapmak ve insanları devrim için harekete geçirmeyi amaçlıyordu. Emma Goldman ve Alexander Berkman'ın genç yaşta katılıp kendilerini geliştirdikleri bir alan olmasıyla da Freiheit gazetesi, anarşizm tarihinde ayrı bir öneme sahip. Max Baginski, Frank Kitz gibi anarşistlerin dönem dönem editörlüğünü yaptığı gazete, Johann Most'un ölümüyle beraber 28 yıllık yayın hayatına son verdi.

Der Frei Arbeiter (Özgür İşçi)

Neues Leben (Yeni Yaşam) isimli haftalık yayının devamı niteliğindeki yayın organı. 1904-14 yılları arasında 10 sene boyunca bölgedeki anarşist hareketin sözcüsü olmuştu. Almanya'nın örgütlü anarşizm tarihinde önemli etkiler bırakan gazete ilk etapta Almanya Anarşist

Federasyonu (AFD) bünyesinde yayınlandı. Yayıncısı Rudolf Oestreich olan gazete 1914'te devlet tarafından tamamen yasaklanana dek, basımı 86 kez durdurulmuştu. Der Frei Arbeiter içerisinde yetişen gruplar "Alarm" ve "Der Bakunist" isimli iki yayın daha çıkarttı.

Die Frei Generation (Özgür Nesil)

1906-08 yılları arasında yayınlanan "Die Frei Generation"un editörlüğünü Pierre Ramus yapıyordu. İlk beş sayısının Londra'da, sonraki sayılarının Berlin'de çıktığı Die Frei Generation'da işçi hareketinin yanında anti militarizm, kültür gibi başlıklarda birçok yazı yayınlandı. Kültür sanat yazılarının, anarşist teoriye dair geniş bir yelpazeye sahip yayında Max Nettelau ve Kropotkin'in yazıları yayınlandı.

Erkenntnis und Befreiung (Farkındalık ve Özgürleşme)

Almanca yayınlanmış erken dönem anarşist yayınlarda büyük etkisi olan Avusturyalı anarşist Pierre Ramus'un editörlüğünde çıkan "Erkenntnis und Befreiung", 1919-33 yılları arasında Viyana'da yayınlandı. Gustav Landauer'in yazım sürecine aktif katılım gösterdiği gazetede yayınlanan yazılarda işçi mücadelesi ağırlıktaydı.

KAIN (Kabil)

Alman anarşizminin ilk akla gelen isimlerinden Erich Mühsam'ın, Fanal isimli makale toplamalarıyla birlikte en bilinen iki yayından biri olan Kain, 1911 yılında Münih'te yayın hayatına başladı. 1914-18 yılları arası devam eden savaş nedeniyle kesintiye uğramak zorunda kalan dergi, edebi ve politik içerik uyumlu bir sentezle okura sunuluyordu.

Mühsam'ın edebiyatçı kişiliği hem yazılarında hem de sayfa aralarında karşımıza çıkan şiirlerde kendini hissettirir. Mühsam, dergiye niçin dini metinlerde yer almış Habil ve Kabil hikayesindeki Kabil'in karşılığı olan Kain ismini verdiği sorulduğunda, "erkek kardeşini öldürdüğü için değil, insanlığın ilk isyancısı olduğu için seçtim" yanıtını vermiştir.

Kampf (Kavga)

"Anarşizmin ve Sendikalizmin Yayın Organı" mottosuyla yayın hayatına başlayan Kampf, 1912-14 yılları arasında Hamburg Anarşist Federasyonu'nun yayın organı olarak basıldı. Kampf gazetesinin bütün arşivi

1986 yılında Özgür İşçi Sendikası (FAU) tarafından tekrar basıldı.

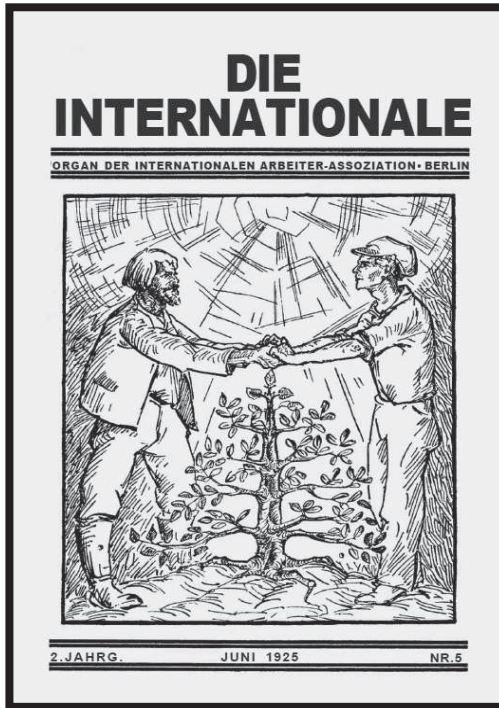
Der Syndikalist (Sendikalist)

"Almanya'nın Toplumsal Devrimci Yayın Organı" sloganıyla yayınlanan Der Syndikalist, 1918-32 yılları arasında FAUD'un resmi yayın organıydı. "Birlik" gazetesi yayınlandıktan sonra onun ardılı olarak basıldı. Anarko-sendikalist hareketin Almanya'da en çok toplumsallaştığı dönemde yayınlanan gazete 1920 yılında 120.000 tiraja ulaştı.

Der Syndikalist, bir platform gibiydi. Bünyesinde birçok meseleye dair spesifik yazıların yayınlandığı "Kadınların Birliği", "İnşaat İşçisi" ve "Genç İnsanlık" isimli eklere sahipti. 1931'de yasaklandı.

Die Internationale (Enternasyonal)

Anarko-sendikalistler tarafından yayınlanan gazete, Enternasyonal İşçi Derneği'nin de resmi yayın organıydı. 1924-35 yılları arasında Rudolf Rocker, Max Nettelau, Augustin Souchy ve Pierre Ramus'tan oluşan bir ekip tarafından aylık periyotta yayınlandı.

Besinnung und Aufbruch (Bilinç ve Hareket)

1929-33 yılları arasında anarko-sendikalistlerin kültür dergisi formatıyla çıkan "Besinnung und Aufbruch" aylık 2000-5000 arası bir tiraja sahipti. Willi Jadau, Helmut Rüdiger ve Werner Henneberger'den oluşan ekip tarafından çıkarılıyordu. Reichstag Yangını olayından sonra yangınla ilişkilendirilen Henneberger'in cezaevine girmesinden sonra dergi, devlet tarafından kapatıldı.

Die Soziale Revolution (Toplumsal Devrim)

1936 İberya Devrimi'ne sahip çıkmak için yola çıkan ve DAS adı altında birleşen Alman anarko-sendikalistlerin yayını "Die Soziale Revolution", 1936-37 yıllarında cepheden haberler vermek amacıyla kuruldu. Gazetede devrim, anarşist milisler, kolektifler ve nasyonal sosyalizm konularına dair birçok yazı barikatların ardında, militanlar tarafından yazıldı.

CNT-FAI ve İspanya Ulusal Komitesi'nin ortak yayınladığı gazete, İberya Anarşist Devrimi'ne gösterilen uluslararası dayanışmanın en büyük örneklerinden biriydi.

Hakikat ve Hakikatlilik - Ayrıntı Yayınları

"Hakikat"ın yaşamımıza etkisi nedir? Hakikati ve hakikatliliği reddedersek, neler yaşarız? Bernard Williams'ın Hakikat ve Hakikatlilik kitabı, "hakikat" kavramının yaşamlarımızdaki yerine değiniyor.

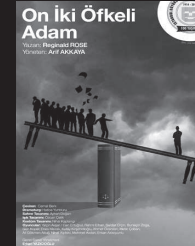
Hakikatin ve gerçek bilginin çeşitli manipülasyonlara uğradığı ya da farklı formatlar halinde sunulduğu günlerde, tam da bu konulara dair tartışmaları barındırmasıyla önemli bir kitap. Hakikat ve Hakikatlilik, ahlak felsefesi üzerine çalışan ve 2003 yılında yaşamını yitiren Bernard Williams'ın ölmeden önce yayınladığı son kitap olma özelliğine sahip.

Akıntıya Karşı: Ermeni Soykırımı'nda Emirlere Karşı Gelenler, Kurtaranlar, Direnenler - İletişim

Geçtiğimiz günlerde çıkan kitap, Ermeni Soykırımı meselesine dair bugüne kadar yazılmış diğer kitaplardan daha farklı bir şekilde; soykırımın mağdurlarını değil, soykırımı engellemeye çalışanları anlatıyor. 1915'te emirlere karşı gelerek Ermenileri soykırımdan kurtarmaya çalışanların yaşadıklarına değinen kitap; devlet memuru, din adamı, aşiret reisi, köy ağası ya da yalnızca sıradan bir insan olup da söz konusu soykırımı engellemeye çalışanların hikayelerine odaklanıyor.

On İki Öfkeli Adam - Şehir Tiyatroları

Amerikan adalet sistemi üzerinden, suç ve ceza, jürinin tarafsızlığı gibi genel geçer birçok meseleyi sorgulayan On İki Öfkeli adam, İstanbul Şehir Tiyatroları'nda oynanmaya başladı.

Reginald Rose'un özgün metninden 1957 yılında çekilen bir sinema filmi de bulunan On İki Öfkeli Adam'ın herkesin suçlu olduğunu düşündüğü bir kişi hakkında karar verilecekken sadece bir jüri üyesinin yönelttiği sorularla birlikte tam tersi istikamete giden hikayesi, kış dönemi boyunca seyredilebilir.

Anarşi, Coğrafya, Modernite - Can Yayınları

Beşeri coğrafyanın kurucularından anarşist Elisee Reclus'un makalelerinin bir toplamaları olan Anarşi, Coğrafya, Modernite isimli kitap, geçtiğimiz günlerde Can Yayınları etiketiyle yayınlandı. Yazarın çok yönlü propaganda yapabilme yeteneğini, yazıların geniş bir yelpazeye sahip olmasıyla gözlemleyebiliyoruz.

Elisee Reclus'un düşüncelerini dilimize kazandırmakta önem teşkil eden bu kitabı, önsözdeki yönlendirmelere takılmadan, okumanızı tavsiye ederiz.

Yol Yemek SGK Maaş+Prim: Hack Memurluğu

Hakan Gültürk

hgulturk@meydangazetesi.org

ABD'deki başkanlık seçimlerine müdahaleden, Yahoo'nun belgelerinin "sızdırılması"na kadar, içerisinde bulunduğumuz yıl içerisinde birçok hack eylemine tanıklık ettik. Özellikle başkanlık seçimleri sürecinde, ABD'nin önde gelen gazeteleri, CIA gibi kurumların da kaynaklık ettiği bilgilere dayanarak; Rusya'nın başkanlık seçimlerinde Trump'ın başkan seçilmesi için siber saldırılar yaptığını manşetlerine taşıdı. Ayrıca seçim kampanyaları sürecinde, Hillary Clinton'un e-postaları hacklendi ve karşı propaganda olarak kullanıldı.

Yine bu yıl içerisinde, Facebook ve Twitter gibi sosyal paylaşım sitelerinin yanında, Guardian, CNN, New York Times, Wall Street Journal gibi gazete ve haber kanallarının internet siteleri, DDos saldırısıyla çöktü. İngiltere'nin en önemli süper market zincirlerinden biri olan Tesco'nun işlettiği bir banka hesabını hacklenmesiyle, 2,5 milyar poundluk bir para ele geçirildi. Yılın en büyük hacklerinden biri Yahoo'da gerçekleşti; toplam bir milyar kullanıcının hesap ve kişisel bilgileri hacklendi.

Yıl boyunca, yaşadığımız topraklarda da siber saldırılar gerçekleşti. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde görev yapan bir grup akademisyenin e-posta hesaplarının hacklenmesiyle elde edilen belgelerde birçok öğretim üyesinin, başka bir grup öğretim görevlilerince fişlendiği ortaya çıktı. En unutulmayacak olan siber saldırıysa, Enerji Bakanı ve Tayyip Erdoğan'ın damadı Berat Albayrak'ın mail hesabının hacklenmesi oldu.

Albayrak'ın hesabının hacklenmesinin ardından, e-posta hesaplarını nasıl ele geçirdiğine dair haberler sansürlendi. Doğan Yayın Grubu'nun yayın politikalarının koordinasyonundan sorumlu olan Mehmet Ali Yalçındağ'ın Berat Albayrak ile mailleşmelerinin açığa çıkmasıyla, Yalçındağ istifa etti.

Yaşanan tüm hacklenmelerin ardından iktidar da "siber teşhir" in gücünü hissetmiş olacak ki, yakın zamanda "Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı" nı gündeme getirdi. Hükümet plan kapsamında "siber saldırılara karşı dayanıklılığı artırmak ve başta FETÖ olmak üzere terör örgütlerinin siber saldırılarını önlemek" amacıyla "vatansever hacker" çağrısında bulundu. Hükümet, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından test edilerek alınacak bilişimcilere 6-10 bin lira arası maaş ödeneceğini de belirterek; iktidarın 7/24 çalışan hacker takımları oluşturacağını duyurdu.

Hem dünya çapında hem de yaşadığımız coğrafyada, özellikle iktidar kurumlarının yolsuzluklarını teşhir etmek için gerçekleştirilen siber saldırılardan korkmuş olacak ki hükümet şimdi kendi hackerlarını yaratmanın peşine düştü.

Görünen o ki bu zamana kadar karışımıza çıkan ve iktidar yanlısı paylaşımlarıyla gündemimize gelen trollerin yanına artık bir de iktidarın hackerları eklenecek; ezenin ve ezilenin girişeceği bu siber çatışmada, daha çok yolsuzluk açığa çıkacak...

Sanal Sansüre Karşı VPN'yi Kullanabiliriz;

Her toplumsal olaydan sonra gelen yayın yasakları, bakanların ya da milletvekillerinin mail ve sosyal medya hesaplarının hacklenmesinin ardından gelen sansürler, habere ulaşmayı zorlaştırıyor.

Bazı programlarsa yayın yasaklarına ve sansürlere rağmen haberlere erişimi mümkün kılıyor. Yasaklamalara, sansürlere ve internet yavaşlatmalarına karşı kullanılacak çeşitli VPN uygulamalarını aşağıda bulabilirsiniz.

Opera Free VPN: Ücretsiz Opera VPN uygulaması. Hız limitasyonları yapmadığı için diğer uygulamalara göre bir adım önde duruyor.

Zenmate: Oldukça hızlı olan ZenMate VPN uygulaması ücretsiz olarak deneme sürümü sunuyor. Ayrıca zararlı yazılımları ve reklamları da otomatik olarak engelliyor. ZenMate uygulamasında hız için Bulgaria lokasyonunu seçmenizi öneririz.

SuperVPN Free VPN Client: Google Play Store'daki en başarılı ücretsiz VPN servislerinden biri olan SuperVPN ücretli sürümünde sınırsız hız limiti sunarken, ücretsiz sürümünde saat sınırlamalı VPN sunuyor. Saat sınırını aşınca kesinlikle kapatmanızı öneririz.

Hotspot Shield VPN: Daha önce sadece masaüstü bilgisayarlarda kullanılan program artık mobil uygulama olarak da sunuldu.

Yolcu Tiyatro'dan JOKO'yu İzleyelim

Su deposunda çalışan bir işçidir Joko. Her sabah yaptığı gibi uyanır ve işine doğru yola koyulur. Birden sırtına biri atlar ve kendisini istediği yere götürmesini söyler Joko'ya. Reddeder Joko bu isteği ve kurtulur ondan. Sonra başka biri daha, sonra başka biri daha...

Aslında bu durumla karşı karşıya kalan sadece Joko değildir. Su deposunda çalışan diğer işçi arkadaşları da bu durumla karşılaşmışlardır. Ancak onlar, Joko gibi çok düşünmemişlerdir durumu. Sırtındakilerin paraları ve güzellikleri onları etkilemiştir.

Oysa yakışır mı böyle, başka bir insanı sırtında taşımak "insanlık onuru"na? "Çok parası olsa da insanın olmasa da ne fark eder ki onur duygusu yoksa?"

Joko dışındaki herkes başkalarının sırtlarında gezinenleri taşımaya devam ederler. İlerleyen günlerde, Joko'nun sorgulama süreci yerini uyum sürecine bırakır. "Güçlüler kendilerini güçsüzlere taşıtırsa, üstelik bir de çok para verirse, belki taşır güçsüzler güçlülerini sırtında."

Roland Topor, 1969 yılında kaleme aldığı Joko'nun Doğum Günü'nü (Joko's Anniversary), 1989'da oyunlaştırır. Oyun yazarı, ressam, şair, yönetmen, film yapımcısı Topor'un gerçeküstücü ustalığını yansıttığı eserlerden biri olan oyun, Mine G. Kırıkkanat'ın çevirisiyle ve Ersin Umut Güler'in yönetmenliğinde Yolcu Tiyatro tarafından sahneleniyor.

Ezen-ezilen, boyun eğen-direnen, güçlü-güçsüz, satın alan-satın alınan, sorgulayan-sorgulamayan gibi zıtlıkların başarılı bir şekilde irdelendiği oyun, "İnsan, insanı taşımalı mıdır sırtında?" sorusuna cevap arıyor.

Oyun, Aralık, Ocak ve Şubat aylarında; Ortaköy Afife Jale Kültür Merkezi, Caddebostan Kültür Merkezi, Barış Manço Kültür Merkezi'nde ve Pulcherie sahnelenecek.

Gazete Kupüründen Sinema Filmine Babamın Kanatları

Hemen her gün işçilerin iş cinayetlerinde yaşamını yitirirken, bu yılın en dikkat çeken filmlerinden biri "Babamın Kanatları".

Gerçek bir haberden yola çıkılarak oluşturulan senaryosu ve özellikle Menderes Samancılar'ın oyunculuğuyla adından söz ettirdiği film üzerine

konuşmak için, filmin senaristi ve yönetmeni Kıvanç Sezer'le bir söyleşi gerçekleştirdik.

Gürşat Özdamar

gozdamar@meydangazetesi.org

Meydan: Merhaba. Babamın Kanatları'nın senaryosunun, "inşaattan düşerek yaşamını yitiren bir üniversite öğrencisi" haberrinden esinlenerek yazıldığı biliyoruz. Peki, senaryonun gelişimi sürecinde işin öznesi olan inşaat işçileriyle bir etkileşiminiz oldu mu?

Kıvanç Sezer: O gazete haberini okuduktan sonra, iş cinayetleriyle ilgili araştırmalara başladım. Şantiyelere gittim, pek çok işçiyle tanıştım. Röportajlar gerçekleştirdim, onları dinledim. Bana bazı videolarını izlettiler. Bir işçi, arkadaşlarıyla beraber bir direniş süreci yaşamış. Direniş öncesi koşullarda işçilerin diğer işçilerle "mevcut sorunlar" üzerine yaptığı tartışmalar vardı. Dolayısıyla o cep telefonu görüntüsü, bir sahne olarak filmin içerisine girdi.

Bu arada zihnimdeki inşaat işçisi oluşmaya başlamıştı. İnşaat İşçileri Sendikası'nın Başkanı Mustafa Ak-yol ile de uzun süredir iletişimim vardı. Senaryo yazım aşamasında da bir araya geldik, bilgilerinden yararlandım. Hatta bir buluşmamızda, 10 Ekim'de yaşamını yitiren Serdar Ben de vardı. Mustafa Abi işçi karakterini, mücadeleci olmadığı için, beğenmemişti. Serdar ise bunun bir sinema filmi olduğunu, sinema için oldukça uygun bir senaryo olduğunu söylemişti.

Filmin konusu itibariyle, izleyicilerde böylesi bir mücadele beklentisi şaşırtıcı değil. Bu eksik gibi görünse de, "Babamın Kanatları"nı, şantiyelerdeki çalışma koşullarını tüm çıplaklığıyla anlatan bir filme dönüştürme-

yi başarmışsınız. Peki, çekim için girdiğiniz şantiyelerde engellemelerle karşılaştınız mı?

Çekim öncesinde araştırma için 10 tane şantiyeye gittiyssek, yalnızca 2 tanesinden olumlu sonuç aldık. Bir engelleme denilemez, ama istemediler. Başlarına bela almak istemediler.

Bizim çekim yaptığımız ana mekan boş bir şantiyeydi. Görüştüğümüz yetkililer şantiyenin devredilmekte olduğunu söylediler. Dolayısıyla bir yetki boşluğu vardı. Nihayetinde patronlarla değil de belediyeyle temas kurduk. Belediye izin verince, istediğimiz gibi çekim yaptık.

Gittiğimiz yerlerde karşılaştığımız kişiler, hikayedeki kişilere benziyordu; onlarla konuştuğumuzda da benzer sıkıntılar yaşadıklarını gördük. Kimisi "abi bende de vardır oyunculuk", "benim hikayem de güzeldir" diyerek bizimle yakınlık kurdu.

Biraz da filmde söz edelim. Şantiye sahnelerinde neredeyse zifiri karanlığa yakın bir aydınlatma kullanmışsınız. Bunun, filmdeki karakterlerin, özellikle İbrahim'in iç dünyasını yansıtmak için yapıldığını söyleyebilir miyiz?

Karanlık, ilk olarak, İbrahim'in hikayesinden ve bir şekilde ölüme yazgılı oluşundan kaynaklı. İkincisi de o mekanlar, gerçekten kapkaranlık mekanlar. Küçük ve karanlık konteynerlerde yaşıyorlar. Bu atmosferi İbrahim'in iç dünyasına katmak istediğim için, yer yer silüetimsi yer yer oldukça karanlık sahneleri tercih ettim.

Bir de Yusuf var. İbrahim bedensel ve zihinsel bir düşüşten; Yusuf yükselme arzusu içindeydi. Bu, senaryoda nasıl gelişti; zıtlık sonradan mı belirginleşti?

Başından beri vardı. Bu benim açımdan gündüzle gece gibi. Karakterlerden biri geleceğe bakıyor, umut dolu. Diğeri ise geçmişte. Bu tezatlıkların birbirini tamamladığını düşündüm. Oyuncular da bu tezatlığı çok iyi kavrasınlar istedim. Menderes Abi zaten çok iyi bir oyuncu, neredeyse prova yapmadık; daha çok alt metin ve gözlemler üzerine konuştuk; kendinden çok şey kattı. Filme ruhunu kattı bence. Musap'tan da bolca doğaçlama yapmasını istedim, olmadığı sahnelerde bile! O doğaçlamalarda yavaş yavaş karakteri yoklamaya, onla ilgili şeyler keşfetmeye başladı. Oyuncuların bu özverileri, filmin yararına oldu tabii ki.

Biz filmin son sahnesini, kadının imzayı atmamaktaki iradesi olarak düşünmüştük; sanki film orada bitmişti. Ancak film devam etti. Bu durumla Yusuf karakterinin dönüştüğünü mü düşündürmek istediniz?

Evet, Yusuf'un bir duvara çarpmasını istemiştik. Sistemin verdiği sahte yükselme umutlardan sıyrılmamasıydı mesele. Evet, bazıları gerçekten yükseliyor; ama bedeller ödeyerek. O bedel, Yusuf'un amcasıydı. Son sahnede Yusuf'un dönüşümünün başlaması görülüyor aslında.

İnsanlarda bir eksik kalma duygusu yaratıyor final. Aslında şunu istemiştik: İnsanlar şahit oldukları şeyin katarsisini yaşamadan çıksınlar. Mesela, Yusuf patrona yumruk atsay-

dı, seyircilerin içi rahatlayacaktı. Ama bu, ne Yusuf'un gerçekliğinde ne de pazarlık masasının gerçekliğinde var. Dolayısıyla ucunu açık bıraktım.

Filmin bir üçlemenin ilk parçası olduğunu biliyoruz. Diğer iki filmde de söz eder misin?

"Babamın Kanatları", bir konut üçlemesi olarak tasarladığım üç filmde ilki. Üç öykü de İstanbul'un uzak bir semtinde dev blokların olduğu bir semtte, "Billur Köşk Konutları" adını verdiğimiz yerde geçiyor. İlk film buradaki inşaatçı çalışan işçileri anlatıyor. İkinci filmde, o inşaatçı bir daireyi bankadan kredi çekerek alan bir çiftin; üçüncüsünde ise, en büyük patron olan Şefik Abi'nin hikayesini göreceğiz. Amacım, konutu bir rant alanı ve bunu da bir çark olarak düşünürsek; bu çarkın içinde yer alan alt, orta ve üst sınıfın 2010'lardaki durumlarına bakabilmek.

Son olarak, filmin gösterimleriyle ilgili bilgi verebilir misiniz?

Ne yazık ki kısıtlı sayıda salonda ve belli seanslarda izleyiciyle buluşabiliyoruz. Bu dağıtım koşullarına rağmen izleyici sayımız fena değil. Özel gösterimlerle ve söyleşilerle de filmi yaymaya çalışıyoruz. Bundan sonraki süreçlerde de, fabrikalarda, üniversitelerde vb. yerlerde filmimizi izleyiciyle buluşturmaya çalışacağız.

Kültür Bakanlığı bilet gelirlerinin önemli bir kısmını merkeze aktarıyor; muhtemelen o paralarla yol ya da inşaat yapılıyor. Film gelirlerinin tümü gene film yapımı için kullanılsa, bizler de yeni filmleri daha rahat yapabiliriz.

Söyleşi için teşekkür ederiz.

Faşizme Gollerini Unutmayacağız Kaptan

“Gittiğimiz her yerde biz taşlanıyoruz, yine de biz kötü oluyoruz. Onlar Amed'e geldiğinde biz onları çiçeklerle karşılayacağız, ama yine biz kötü olacağız. Olsun...”

Deniz Benol

denizb@meydangazetesi.org

Bir takımın kaptanı olmak futbolcuya ağır sorumluluklar yükler; bir de bu takım Amedspor ise daha büyük sorumlulukları vardır. Gittiğin deplasmanlarda taşlanman, alışman gereken bir durumdur mesela. Takımının adının, logosunun Tv'ler de, skorbordlar da sansürlenmesi kesinlikle moralini bozmamalıdır. Kendi evinizde oynadığınız bir maçta bile, koridorda çevik kuvvet tarafından darp edilebilirsin, size her yer deplasmandır, alışmalısın. Tüm bunlara rağmen bir futbol takımından daha fazlasını da vermek gerekir; çünkü yanı başında çocuklar ölürken sen sadece futbol oynayamazsın. Bu yüzden “Çocuklar Ölmesin Maça da Gelsinler” pankartını cesaretle taşımalsındır. İşte böyle bir takımın kaptanıydı Şehmus Özer. Geçtiğimiz günlerde geçirdiği trafik kazası sonucu yaşamını yitirdi.

9 çocuklu bir ailenin 3 futbolcu çocuğundan biriydi Şehmus. Bir keresinde kardeşiyle yaşadığı hikayeyi röportajında şöyle anlatmıştı;

“Biz şampiyonluk, Adanaspor ise ilk 6 için mücadele ediyordu. Daha maçın başlarında kaleci Tolga'yı geçerken düşürüldüm ve penaltı kazandık. Kaleci Tolga kırmızı görünce, oyuna yedek kaleci olan kardeşim Zülküf girdi. Takımın penaltıcısı benim. Normal şartlarda benim kullanmam gerekiyordu. Birimiz sevinecek, birimiz ise üzülecektik. Kardeşime gol atarsam hocaları ve taraftarlar 'Bak, topa atlamadı, ağabeyine bıraktı' diyeceklerdi. Atamasam bu kez 'Kardeşine gol atmadı' diyeceklerdi. Çok zor bir duyguydu. Ben de penaltı atmaktan vazgeçtim. Başka bir arkadaşım atınca öne geçtik.”

Hakkında çıkacak söylentileri bile önemseyerek hareket etmesi, gittiği her takımında mücadeleci oyun anlayışı ve karakteriyle izler bırakmıştı. Öyle ki bir Karşıyakalı taraftar sosyal medya hesabından Şehmus için şöyle yazmıştı:

“Sene 2007. Karşıyaka forması giyerken Altay'a transfer oldun bir sene sonra... Böyle bir transfer sonrası küfürle anılan o kadar çok futbolcu var ki; sen nasıl başardın

bunu Kaptan? Bu yetmezmiş gibi, 2013 yılında tekrar döndün Karşıyaka'ya, bu da yetmezmiş gibi bir sene sonra yine Altay formasını giydin. Söylesene Kaptan bunu nasıl başardın? İki ezeli rakip arasında iki kez transfer yapmayı nasıl başardın? Hadi yönetimler değişir de, taraftarlarda da bu saygıyı, bu sevgiyi, bu minneti yaratmayı nasıl başardın?”

18 senelik futbolcu, yaşamı boyunca birçok Anadolu kulübünde oynamış; 478 maça çıkıp 149 gole imza atmıştı. Anadolu takımlarının Süper Lig'e çıkmak için kullandığı bir silah olmuştu adeta.

Çıktığı son maçta ise Amedspor, Fenerbahçe ile 1-1 berabere kalmış; Amedspor'un tek golünü de Şehmus atmıştı. İstmeden, bilmeden de olsa jübilesini golle yapmıştı.

Ölümünden sonra sosyal medya faşizmi insanlığa yakışmayacak şekilde kendini göstermiş; Şehmus'un ardından küfür, ırkçı sözler içeren yüzlerce tweet atılmıştı. Amedspor'u taşıyıp, sansürleyip, yok sayanlar bu sefer sosyal medyadan çirkin yüzlerini göstermişti.

Ama Şehmus'un ölümü bile faşizme karşı bir duruştu sanki, Aydınspor – Bursaspor karşılaşmasında golü atan Reşo Akın formasının altından Şehmus Özer yazılı tişörtü çıkartmıştı. Takım arkadaşları da kameralara koşarak Şehmus Özer ismini gösterdiler. Sanki birilerine bir şey mi anlatıyorlardı?

İkinci gol ise futbol kulüplerinden geldi. İlk önce; forma giydiği Altay, Karşıyaka takımları, sonrasında da birçok kulüp taziye mesajı yayımladı. Trabzonspor'un taziye mesajı ise faşizme bir yumruk muydu sanki?

Şimdi Şehmus kaptanlık pazubandını çıkardı, taşıdığı pankartı arkadaşlarına devretti, tribünlerden gelen alkışları selamlayarak maça gelemeyen çocukların yanına doğru yürüdü.

TEPETAKLAK

Didem Deniz Erbak

derbak@meydangazetesi.org

Hızla havadan gelen topu izlersin, yukarıya zıplayarak kendini bırakırsın, sırtın yere gelecek şekilde adeta yere paralelmişcesine uçar-sın. Topa sağ ayağınla vuracak gibi yapıp aşağıdaki sol ayağını yaylayarak vurursun, Newton'un yer çekimini yasasına meydan okursun. Meydan okuman sırt üstü yere yapışmanla sonlanır. Anlatıldığında çok şov bir vuruş gibi anlaşılıyorsa da, böyle bir golü izlediğinde heyecanlanırsın.

Bu en şov vuruştur; çünkü sokakta maç yapanlar bilir ki ayakla attığımız goller 1'lik, kafa ve vole vuruşu 3'lük iken, röveşata 5'lik bir goldür. Bazı mahallelerde 6'lık 8'lik sayıldığı bile görülmüştür. Korkuna rağmen cesaretini toplayarak, toprak ya da beton zemine yapışacağını bile bile bu en zor, zorun zoru vuruşu yaparsın ve adeta tepetaklak olursun. Eğer topa vurmuş ve golü atmışsan; karşı takımdakileri, kendi takım arkadaşlarını ve tüm izleyenleri tepetaklak etmişsindir. Topa vuramamışsan yani sıyırmışsan; sırtında yer, gözlerinde gökyüzü, kulağında kıs kıs gülmelerin sesleriyle tepetaklak olmuşsundur. İşte böyle bir vuruştur röveşata.

Chilena'dan Röveşataya

Tepetaklak olma anlamına gelen röveşatayı futbol müsabakalarında ilk vuran Şilili futbolcu Ramón Unzaga 1914 yılında atmıştır. Hatta bu yüzden Şili'de k 600 kg'lık bir heykeli dikilmiştir. Bu sebeple hareket senelerce Chilena diye anılmıştır. 1930'larda ise Brezilyalı Silva, 1960'larda da Pele "Chilena" vuruşunu bolca yaparak dünya futbol tarihine bu şov vuruşu katmışlardır.

Asla Pes Etme Röveşatası

Röveşata gollerini çok izleyemeyiz; çünkü sokaktan stadlara, oyundan kumara giden futbol içinde röveşatanın bizdeki korkusunda bir değişim olmuştur. Toprak ve beton zemin değişmiş, yer çim olmuştur, vuruş kolaylaşmış gibi gözükse de aslında zorlaşmıştır. Seni izleyen kulüp başka-

nından teknik direktörüne, mesai arkadaşın kaleciden stopere, tribünlerden ekranlardaki milyonlara rezil olmak vardır. Sol açığın biraz arkana yaptığı ortanın sorumluluğunu üstlenmeden geçiştirmek varken vurup vuramayacağını bilmediğin ama inandığın vuruşu seçmek zordur. Antrenmanlarda yüzlerce kez çalıştığın bu vuruşu maçta yapmak zordur. Pes etmeden sürdürülmesi gereken bir istek gerektirir. "Denedim olmadı", "denedim ıskaladım", "herkes güldü", "rezil oldum!" demeden, "yaaa şu topa doğru düzgün vuramıyorsun, röveşata ile mi vuracaksın" azarlarına aldırmadan, asla pes etmeden bir daha ve bir daha vuracaksın.

Tepetaklak Röveşata

Sokak oyunlarında kafa ya da vole 3'lük, röveşata 5'lik sayılır diye az önce bahsetmiştim. Vurulamayan vuruş, atılamayan goldür diye puanı yüksektir röveşatının. Ayrıca karşı takımı madara etmenin de vuruşudur.

1989'da Galatasaray Fenerbahçe maçında Galatasaray 3-0 öndedir. Kazandıklarını düşünen Galatasaraylılar rahatlar, gevşer. Prekazi orta sahada röveşata ile güzel bir pas atar. Attığı pası Kovaçeviç yine bir röveşata ile paslar. Art arda yapılan bu röveşatalarla Galatasaray Fenerbahçe'yi sadece 3-0 yenmekle kalmaz; adeta madara etmiş olur. Ancak maçın sonuna gelindiğinde "tepetaklakla" eğlenen Galatasaray adeta vuruşu sıyırmış forvet gibi tepetaklak olur ve Fenerbahçe'ye 3-4 yenilir. İşte bundan dolayı zordur Röveşata. Vurursan havalara uçar-sın, vuramazsan yerlerde sürünürsün.

Talihsiz Röveşata

Dünya futbol tarihinin talihsiz röveşatalarından biri de Beşiktaş'ın vazgeçilmez defanslarından Recep'in başına gelmiştir. Takoz Recep lakaplı Recep Beşiktaş'ın 1990'da Malmö ile yaptığı maçta, Malmö'nün atağında yapılan ortaya aşırı tepetaklak bir vuruş yaparak kendi kalesine röveşatayla gol atmıştır. Maç 2-2 iken 3-2 olmuş ve Beşiktaş yenilmiştir.

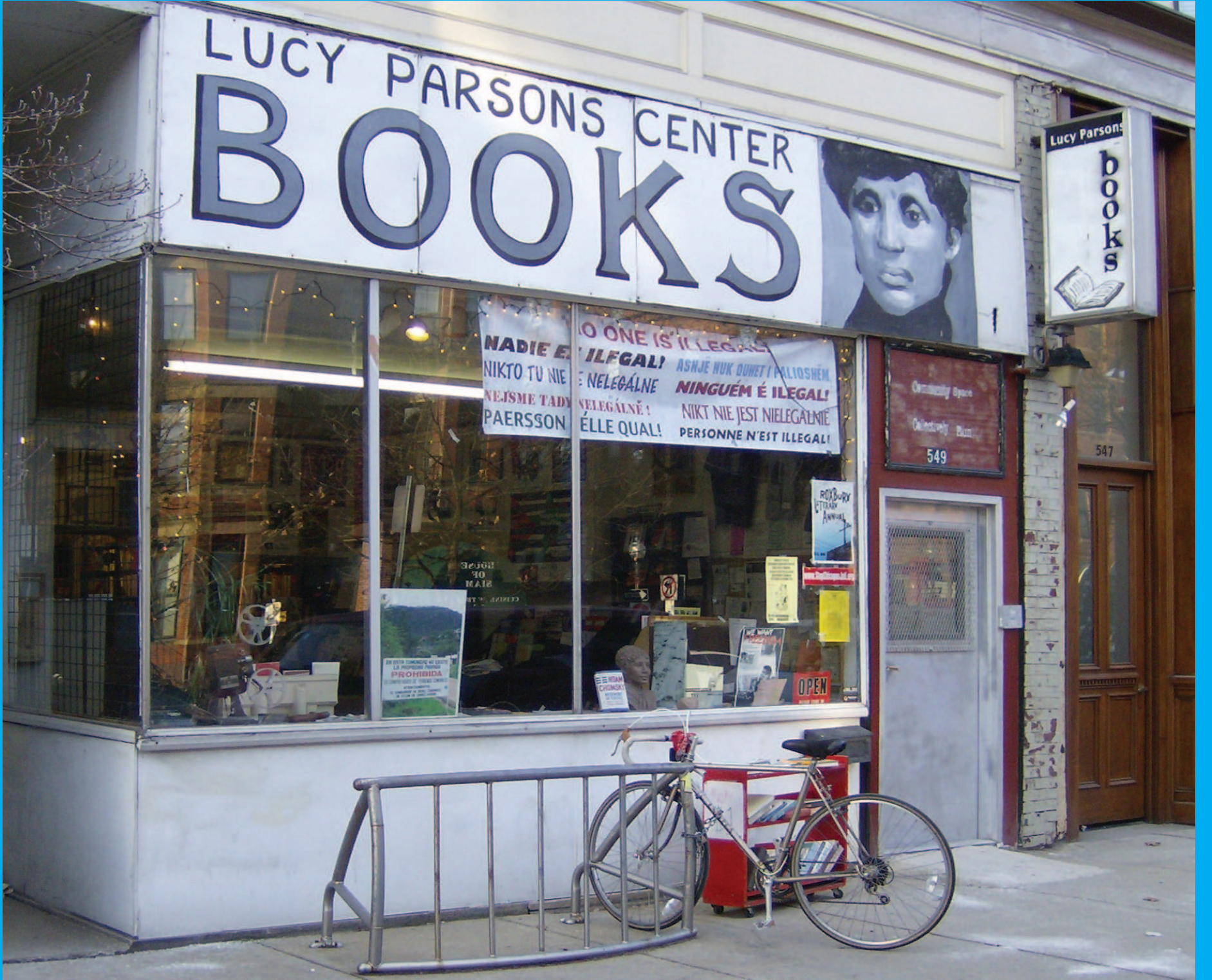
Kapitalist Röveşata

Bir de risklerine rağmen olur olmadık pozisyonlarda röveşata vuranlar vardır. Riski severler. Bir kere de olsa vuruşlarıyla gol atmışlardır, havada uçmanın keyfini almışlardır. O imkansız vuruşu yapmış, golü bulmuşlardır. Ama forvetlerden çok azı Fenerbahçeli Sow'un yaptığı yapılmıştır. 2016'da yapılan Manchester maçının ilk dakikalarında röveşatayla gol atan Sow İngiltere basınının ilgisini yeterince çekememiştir. Ortalama bir röveşata övgüsüyle geçirilmişken bu maçtan tam 24 gün sonra bir röveşata haberiyle ilgi çekmeye başlamıştır. Sow röveşata vurmaktan vazgeçmemiş ve Feyenord maçında bir röveşata golü daha atmıştır. Fenerbahçe takımının şirketi Fenerium'un tasarımcıları da adeta röveşataya röveşata vurarak; Sow'un formasını tekrar tasarlayıp sırt yazılarını yer çekimine ters basarak satışa çıkarmışlardır. İngiltere spor gazetelerinin ilgisini de Sow'un röveşatası değil, bu formalar çekmiştir. Son transferinden bu yana Sow'un satılmış tüm formlarından kat be kat daha çok forma satılmasını sağlayan bu ters forma, her şeyi ranta çeviren kapitalizmin bir başka röveşatası olmuştur.

Röveşata fırsattır.

Sokağın oyunundan endüstrinin kumarına dönüşen futbolun en şov vuruşuyla gol atmak ne kadar keyifliyse; gol yemek de bir o kadar da üzücüdür. Oyunun kumara dönüştüğü futbolda eski stadlara kaçak sıvışmak bizim attığımız bir röveşata ise; yeni stadlara passoligle girme zorunluluğu bize atılan bir röveşatadır. Böyle sürerse daha çok röveşata vururlar ve bizi daha çok madara ederler. Kaleci berbat, defans hantal, orta saha oynamıyor, forvet koşmuyor, kimse inanmıyor mu?! Riskleri umursamadan, sol açığın biraz arkana yaptığı ortaya, yani arkanda kalan topa, inanırsan röveşata vurabilirsin. Röveşatan gol olursa her şey tepetaklak olur.

1886'nın Geleneği 47 Senedir Boston'da Sürüyor LUCY PARSONS KOLEKTİFİ

1969 yılında The Red Book Store (Kırmızı Kitabevi) adıyla kurulan kolektif, faaliyetlerine ilk başladığı yıllarda ABD'nin Cambridge kentinde bir bodrum katında, tek odalı bir kitapçıydı. 60'lı yıllarda, bağımsız kreşler, mahalle sağlık ocakları, aşevi kooperatifleri, "yeraltı" gazeteleri ve kitapçılar gibi "alternatif kurumlar" oluşturan toplumsal hareketin bir projesi olarak kurulan kolektif, tamamen gönüllü, kar amacı gütmeyen, kolektif olarak işletilen, radikal, bağımsız bir kitabeviydi.

Radikal işçi örgütlenme gelenekleri, toplantılar, film gösterimleri ve paneller düzenlediği ya da sadece vakit geçirdiği birçok kitabevi ve sosyal merkez kurmuştur. İşçilerin de vakit geçirdiği bu merkezler, 19. yüzyıl Amerikasında işçi mücadelesinin kalbinin attığı yerlerdi. Örneğin 1886'da Chicago'da 8-saat iş günü mücadelesi için kurulan Charles H. Kerr yayınevi, günümüzde hala faaliyetine devam etmektedir. Lucy Parsons Kolektifi, IWW sendikasının Bound Together, Philadelphia'daki Tahta Paç, Detroit'teki Fifth Estate vb.leriyle birlikte bu geleneğin sürdürücüsü olmaya devam ediyor.

Lucy Parsons Kolektifi sadece kitap satan bir yer değil; tartışmaların yürütüldüğü, okuma saatleri ve film günlerinin organize edildiği bir sosyal merkez gibi işliyor. Kolektife dair her konuda karar alma süreci kolektif olarak yapılıyor. İşlerin yürütülmesine katılan, kolektifin misyonunu kabul eden ve karar alma sürecine katılarak kolektifin parçası olmak isteyen herkes kolektif gönüllüsü olabiliyor. Sadece kolektif gönüllülerinin katılabildiği karar alma sürecinde kararlar konsensusla alınıyor. Ayda iki kez yapılan ve gündemin belirlendiği İdari Komite toplantısına ise isteyen herkes katılabiliyor. Her toplantıda farklı bir gönüllü kolaylaştırıcı rolünü üstleniyor.

Yerel örgütlenmelerin de kendi toplantılarını almasına imkan sağlayan kolektifte, her çarşamba dünyanın dört bir yanından direnişlerle ilgili filmlerin, belgesellerin gösterimi yapılıyor. Organize edilen bütün etkinlikler gönüllülerin ve destekçilerin kolektif çabasının bir ürünü olarak hayata geçiyor.

Yıllar içinde sürekli tartışılarak ve sözlü bir gelenek üretilerek kolektifin işleyişine dair genel bir çerçeve belirlenmiştir. Kolektif, hiçbir bireyin ya da grubun iradesini dayatmasına izin vermez. Bütün işler kolektif bir karar alma süreciyle

le belirlenir. Kolektife yeni biri dahil olmak istediğinde ise 4 haftalık bir tanıma süreci işletiliyor.

Lucy Parsons Kolektifi'nin ekonomik işleyişi tamamen kitap, dergi ve diğer materyallerin satışına bağlıdır. Bunun yanında bağışlar ve çeşitli etkinliklerle gösterilen dayanışmalar kolektifin varoluşunu sağlayan ekonomik etmenlerdendir.

Bir çok kez yer değiştirdikten sonra sosyal merkez işlevi de kazanarak Boston'daki yerine gelen Lucy Parsons Kolektifi, hafta içi 12.00, 18.00; hafta sonu ise 15.00, 18.00 saatleri arasında açık. Geride bırakılan onca yıl boyunca kolektifin dostları ve gönüllüleri çoğalmış, her daim özgürlükçü düşüncelere sahip insanların uğrak noktalarından biri olmuştur.

Lucy Parsons Kolektifi, toplumsal yeniden örgütlenmenin tartışıldığı ve deneyimlendiği bir mekan, düşünceleri yaygınlaştırmak ve alternatifleri keşfetmek için kültürel bir merkez olarak, gittikçe daha fazla endüstriyelleşip şirketlerin dayatmalarına boyun eğen kültürel alanda kendi deyimleriyle bir "diken" olmayı sürdürüyor. Var olduğu sürece de daha özgür ve yeni bir dünyaya açılan bir pencere olmaya devam edecek.